

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว
ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

วิทยานิพนธ์

ของ

ชนิจุร่า ชัยปิล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

กรกฎาคม 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว
ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

วิทยานิพนธ์

ของ

ชนิจุฎา ชัยปิล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

กรกฎาคม 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

FACTORS AFFECTING PEOPLE'S PARTICIPATION IN PROMOTING NAWATWITHI
OTOP TOURISM COMMUNITY IN NA THOM DISTRICT,
NAKHON PHANOM PROVINCE

BY
KHANITTHA CHAIBIL

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
The Master of Public Administration Degree in Public Administration
at Sakon Nakhon Rajabhat University

July 2020

All Rights Reserved by Sakon Nakhon Rajabhat University

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว
OTOP นวัตกรรมวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ ขนิษฐา ชัยปิล

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการสอบ กรรมการสอบและ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปณิธิ การสมดี) และผู้ทรงคุณวุฒิ (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร) ประธานที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

..... กรรมการสอบ กรรมการสอบและ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล) แต่งตั้งเพิ่มเติม (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น) กรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

..... กรรมการสอบ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัญญาพรรณ สวัสดิ์ไธสง) แต่งตั้งเพิ่มเติม

คณะกรรมการบริหารหลักสูตรรับรองแล้ว

.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร)

ประธานหลักสูตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

.....

(รองศาสตราจารย์ ดร.तिकานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

เมื่อวันที่ 9 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2563
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ประกาศขอบคุณการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาช่วยเหลือ แนะนำ และให้คำปรึกษาอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยการ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาถ่ายทอดความรู้แนวคิด วิธีการ คำแนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูง

ผู้จัดทำวิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์ทุกท่าน ที่ได้อบรมสั่งสอนประสิทธิประสาท ความรู้ในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้จัดทำ ตลอดระยะเวลาการศึกษา ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญ และคณะกรรมการสอบป้องกัน วิทยานิพนธ์ทุกท่าน ที่ได้กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และได้กรุณา ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่อง พร้อมให้คำแนะนำในการสร้างเครื่องมือให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งบุคคลที่ผู้วิจัยได้อ้างอิง ทางวิชาการตามที่ปรากฏในบรรณานุกรม

ขอขอบพระคุณนายอำเภอนาทม นายกองค้การบริหารส่วนตำบลนาทม นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหนองชน และนายกองค้การบริหารส่วนตำบลดอนเตย อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ที่ให้ความอนุเคราะห์และความสะดวกในการเก็บรวบรวม ข้อมูลเพื่อการวิจัย ตลอดจนประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ทุกท่าน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา และญาติพี่น้องทุกท่านที่คอยช่วยเหลือสนับสนุน ทั้งด้านกำลังใจและกำลังทรัพย์ด้วยดีตลอดมา

ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำ และคอยให้กำลังใจตลอดมา นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลืออีกหลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนามในที่นี้ได้หมด จึงขอขอบคุณทุกท่านเหล่านั้นไว้ ณ โอกาสนี้ ด้วย คุณค่าทั้งหลายที่ได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูแก่ที่ แต่บิดา มารดา และบูรพาจารย์ที่เคยอบรมสั่งสอน ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

ชนิจรุา ชัยปิล

ชื่อเรื่อง	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม
ผู้วิจัย	ชนิษฐา ชัยปิล
กรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย รมเย็น
ปริญญา	รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์)
สถาบัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ปีที่พิมพ์	2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล 3) เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม 4) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม จำนวน 394 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า

1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOPT นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม ในภาพรวม เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำบลที่อาศัยอยู่ มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านเพศ และอายุ ไม่มีความแตกต่างกัน

3) ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOPT นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์=.890 โดยสามารถรวมกันทำนายระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOPT นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม ได้ร้อยละ 80.90

4) แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOPT นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย ควรที่จะส่งเสริมกระตุ้นให้ประชาชนในระดับชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น ซึ่งให้เห็นถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ จะต้องสร้างความตระหนักให้ประชาชนเห็นประโยชน์ในการสนับสนุนปัจจัย เช่น เงิน สิ่งของ แรงงาน ฯลฯ ตามกำลังความสามารถของตนเอง เพื่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งจะนำมาซึ่งรายได้ของประชาชนในอนาคต ควรส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นตั้งเอาวัฒนธรรมในท้องถิ่น กิจกรรมในท้องถิ่น การจัดแสดงสินค้าโดยชุมชน ให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำเสนอการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ นอกจากนั้น หน่วยงานของรัฐควรจัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวให้กับประชาชน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของประชาชน, การส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOPT นวัตวิถี

TITLE	Factors Affecting People's Participation in Promoting Nawatwithi OTOP Tourism Community in Na Thom District, Nakhon Phanom Province
AUTHOR	Khanittha Chaibil
ADVISORS	Asst. Prof. Dr. Samart Aiyakorn Asst. Prof. Dr. Lamai Romyen
DEGREE	M.P.A. (Public Administration)
INSTITUTION	Sakon Nakhon Rajabhat University
YEAR	2020

ABSTRACT

The purposes of this study included the following: 1) to investigate the people's participation in promoting Nawatwithi OTOP Tourism Community in Na Thom District, Nakhon Phanom Province, 2) to compare the level of the people's participation in promoting Nawatwithi OTOP Tourism Community in Na Thom District on the basis of their personal traits, 3) to explore the economic, social, environmental and cultural factors that affected people's participation in promoting Nawatwithi OTOP Tourism Community in Na Thom District, and 4) to examine guidelines for developing people's participation in promoting Nawatwithi OTOP Tourism Community in Na Thom District. The samples consisted of 394 people who were domiciled in Na Thom District, Nakhon Phanom Province. The instrument employed was a questionnaire and statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, t – test, One – way ANOVA and Multiple Linear Regression Analysis.

The study revealed these results.

1) People participated in promoting Nawatwithi OTOP Tourism Community in Na Thom District, as a whole, at the high level ($\bar{X} = 4.04$).

2) People whose educational backgrounds, careers, monthly incomes, and locations of their residences differed, as a whole, participated differently in promoting Nawatwithi OTOP Tourism Community in Na Thom District, Nakhon Phanom Province.

However, people whose genders and ages differed did not participate differently in promoting Nawatwithi OTOP Tourism Community in Na Thom District, Nakhon Phanom Province.

3) The cultural factor, social factor, environmental factor, and economic factor significantly influenced on promoting Nawatwithi OTOP Tourism Community in Na Thom District, Nakhon Phanom Province at .05 statistical level. With the predictive coefficient of .890, these factors could be used to correctly predict the people's participation in promoting Nawatwithi OTOP Tourism Community in Na Thom District, Nakhon Phanom Province 80.90%.

4) Several guidelines were obtained for developing the people's participation in promoting Nawatwithi OTOP Tourism Community in Na Thom District. The people should be encouraged to participate more. The benefits of the people's participation should be indicated. An awareness of their support and participation in terms of money/income, articles/objects, or labor in compliance with their capability and power should be created. Tourism activities which would bring in future incomes to the people should be notified. Local culture, regional activities, trade fair/exhibition of local products should be promoted. People should be given the opportunity to suggest or present new forms of tourism. Government organizations should hold the trainings to improve tourism patterns/models so that the people could participate more.

Keywords: People's participation, the promotion of Nawatwithi OTOP Tourism Community

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามของการวิจัย	8
ความมุ่งหมายของการวิจัย	8
สมมติฐานของการวิจัย	9
ความสำคัญของการวิจัย	9
ขอบเขตของการวิจัย	9
กรอบแนวคิดของการวิจัย	11
นิยามศัพท์เฉพาะ	13
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	16
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	60
แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน	75
บริบทอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม	85
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	86
3 วิธีดำเนินการวิจัย	102
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	102
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	104
วิธีการสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ	106
การเก็บรวบรวมข้อมูล	109
การวิเคราะห์ข้อมูล	110
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	112

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	117
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	117
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	119
ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ ส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม	155
5 สรุปผล อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	166
สรุปผลการวิจัย	166
อภิปรายผลการวิจัย	170
ขอเสนอแนะการวิจัย	176
บรรณานุกรม	179
ภาคผนวก	190
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์	191
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญ	209
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	212
ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ	224
ภาคผนวก จ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	228
ภาคผนวก ฉ คำอธิบายจำแนกของแบบสอบถาม	230
ประวัติย่อของผู้วิจัย	237

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	104
2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล	120
3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขต อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ราชดำเนิน	122
4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	123
5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ปัจจัยด้านสังคม	124
6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม	125
7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ปัจจัยด้านวัฒนธรรม	126
8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ราชดำเนิน	127
9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ด้านการมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ	128

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	130
11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	132
12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	134
13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะด้านเพศ	136
14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะด้านอายุ	137
15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะด้านระดับการศึกษา	138
16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะด้านอาชีพ	139
17 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริม การท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ในภาพรวม ตามคุณลักษณะด้านระดับการศึกษา	

เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe's test)	140
---	-----

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	141
19 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริม การท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ในภาพรวม ตามคุณลักษณะด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe's test)	142
20 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะด้านตำบลที่อาศัยอยู่	143
21 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริม การท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ในภาพรวม ตามคุณลักษณะด้านตำบลที่อาศัยอยู่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe's test)	144
22 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริม การท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคล	145
23 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน ท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม	149
24 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ ส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม	151

25 จำนวนและร้อยละของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด .. 153

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดของการวิจัย	12
2 แนวคิดการพัฒนา OTOP รูปแบบใหม่	57

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของหลายประเทศทั่วโลก รัฐบาลของประเทศต่างกำลังให้ความสำคัญในการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันเพื่อช่วงชิงส่วนแบ่งตลาดท่องเที่ยวโลก โดยเฉพาะประเทศในแถบเอเชียและอาเซียนต่างกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวทั่วโลกให้เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศตนเพิ่มมากขึ้น ภารกิจด้านการท่องเที่ยวจึงเป็นภารกิจที่ถูกผลักดันกลับไปกับการพัฒนาประเทศในทุกมิติ ดังนั้น การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาของประเทศต่าง ๆ จึงได้มีการบูรณาการงานด้านการท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งหากประเทศใดมีแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่ชัดเจน บนพื้นฐานของเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง โครงสร้างพื้นฐานที่ดีทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์ และบุคลากรภาคการท่องเที่ยวมีศักยภาพด้วยแล้ว จะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยผลักดันให้ประเทศนั้น ๆ มีข้อได้เปรียบในการแข่งขันและสามารถพัฒนาการท่องเที่ยวของตนให้เติบโตได้อย่างมั่นคง (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558, หน้า 1)

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมประเพณีที่ดึงดูดซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนก่อให้เกิดเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวที่ดึงดูดให้ผู้คนแวะมาเยี่ยมเยือน ทำให้การท่องเที่ยวในประเทศไทยได้รับความนิยมทั้งจากชาวไทยและชาวต่างประเทศเป็นอย่างมาก ซึ่งความนิยมนี้เป็นผลดีแก่ประเทศในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ประเทศและท้องถิ่น เผยแพร่ชื่อเสียงของประเทศ และทำให้ชาวไทยเกิดความภาคภูมิใจในประเทศ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของตน อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยมีอัตราการขยายตัวค่อนข้างสูง (ทักษิณ ปิลวาสน์, 2554, หน้า 2)

ดังจะเห็นได้จากสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้จากการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี โดยในปี พ.ศ. 2560 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย จำนวน 35,591,978 คน โดยมีรายได้จากการท่องเที่ยว

จำนวน 1,831,105 ล้านล้านบาท และในปี พ.ศ. 2561 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติ ที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย จำนวน 38,277,300 คน โดยมีรายได้จากการท่องเที่ยว 2,007,504 ล้านล้านบาท รายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวกลายเป็นรายได้ที่สำคัญอันดับหนึ่ง สามารถดึงเม็ดเงินจำนวนมหาศาลเข้าสู่ประเทศ ประกอบกับ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหลายประเภท เช่น โรงแรม ที่พัก บริษัททัวร์ ฯลฯ ทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ และถูกใช้เป็นเครื่องมือหนึ่งในการตอบสนองนโยบายและกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ (กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562, หน้า 5)

การขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทย ส่วนหนึ่งมาจากการสนับสนุนและส่งเสริมจากภาครัฐ เนื่องจากรัฐบาลเล็งเห็นและให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยว จึงมีการกำหนดนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ 4 เป็นต้นมา นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนและส่งเสริมให้จัดกิจกรรมและโครงการต่าง ๆ ตลอดจนการโฆษณาประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เช่น ปีการท่องเที่ยวไทย (Amazing Thailand) โครงการเที่ยวทั่วไทยไปได้ทุกเดือน Visit Bangkok Years อันซีนไทยแลนด์ เส้นทางสุขใจ เป็นต้น มีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมให้มีความสะดวกมากขึ้น รวมถึงการรณรงค์โดยประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือพิมพ์ นิตยสาร ป้ายโฆษณา สื่ออิเล็กทรอนิกส์ วิทยุ และโทรทัศน์ ที่พยายามโน้มน้าวและส่งเสริมให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น นอกจากนี้การท่องเที่ยวยังสามารถเป็นเครื่องมือในการพัฒนา โดยใช้การท่องเที่ยวเป็นเงื่อนไขและสร้างโอกาสให้องค์กรชุมชนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการวางแผนทิศทางการพัฒนาชุมชนของตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนที่มีแนวโน้มว่าการท่องเที่ยวจะรุกคืบเข้าไปถึง หรือต้องการเปิดเผยชุมชนของตนให้เป็นที่รู้จักในวงกว้าง ให้มีการสร้างให้เกิดกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับการวางแผน การบริหารจัดการทรัพยากรและกระจายอำนาจการตัดสินใจโดยเน้นความสำคัญของการจัดการธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนไปพร้อมกัน (ทักษิณ บิลวาสน์, 2554, หน้า 2-3)

ในช่วง 2-3 ปี ที่ผ่านมาคำว่า "Community-based Tourism : CBT" การท่องเที่ยวที่ให้ชุมชนเป็นฐานการบริหารจัดการ "การท่องเที่ยวโดยชุมชน" เป็นที่รู้จักและใช้กันอย่างแพร่หลายในหลาย ๆ ความหมาย ซึ่งการท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นส่วนหนึ่ง

ที่จะนำไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนได้ เป็นเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การจัดการด้านโฮมสเตย์ ที่ต้องมี "ชุมชน" เป็นส่วนประกอบสำคัญ การท่องเที่ยวโดยชุมชน (community base sustainable tourism) คือการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของ สิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชนเพื่อชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน" โดยมองว่าการท่องเที่ยวต้องทำงานครอบคลุม 5 ด้าน พร้อมกัน ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยมีชุมชนเป็นเจ้าของและมีส่วนในการจัดการ (ณัฐฉิณี ทองดี และกนก บุญศักดิ์., 2560, หน้า 8)

โครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่กำลังได้รับความนิยมและพูดถึงมากที่สุดในปัจจุบัน โดยกรมการพัฒนาชุมชน ได้จัดทำโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 จำนวน 9,328,118,200 ล้านบาท โดยมีเป้าหมายให้ประชาชนได้รับการพัฒนาอาชีพ มีรายได้เพิ่มขึ้น ยกกระดับเศรษฐกิจฐานราก และเสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็ง เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง ในการพัฒนาอาชีพ และสร้างอาชีพในชุมชน สนับสนุนวิสาหกิจชุมชนให้เป็นเครือข่าย และส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ สร้างความเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวในแต่ละท้องถิ่น อันจะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นระยะยาว (กรมการพัฒนาชุมชน, 2561, หน้า 5)

สำหรับโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ถูกขับเคลื่อนพัฒนาประเทศตามโครงการ “ไทยนิยม ยั่งยืน” จากการที่รัฐบาลปัจจุบัน มีนโยบายลดความเหลื่อมล้ำของสังคมที่มุ่งสร้างรายได้และความเจริญ ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ โดยให้ภาคเอกชนและภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการร่วมกับภาครัฐ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ที่เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 ในภูมิภาคทั่วประเทศ โดยมอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชน เป็นผู้รับผิดชอบหลักในการดำเนินงานส่งเสริมผลิตภัณฑ์ OTOP โดยร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อยกระดับและพัฒนาผลิตภัณฑ์ และพัฒนาช่องทางการตลาดที่หลากหลาย เพื่อให้ขายสินค้าได้ อีกทั้งยังมุ่งปรับตัวสู่การค้าแบบสากล โดยต้องมีการเปลี่ยนผ่านยุคการผลิตันในการขายสินค้า OTOP ออกจากชุมชน สู่ออกมาตามความต้องการ (Demand Driven Local Economy) โดยการจำหน่ายสินค้าอยู่ในชุมชนจากการท่องเที่ยว มีการใช้เสน่ห์ ภูมิปัญญา

วิถีชีวิต วัฒนธรรม และความคิดสร้างสรรค์ แปลงเป็นรายได้ รวมทั้งทำให้มีคุณค่าเพียงพอ เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชม และใช้จ่ายเงินในทุกกิจกรรมของชุมชน ส่งผลให้เกิดการกระจายรายได้ให้กับคนในชุมชนโดยรอบ เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างแท้จริง (กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2561, หน้า 5)

การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว เนื่องจากชุมชนท้องถิ่นเป็นผู้ที่รับรู้ปัญหาและได้รับผลกระทบโดยตรงจากการท่องเที่ยว จึงจำเป็นที่จะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวทุกขั้นตอนและให้ชุมชนท้องถิ่นได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวเพื่อก่อให้เกิดความรัก ความหวงแหน ความภาคภูมิใจ พร้อมทั้งการสร้างจิตสำนึกในการดูแลปกป้องรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวและสภาพแวดล้อมให้คงอยู่อย่างยั่งยืน เพราะเมื่อเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมทางการท่องเที่ยวย่อมได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างสะดวกรวดเร็วและไม่ขัดแย้งกัน อีกทั้งยังง่ายต่อชุมชนในการดูแลรักษาทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมให้คงอยู่อย่างยั่งยืน และเกิดผลประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว และในที่สุดชุมชนท้องถิ่นจะมีส่วนในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน (อรรถกร จัตตุกุล, 2560, หน้า 2)

จังหวัดนครพนม เป็นกลุ่มจังหวัดทางลุ่มแม่น้ำโขง อยู่แถบอีสานตอนบน ประกอบด้วย เลຍ หนองคาย บึงกาฬ นครพนม มุกดาหาร อุบลราชธานี จังหวัดนครพนมเคยเป็นอาณาจักรที่เจริญรุ่งเรืองมาก่อน จึงมีวัฒนธรรมและประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์และน่าสนใจอยู่มาก และยิ่งปัจจุบันนี้จังหวัดนครพนมเป็นจุดผ่านแดนไปยังสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่สำคัญอีกจุดหนึ่ง อีกทั้งยังมีความเจริญในหลาย ๆ ด้าน มีการคมนาคมสะดวกและมีสนามบิน ซึ่งช่วยส่งเสริมศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดได้เป็นอย่างดี จึงถือว่าจังหวัดนครพนมเป็นเมืองที่น่าท่องเที่ยว (Nakhon Phanom Travel) อีกแห่งหนึ่งของประเทศไทย (<http://www.paiduaykan.com/province/Northeast/nakhonphanom/nakhonphanom.html>, สืบค้น 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562) โดยในปี พ.ศ. 2559 นายสมชาย วิทย์ดำรง ผู้ว่าราชการจังหวัดนครพนม ได้ประกาศให้จังหวัดนครพนมเป็นเมืองท่องเที่ยว โดยมีนโยบาย “สามที่สุด สู้สุขที่สุด” อันประกอบด้วย

- 1) ศักดิ์สิทธิ์ที่สุด พระธาตุพนม และพระธาตุประจำวันเกิด
- 2) สวยที่สุด สะพานมิตรภาพ

ไทย-ลาว แห่งที่ 3 (นครพนม-คำม่วน) และ 3) งามที่สุด ทิวทัศน์ริมฝั่งโขง ทั้งยังมีแรงศรัทธาต่อองค์พระศรีสัตนาคราช ที่ส่งผลให้ปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในจังหวัดนครพนมมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้ทุกอำเภอในเขตจังหวัดนครพนมได้มีการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวของจังหวัด (http://www.paiduaykan.com/province/ Northeast/nakhonphanom/nakhonphanom.html. สืบค้น 28 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562)

อำเภอนาทม เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดนครพนม เดิมที่เป็นตำบลหนึ่งในกิ่งอำเภออากาศอำนวย ก่อนที่จะโอนไปขึ้นกับอำเภอบ้านแพง ตำบลนาทมตั้งขึ้นในราวปี พ.ศ. 2310 ประกาศจัดตั้งเป็นกิ่งอำเภอนาทมในวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2535 และได้ยกฐานะเป็นอำเภอ ในวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2540 ท้องที่อำเภอนาทม ประกอบด้วยองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลนาทม องค์การบริหารส่วนตำบลหนองซน และองค์การบริหารส่วนตำบลดอนเตย อำเภอนาทมแม้จะเป็นอำเภอขนาดเล็ก แต่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ คนในชุมชนมีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายเป็นกันเอง มีการสืบทอดภูมิปัญญาแขนงต่าง ๆ การส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับอำเภอนาทมมากที่สุด คือ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการท่องเที่ยวชุมชนเกษตรกรรม การท่องเที่ยวโดยชุมชน (community base sustainable tourism) ซึ่งผู้ดูแลหรือเป็นเสมือนเจ้าของก็คือประชาชนที่อยู่ชุมชนนั้น ๆ ว่าจะมีการบริหารจัดการการท่องเที่ยวได้อย่างไร เพราะทรัพยากรทุกอย่างต้องมีข้อจำกัดในการใช้ทั้งสิ้น หนึ่งคือการใช้อย่างยั่งยืน และเป็นไปได้หรือไม่ที่จะดำเนินการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง และควรทำอย่างไร เมื่อ "ชุมชน" กลายเป็น "สินค้า" หรือ "เครื่องมือ" ที่เป็นทั้งผู้กระทำ และผู้ถูกกระทำ ในขณะเดียวกันเป็นสิ่งที่ทำหายและละเอียดอ่อนอย่างยิ่งเสมือนกับการที่ต้องคำนึงถึงความรู้สึก ความยินดีของผู้เกี่ยวข้อง ทั้งยังเป็นผู้ที่ถูกกล่าวอ้างถึงอยู่ตลอดเวลา ในการที่รัฐบาลจะดำเนินการพัฒนาใด ๆ จึง "ต้องให้ความสำคัญกับชุมชนเป็นอันดับแรก และชุมชนต้องได้รับประโยชน์อยู่เสมอ (การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน <https://www.ldm.in.th/cases/5036> สืบค้น 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562)

สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนาทม ได้มีการดำเนินงานตามโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี โดยมีหมู่บ้านเป้าหมาย จำนวน 3 หมู่บ้าน คือ 1. บ้านสามแยก หมู่ที่ 4 ตำบลหนองซน 2. บ้านโคกสี หมู่ที่ 8 ตำบลดอนเตย และ 3. บ้านนาทม หมู่ที่ 15

ตำบลนาทม โดยทั้ง 3 หมู่บ้าน ได้กำหนดตำแหน่งการพัฒนาหมู่บ้านท่องเที่ยวว่าเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม เน้นการท่องเที่ยวชุมชนเชิงอนุรักษ์ พักโฮมสเตย์ สัมผัสวิถีชีวิตของคนในชุมชน เรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชน ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชน การเยี่ยมชมฐานการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น การทอผ้าข้อมไม้มั่งคูล และผ้าข้อมสีธรรมชาติ การทำไม้กวาด ลิ้มรสอาหารพื้นถิ่น และเลือกซื้อของฝาก ของที่ระลึก สินค้า OTOP เด่นของชุมชน และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับพื้นที่อื่น ๆ ในจังหวัดนครพนม แม้ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จะยังไม่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมากนัก เมื่อเทียบกับพื้นที่อำเภออื่น ๆ ของจังหวัดนครพนม เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่อยู่ห่างไกล ซึ่งต้องใช้เวลาในการเดินทางเข้าไปเยี่ยมชม การส่งเสริมให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของที่ดี การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโครงการฯ ตลอดจนสร้างการรับรู้ให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย จึงถือเป็นเรื่องสำคัญ (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนาทม, 2561, หน้า 4)

การมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว นั้นว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งเพราะเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เสริมสร้างในเรื่องเศรษฐกิจ สังคม ดังนั้น ถ้าชุมชนไม่เข้มแข็งก็จะทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างไม่มีมั่นคงและไม่ก้าวหน้า ธุรกิจการท่องเที่ยวต้องนำรายได้กลับคืนสู่ชุมชนท้องถิ่น ก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันระหว่างผู้ดำเนินธุรกิจและชุมชนท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลวรรณ บวรรุ่งศิริกุล (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการตลาดโบราณ กรณีศึกษาตลาดไถ่โค้ง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่เป็นสมาชิกเข้าร่วมการประชุม เมื่อมีวาระการประชุมทุกเดือน ส่วนผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ตลาดส่วนใหญ่เป็นสมาชิกเข้าร่วมการประชุม เพื่อรับฟังปัญหาของสมาชิกลำมาปรับปรุงตลาด และผู้นำชุมชนส่วนใหญ่อยู่ในระดับการเป็นผู้ประสานงานรับฟังปัญหาจากสมาชิก เพื่อนำข้อมูลต่าง ๆ มาปรับปรุงการบริหารตลาดให้เหมาะสมต่อไป และงานวิจัยของ ศิริพร รักษ์เจริญ (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดบริการสาธารณะด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการศึกษา พบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นความเชื่อมโยงที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ป่าชายเลนขึ้น การวางแผนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

รวมถึงด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีลักษณะของการมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนดำเนินกิจกรรมร่วมกันโดยใช้ทักษะความชำนาญ เพื่อดำเนินการพัฒนา และการร่วมกันวางแผนด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการร่วมกันวางแผนเพื่อการพัฒนาและนำทุนทางธรรมชาติไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในด้านการท่องเที่ยว เป็นต้น สอดคล้องกับ Kontogeorgopoulos, Churyen, and Duangsaeng (2015, p. 25) ที่ชี้ว่าการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนทั้งในด้านการวางแผนและการพัฒนาเป็นหลักสำคัญของการท่องเที่ยว โดยชุมชนอย่างยั่งยืน กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นรากฐานให้ภาคชุมชนสามารถดำเนินงานและดำเนินชีวิตควบคู่กับการทำกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงการลดผลกระทบทางลบให้เกิดขึ้นน้อยที่สุด ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความสมดุลและความยั่งยืน

การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยว เป็นพื้นฐานสำคัญในกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งการมีส่วนร่วมของชุมชนมีบทบาทสำคัญในการจัดการการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นและนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวในอนาคตโดยอาศัยปัจจัยต่าง ๆ มากมาย (เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2552, หน้า 36) จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ทั้งนี้ กระบวนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน เป็นปัจจัยสำคัญและมีความสำคัญมากต่อการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยได้เห็นถึงความสำคัญดังกล่าว จึงเกิดความสนใจที่จะศึกษาถึง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม” เพื่อจะทำให้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของชุมชน ตลอดจนศึกษาว่ามีปัจจัยสภาพแวดล้อม อันประกอบด้วย เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ซึ่งผลที่ได้รับจะมีความจำเป็นต่อการนำไปกำหนดแนวทางในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวของชุมชน ให้มีความยั่งยืนเป็นประโยชน์ทั้งต่อประชาชน และชุมชน รวมทั้งชุมชนอื่น ๆ ที่มีความสนใจหรืออยู่ในช่วงเริ่มต้นดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน สามารถนำข้อมูลและผลการศึกษามาใช้เป็นตัวแบบและประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในบริบทต่าง ๆ ได้

คำถามของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดคำถามของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม อยู่ในระดับใด
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม มีความแตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคลหรือไม่
3. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม หรือไม่
4. แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม
4. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคล
2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม
2. ได้ทราบถึงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล
3. ได้ทราบถึงอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม
4. ผลจากการวิจัยทำให้อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัย ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ตามปัจจัยสภาพแวดล้อม จากแนวคิดของ A.P. Jones (1974, p. 81) และ

แนวคิดของ John M. Cohen and Norman T. Uphoff (1977, pp. 143–158) จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย

1. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ
2. ปัจจัยด้านสังคม
3. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม
4. ปัจจัยด้านวัฒนธรรม

ระดับขั้นของการมีส่วนร่วม จากแนวคิดของ John M Cohen and Norman T. Uphoff Cohen and Uphoff (1980, pp. 219–222 อ้างถึงใน ฤวิลวดี บุรีกุล, 2551, หน้า 8) จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย

1. การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ (Decision Making)
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (Implementation)
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefit)
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอ นาทม จังหวัดนครพนม จำนวน 23,335 คน (สำนักทะเบียนราษฎร ที่ทำการปกครอง อำเภอ นาทม จังหวัดนครพนม)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขต อำเภอ นาทม จังหวัดนครพนม จำนวน 23,335 คน จำนวน 394 คน การหาขนาดของกลุ่ม ตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณจากสูตรของยามาเน่ (Yamane, 1973, p. 127 อ้างถึงใน อรุณ จิรวัดณ์กุล, 2557, หน้า 26) และจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling)

3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

3.1.1 คุณลักษณะส่วนบุคคล ของประชาชนในเขตอำเภอ นาทม จังหวัด นครพนม ประกอบด้วย

3.1.1.1 เพศ

3.1.1.2 อายุ

3.1.1.3 ระดับการศึกษา

3.1.1.4 อาชีพ

3.1.1.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

3.1.1.6 ตำบลที่อาศัยอยู่

3.1.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย

3.1.1.1 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

3.1.1.2 ปัจจัยด้านสังคม

3.1.1.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

3.1.1.4 ปัจจัยด้านวัฒนธรรม

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม จำนวน 4 ด้าน คือ

3.2.1 การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ (Decision Making)

3.2.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (Implementation)

3.2.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefit)

3.2.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

4. ขอบเขตด้านพื้นที่ของการวิจัย

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา คือ เขตพื้นที่อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

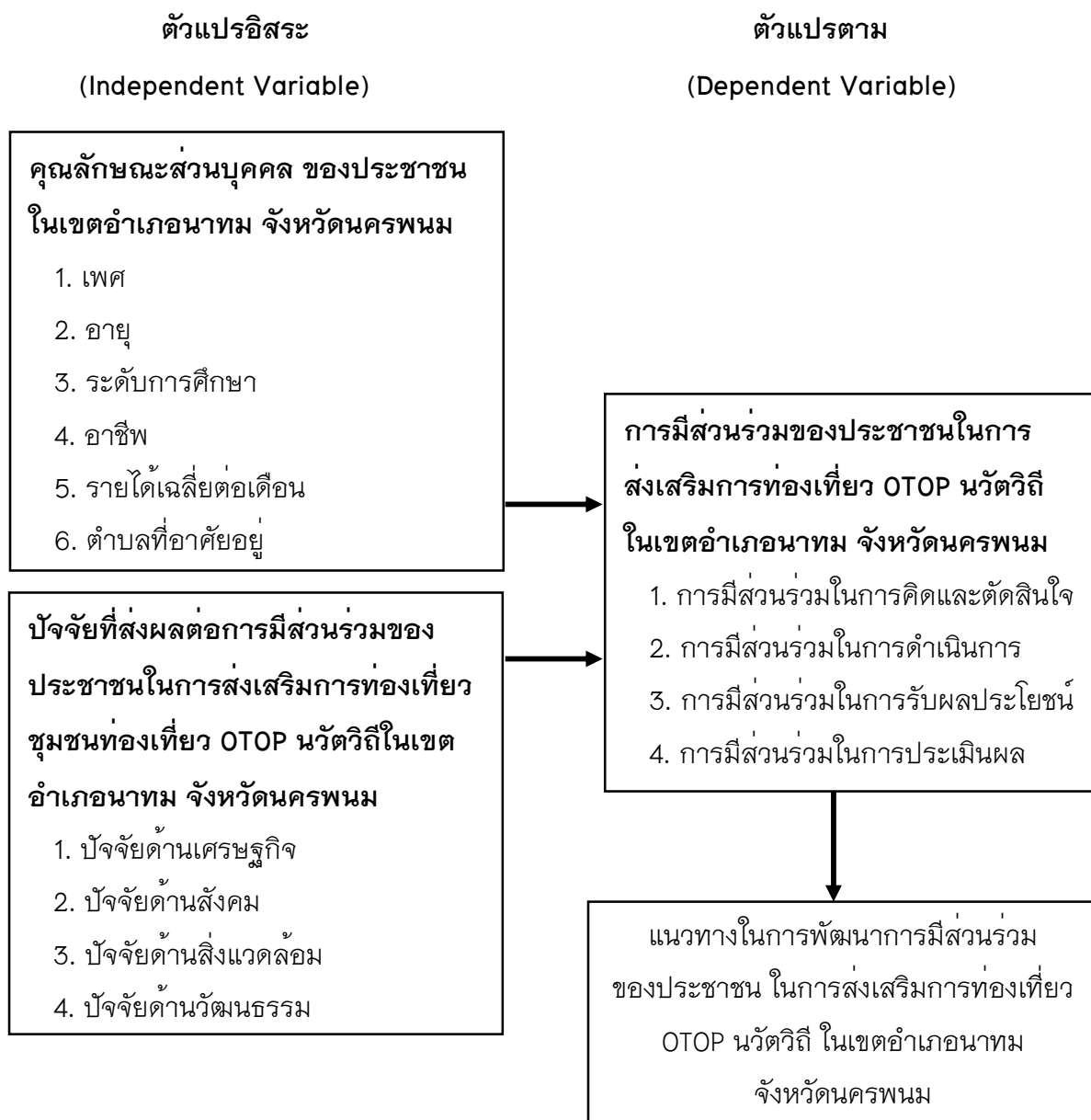
5. ขอบเขตด้านระยะเวลาดำเนินการวิจัย

ช่วงเวลาที่ทำการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลคือ ระหว่างวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2562 ถึงวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2563

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำประเภทของปัจจัยสภาพแวดล้อมของ Jone (1974, p. 81) และแนวคิดของ John M. Cohen and Norman T. Uphoff (1977, pp. 143–158) กลุ่มปัจจัยที่เป็นบริบทของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท ของ John M. Cohen and Norman T. Uphoff (1977,

pp. 143–158) และระดับชั้นของการมีส่วนร่วม จากแนวคิดของ John M Cohen and Norman T. Uphoff Cohen and Uphoff (1980, pp. 219–222 อ้างถึงใน ถวิลวดี บุรีกุล, 2551, หน้า 8) มาประยุกต์ บูรณาการ และกำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย เพื่อตอบคำถามของการวิจัย และกำหนดเป็นความมุ่งหมายของการวิจัยได้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของเนื้อหาที่ศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ ไว้ดังนี้

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม หมายถึง เหตุหรือการกระทำใด ๆ ที่สนับสนุนการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย

1.1 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การได้รับค่าตอบแทนจากการท่องเที่ยวในรูปแบบของตัวเงิน ประชาชนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น เศรษฐกิจของชุมชนได้รับการพัฒนาในทางที่ดีขึ้นจากการท่องเที่ยว ประชาชนมีความเป็นอยู่และการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นจากการท่องเที่ยว

1.2 ปัจจัยด้านสังคม หมายถึง การประสานความร่วมมือเพื่อพัฒนาชุมชนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พื้นที่ของชุมชนเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้น ประชาชนมีการร่วมมือกันเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน ประชาชนได้รับความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ จากการท่องเที่ยว

1.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่ประกอบกันขึ้นเป็นชุมชน โดยมีขนบธรรมเนียมประเพณี ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่มนุษย์สร้างขึ้นและข้อจำกัดทางธรรมชาติเป็นกฎเกณฑ์และเป็นหลักสำหรับการอยู่ร่วมกันเป็นชุมชน เพื่อให้เกิดการดำรงชีวิตอย่างผาสุกและเสริมสร้างคุณภาพแห่งชีวิต

1.4 ปัจจัยด้านวัฒนธรรม หมายถึง การร่วมมือพัฒนาพื้นที่ให้เป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน วิถีชีวิตและวัฒนธรรมในพื้นที่ที่เปลี่ยนไป การอนุรักษ์วัฒนธรรม และชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความเหมาะสมกับสภาพวัฒนธรรมของพื้นที่

2. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม เข้าไปมีบทบาทในกระบวนการการมีส่วนร่วม ตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยผ่านการร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมเสนอแนวทางต่าง ๆ ร่วมตัดสินใจในประเด็นที่จะนำไปสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน

ท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม จากการพัฒนาการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย

2.1 การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ (Decision Making) หมายถึง การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ การพิจารณากำหนดกิจกรรม การส่งเสริมการท่องเที่ยวของอำเภอนาทม การวางแผน การตัดสินใจในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ จนกว่าจะสำเร็จเสร็จสิ้นในการดำเนินงาน

2.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (Implementation) หมายถึง การสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหารและการประสานขอความร่วมมือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมที่วางไว้และการมีส่วนร่วมในการลงทุนในรูปแบบของทรัพยากร ที่ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม มีกำลังความสามารถเท่าที่ตัวเองจะช่วยให้ เพื่อการดำเนินการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

2.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefit) หมายถึง การรับผลประโยชน์จากกิจกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ทั้งทางตรง และทางอ้อมไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางด้านสังคม ผลประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ในท้องถิ่นที่ช่วยให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น จากการพัฒนาการท่องเที่ยว

2.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินว่าผลงานที่ตัวเองดำเนินไปเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม นั้น ได้รับผลดีหรือได้รับผลประโยชน์มากน้อยเพียงใด และอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้รับจากการดำเนินงานแล้วทำการวิเคราะห์ปัญหา และการหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน

3. ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี หมายถึง การสร้างชุมชนแห่งการท่องเที่ยวให้เกิดกระแสการท่องเที่ยวในชุมชนรายได้หมุนเวียนภายในชุมชน โดยเน้นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP ให้สามารถพัฒนาและยกระดับสินค้าเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาซื้อสินค้าในชุมชน ก่อเกิดรายได้หมุนเวียนในชุมชน

4. คุณลักษณะส่วนบุคคล หมายถึง คุณลักษณะส่วนบุคคลของ ประชาชน
ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย

4.1 เพศ หมายถึง คุณลักษณะส่วนบุคคลด้านเพศของกลุ่มตัวอย่าง
ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) เพศชาย และ 2) เพศหญิง

4.2 อายุ หมายถึง ระดับอายุของประชาชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) อายุไม่เกิน 30 ปี 2) อายุ 31-45 ปี 3) อายุ 46-60 ปี
4) มากกว่า 60 ปี

4.3 ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง
ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี 2) ปริญญาตรี 3) สูงกว่าปริญญาตรี

4.4 อาชีพ หมายถึง อาชีพหลักในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออก
เป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ 1) เกษตรกร 2) ค้าขาย 3) เจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัว 4) รับราชการ/
รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ 5) รับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน และ 6) อาชีพอื่น ๆ

4.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน หมายถึง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มตัวอย่าง
แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) รายได้ ไม่เกิน 10,000 บาท 2) รายได้ 10,001-20,000 บาท
3) รายได้ 20,001-30,000 บาท และ 4) รายได้ตั้งแต่ 30,001 บาท ขึ้นไป

4.6 ตำบลที่อาศัยอยู่ หมายถึง ตำบลในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม
ที่กลุ่มตัวอย่างอาศัยอยู่ แบ่งออกเป็น 3 ตำบล ได้แก่ 1) ตำบลนาทม 2) ตำบลหนองซน
และ 3) ตำบลดอนเตย

5. แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการ
ท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม หมายถึง
ข้อเสนอแนะจากการระดมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ 10 ท่าน ที่ร่วมกันพิจารณา
หาแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน
ท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ที่ได้จากบทสรุปของ
งานวิจัยระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว
OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม ในด้านซึ่งได้คะแนนเฉลี่ยระดับต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยรวม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
2. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
3. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน
4. บริบทอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

ความหมายของการท่องเที่ยว

มีผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวต่างให้ความหมายของการท่องเที่ยว ดังนี้

นิศา ชัชกุล (2550, หน้า 19) กล่าวว่า การท่องเที่ยว (Tourism) เป็นกิจกรรมการเดินทางจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง ซึ่งนับตั้งแต่จุดเริ่มต้นจนถึงปลายทางจะต้องประกอบด้วยปัจจัยสามประการ คือ การเดินทาง การค้างแรม และการกินอาหารนอกร้าน

ศรัญญา เลิศมนไพโรจน์ (2550, หน้า 20) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่า หมายถึง กิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวของการเดินทางของบุคคลจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว เพื่อวัตถุประสงค์ใด ๆ ที่ไม่ใช่เพื่อการหารายได้ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวก่อให้เกิดปรากฏการณ์และความสัมพันธ์ที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เดินทาง (นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือน) ธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ผลิตสินค้าและบริการเพื่อสนองตอบความต้องการของนักท่องเที่ยวภาคีรัฐบาลที่ดูแลการท่องเที่ยวและชุมชนในพื้นที่ท่องเที่ยว

ฉลองศรี พิมลสมพงศ์. (2550, บทนำ) ให้ความหมายของการท่องเที่ยว (Tourism) ว่า หมายถึง การเดินทางเพื่อความเพลิดเพลิน และพักผ่อนหย่อนใจ เป็นการเดินทางที่มีเงื่อนไขสำคัญ 3 ประการ คือ

ประการที่ 1 เดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว

ประการที่ 2 เดินทางด้วยความสมัครใจ

ประการที่ 3 เดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ได้ แต่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือเพื่อหารายได้

สมชาติ อุ๋น (2552, หน้า 32) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเคลื่อนย้ายของผู้คนจากแห่งหนึ่งไปสู่อีกแห่งหนึ่งซึ่งรวมไปถึง การเดินทางภายในประเทศ และการเดินทางระหว่างประเทศ นอกจากนี้การเดินทางเพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อการกีฬา เพื่อการติดต่อธุรกิจ ตลอดจนการเยี่ยมญาติพี่น้องก็นับเป็นการท่องเที่ยวทั้งสิ้น โดยในหลักเกณฑ์ความหมายกำหนดไว้โดยเงื่อนไข 3 ประการ ดังนี้

1. เดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังสถานที่อื่นเป็นการชั่วคราว

2. เดินทางด้วยความสมัครใจ

3. เดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ที่มีใช้เพื่อการประกอบอาชีพหรือเพื่อหารายได้

สหพันธ์องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International Union of Official Travel Organization หรือ IUOTO) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวว่า จะต้องเป็นการท่องเที่ยวที่มีเงื่อนไขตามหลักสากลดังต่อไปนี้ คือ (Goeldner and Ritchie, 2006, p. 25)

1. ต้องเป็นการเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว

2. ต้องเป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจ

3. ต้องเป็นการเดินทางด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่มีใช้เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ในการเดินทางนั้น

จากที่กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่า การท่องเที่ยว คือ การเดินทางออกจากสภาพแวดล้อมปกติ เช่น บ้าน ที่ทำงาน ไปยังสถานที่ต่าง ๆ เป็นการชั่วคราวทั้งภายในและระหว่างประเทศด้วยความสมัครใจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ การศึกษา ธุรกิจ ประชุมสัมมนา หรืออื่นใด แต่ต้องไม่เป็นการได้มาซึ่งรายได้จากสถานที่ที่ไปถึงนั้น

ประเภทการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแบ่งออกได้เป็นหลายประเภทตามลักษณะของการเดินทางท่องเที่ยวและประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยว หากแบ่งการท่องเที่ยวตามลักษณะการเดินทางในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศแล้วก็มีความแตกต่างกันออกไป

กุลวรา สุวรรณพิมล (2548, หน้า 36) ได้จำแนกประเภทของการท่องเที่ยวตามลักษณะการเดินทางไว้เป็น 2 ประเภท คือ การท่องเที่ยวภายในประเทศ และการท่องเที่ยวในต่างประเทศ สำหรับการแบ่งประเภทการท่องเที่ยวตามประเภทของทรัพยากรการท่องเที่ยวนั้นเป็นการแบ่งตามลักษณะของทรัพยากรการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวไปเยี่ยมชมและเป็นจุดหมายปลายทางของการท่องเที่ยว

ทิพวรรณ พุ่มมณี (2549, หน้า 64-65) ได้แบ่งประเภทการท่องเที่ยวตามประเภททรัพยากรและความต้องการของนักท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ประเภทธรรมชาติ (Natural) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากทรัพยากรตามธรรมชาติ เช่น น้ำพุร้อน น้ำตก อุทยานแห่งชาติ ทะเลสาบ หาดทราย โขดหิน เกาะแก่งในทะเล ห้วยหนอง คลองบึง ภูเขา วนอุทยาน ปะการัง ฯลฯ
2. ประเภทศิลปวัฒนธรรมประเพณีพื้นบ้าน (Traditional , Art and Cultural) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดจากวิถีชีวิตของท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีพื้นบ้าน หัตถกรรมฝีมือที่มาจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ
3. ประเภทโบราณสถานทางประวัติศาสตร์และศาสนา (Historical Archaeological Religions) เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นมาจากความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ในสมัยโบราณ ที่มีความสำคัญต่อความคงอยู่หรือเอกราชของประเทศทั้งในด้านสถานที่และบุคคลรวมทั้งศาสนสถานทางประวัติศาสตร์ เช่น โบราณสถาน พิพิธภัณฑสถานของโบราณ อนุสรณ์สถาน อนุสาวรีย์ อุทยานประวัติศาสตร์ วัดวาอาราม วัดฤๅณโบราณหายาก ฯลฯ

ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resource)

ทรัพยากรการท่องเที่ยว (Tourism Resource) เป็นสินค้าหลักทางการท่องเที่ยวที่จะขายหรือสร้างแรงดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งรวมถึงแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมและศิลปวัฒนธรรมประเพณีที่สะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมท้องถิ่นที่มีลักษณะเด่นเป็นที่น่าสนใจ ซึ่งอาจแบ่งได้ดังนี้ (เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2552, หน้า 7-8)

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ หมายถึง สภาพภูมิประเทศ รวมทั้งอากาศและทรัพยากรที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น น้ำตก ภูเขา ทะเล ป่าไม้ ชายหาด เกาะแก่ง สัตว์ป่า เป็นต้น

2. ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และศาสนสถาน หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นและมีความสำคัญ ในฐานะเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี และศาสนาที่แสดงถึงอารยธรรมของท้องถิ่น มีผลดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวไปเยือน เช่น เมืองโบราณ พระราชวัง ปราสาทหิน สุสาน หอไตร พิพิธภัณฑสถาน อนุสาวรีย์ อุทยานประวัติศาสตร์ อนุสรณ์สถาน สมรภูมิ บ้านบุคคลสำคัญ วัด โบสถ์ วิหาร เทวรูป รูปปั้น พระพุทธรูป จิตรกรรมฝาผนัง เป็นต้น

3. ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรมและประเพณี หมายถึง ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีเอกลักษณ์ และถ่ายทอดกันมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เช่น วิถีชีวิตความเป็นอยู่ สถาปัตยกรรม ภาษา การแต่งกาย การละเล่น ดนตรี กวี ศิลปะ ประเพณี งานเทศกาล พิธีกรรม ความเชื่อ ค่านิยมภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

4. ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทมนุษย์สร้างขึ้น หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว โดยการสร้างกิจกรรมใหม่ หรือปรับปรุงดัดแปลงให้สถานที่ที่มีความหลากหลายในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ สวนสัตว์ ศูนย์วิจัยเกษตร สวนส้ม สวนกล้วยไม้ สวนสนุก สถานที่ชมทิวทัศน์ สถานบันเทิง สถานที่ซื้อสินค้า สถานที่เล่นกีฬา พิพิธภัณฑสถานของเอกชน เป็นต้น

รูปแบบของการท่องเที่ยว

องค์การการท่องเที่ยวโลก (United Nation World Tourism Organization: UNWTO) (1997, p. 85) กำหนดรูปแบบการท่องเที่ยว ได้ 3 รูปแบบหลัก ได้แก่ (Goeldner and Ritchies, 2006, p. 42)

1. รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (Natural Based Tourism) ประกอบด้วย

1.1 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและ

การท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

1.2 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล (Marine Ecotourism) หมายถึง การท่องเที่ยว อย่างมีความรับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติทางทะเลที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศทางทะเล โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

1.3 การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (Geo-Tourism) หมายถึง การท่องเที่ยว ในแหล่งธรรมชาติที่เป็นหินผา ลานหินทราย อุโมงค์ โพรง ถ้ำน้ำลอด ถ้ำหินงอกหินย้อย เพื่อดูความงามของภูมิทัศน์ที่มีความแปลกของการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่โลก ศึกษา ธรรมชาติของหิน ดิน แร่ธาตุต่าง ๆ และฟอสซิล ได้รับความรู้ ได้รับประสบการณ์ใหม่ บนพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบต่อ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยว

1.4 การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรม สวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และเลี้ยงสัตว์ เพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จและความเพลิดเพลินในสวนเกษตร ได้รับความรู้ มีประสบการณ์ใหม่บนพื้นฐานความรับผิดชอบต่อ มีจิตสำนึกต่อการรักษา สภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้น

1.5 การท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์ (Astrological Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการไปชมปรากฏการณ์ทางดาราศาสตร์ที่เกิดขึ้น เช่น สุริยุปราคา ฝนดาวตก จันทรุปราคา และการดูดาวจันทรคติที่ปรากฏในท้องฟ้าแต่ละเดือน เพื่อการเรียนรู้ระบบสุริยจักรวาล มีความรู้ ความประทับใจ ความทรงจำและประสบการณ์เพิ่มขึ้น บนพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อม และวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการร่วมกันอย่างยั่งยืน

2. รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural Based Tourism) ประกอบด้วย

2.1 การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดี และประวัติศาสตร์ เพื่อชื่นชม และเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยวได้รับความรู้ มีความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดี

ในท้องถิ่นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อสังคมและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรม และคุณค่าของสภาพแวดล้อมโดยที่ประชาคมในท้องถิ่น มีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยว

2.2 การท่องเที่ยวงานชมวัฒนธรรมและประเพณี (Cultural and Traditional Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมงานประเพณีต่าง ๆ ที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้น ๆ จัดขึ้น ได้รับความเพลิดเพลินตื่นตาตื่นใจในสุนทรียศิลป์ เพื่อศึกษาความเชื่อ การยอมรับนับถือ การเคารพพิธีกรรมต่าง ๆ และได้รับความรู้ มีความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม มีประสบการณ์ใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นบนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อสังคมและมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมและมรดกทางวัฒนธรรม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยว

2.3 การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท (Rural Tourism / Village Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิต และผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์พิเศษมีความโดดเด่นเพื่อความเพลิดเพลินได้ความรู้ ศึกษางานสร้างสรรค์ และภูมิปัญญาพื้นบ้าน มีความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น บนพื้นฐานของความรับผิดชอบต่อสังคมและมีจิตสำนึกต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรม และคุณค่าของสภาพแวดล้อม โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยว

3. รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (Special Interest Tourism) ประกอบด้วย

3.1 การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมเพื่อการพักผ่อนและเรียนรู้วิธีการรักษาสุขภาพกาย สุขภาพใจ ได้รับความเพลิดเพลิน และสุนทรียภาพ มีความรู้ต่อการรักษาคุณค่า และคุณภาพชีวิตที่ดี มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่นโดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน อนึ่ง การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพนี้ บางแห่งอาจจัดรูปแบบเป็นการท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพและความงาม (Health, Beauty and Spa)

3.2 การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา (Edu-Meditation Tourism) หมายถึง การเดินทางเพื่อทัศนศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากปรัชญาทางศาสนา หาความรู้ สัจธรรมแห่งชีวิตมีการฝึกทำสมาธิ เพื่อมีประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่า และคุณภาพชีวิตที่ดี มีจิตสำนึกต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น

โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวบางกลุ่มมุ่งการเรียนรู้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย เช่น การทำอาหารไทย การนวดแผนไทย รำไทย มวยไทย การช่างและงานศิลปหัตถกรรมไทย รวมถึงการบังคับช้างและการเป็นควาญช้าง เป็นต้น

3.3 การท่องเที่ยวเพื่อศึกษากลุ่มชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมชนกลุ่มน้อย (Ethnic Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่วัฒนธรรมของชาวบ้านวัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อยหรือชนเผ่าต่าง ๆ เช่น หมู่บ้านชาวไทยโซ่ง หมู่บ้านผู้ไทย หมู่บ้านชาวกูย หมู่บ้านชาวกระเหรี่ยง หมู่บ้านชาวจีนฮ่อ เป็นต้น เพื่อประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้นมีจิตสำนึกต่อการรักษาสีงแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

3.4 การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเล่นกีฬาตามความถนัด ความสนใจในประเภทกีฬา เช่น กอล์ฟ ดำน้ำ ตกปลา สนุกเกอร์ กระดานโต้คลื่น สกีนน้ำ เป็นต้น มีความเพลิดเพลิน ความสนุกสนาน ตื่นเต้น ได้รับความประสบการณ์และความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น มีคุณค่าและคุณภาพชีวิตที่ดีเพิ่มขึ้น มีจิตสำนึกต่อการรักษาสีงแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

3.5 การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (Adventure Travel) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีลักษณะพิเศษที่นักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวแล้วได้รับความสนุกสนานตื่นเต้น หวาดเสียว ผจญภัย มีความทรงจำความปลอดภัย และได้ประสบการณ์ใหม่

3.6 การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ และฟาร์มสเตย์ (Home Stay and Farm Stay) หมายถึง นักท่องเที่ยวกลุ่มที่ต้องการใช้ชีวิตใกล้ชิดกับครอบครัวในท้องถิ่นที่ไปเยือน เพื่อการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมท้องถิ่น ได้รับความประสบการณ์ในชีวิตเพิ่มขึ้น โดยมีจิตสำนึกต่อการรักษาสีงแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นการจัดการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่นที่ยั่งยืน

3.7 การท่องเที่ยวพำนักระยะยาว (Long Stay) หมายถึง กลุ่มผู้ใช้ชีวิตในบ้านปลายหลังเกษียณอายุจากการทำงานที่ต้องการมาใช้ชีวิตต่างแดนเป็นหลัก เพื่อเพิ่มปัจจัยที่ห้าของชีวิต คือ การท่องเที่ยว โดยเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศเฉลี่ย 3-4 ครั้ง

ต่อปี คราวละนาน ๆ อย่างน้อย 1 เดือน

3.8 การท่องเที่ยวแบบให้รางวัล (Incentive Travel) หมายถึง การจัดนำเที่ยวให้แก่กลุ่มลูกค้าของบริษัทที่ประสบความสำเร็จ (มีความเป็นเลิศ) ในการขายสินค้านั้น ๆ ตามเป้าหมายหรือเกินเป้าหมาย เช่น กลุ่มผู้แทนบริษัทจำหน่ายรถยนต์ ผู้แทนบริษัทจำหน่ายเครื่องไฟฟ้า ผู้แทนบริษัทจำหน่ายเครื่องสำอาง จากภูมิภาคหรือจังหวัดต่าง ๆ ที่สามารถขายสินค้าประเภทนั้นได้มากตามที่บริษัทผู้แทนจำหน่ายในประเทศ ตั้งเป้าหมายไว้เป็นการให้รางวัลและจัดนำเที่ยวโดยออกค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าที่พัก และค่าอาหารระหว่างการเดินทางให้กับผู้ร่วมเดินทาง เป็นการจัตรายการพักผ่อนตั้งแต่ 2-7 วัน เป็นรายการนำเที่ยวชมสถานที่ต่าง ๆ อาจเป็นรายการนำเที่ยวแบบผสมผสานหรือรายการนำเที่ยวในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง

3.9 การท่องเที่ยวเพื่อการประชุม (MICE หมายถึง M=Meeting/ I=Incentive/ C=Conference / E=Exhibition) เป็นการจัดนำเที่ยวให้แก่กลุ่มลูกค้าของผู้ที่จัดประชุม มีรายการจัดนำเที่ยวก่อนการประชุม (Pre-Tour) และการจัตรายการนำเที่ยวหลังการประชุม (Post-Tour) โดยการจัตรายการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อบริการให้กับผู้เข้าร่วมประชุมโดยตรง หรือสำหรับผู้ร่วมเดินทางกับผู้ประชุม (สามีหรือภรรยา) อาจเป็นรายการท่องเที่ยววันเดียว หรือรายการเที่ยวพักค้างแรม 2-4 วัน โดยคิดราคาแบบเหมารวมค่าอาหาร และบริการท่องเที่ยว

3.10 การท่องเที่ยวแบบผสมผสานเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่ผู้จัดการการท่องเที่ยวคัดสรรรูปแบบการท่องเที่ยวที่กล่าวมาแล้วข้างต้น นำมาจัตรายการนำเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความแตกต่างระหว่างการเดินทางท่องเที่ยวในระยะยาวนานตั้งแต่ 2-7 วันหรือมากกว่านั้น เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเกษตร (Eco-Agro Tourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและประวัติศาสตร์ (Agro-Historical Tourism) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและผจญภัย (Eco-Adventure Travel) การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยาและประวัติศาสตร์ (Geo-Historical Tourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและวัฒนธรรม (Agro-Cultural Tourism) เป็นต้น

สรุปได้ว่า รูปแบบการท่องเที่ยวในประเทศไทยมีหลากหลายประเภท เนื่องด้วย ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของประเทศมีจำนวนมาก เช่น 1) รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศธรณีวิทยา การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์ 2) รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่ง

วัฒนธรรม ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวชมวัฒนธรรมและประเพณี การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท 3) รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา การท่องเที่ยวเพื่อศึกษากลุ่มชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมชนกลุ่มน้อย การท่องเที่ยวเชิงกีฬา การท่องเที่ยวแบบผจญภัย การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ และฟาร์มสเตย์ การท่องเที่ยวพำนักระยะยาว การท่องเที่ยวแบบให้รางวัล การท่องเที่ยวแบบประชุม การท่องเที่ยวแบบผสมผสาน

องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว

หากพิจารณาองค์ประกอบของการท่องเที่ยว จะพบว่าการท่องเที่ยวต้องอาศัยองค์ประกอบต่าง ๆ ร่วมกันหลายปัจจัย จึงจะส่งผลให้การท่องเที่ยวนั้นประสบความสำเร็จสร้างความประทับใจและผลกำไร ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านที่ได้อธิบายเกี่ยวกับองค์ประกอบของการท่องเที่ยว ดังนี้

Morrison and Mill (1992, p. 52) กล่าวว่า องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวประกอบด้วย ปัจจัยพื้นฐาน (Infrastructure) ในด้านสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การขนส่ง การสื่อสาร การต้อนรับอย่างเป็นมิตร ต้อนรับด้วยใจ มีสิ่งดึงดูดใจ (Attractions) มีสิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) ไร่รองรับทั้งในด้านร้านอาหาร ที่พัก ของที่ระลึก และสิ่งที่ไม่ได้ก็คือ มีบริการที่ประทับใจ

McIntosh and Goeldner (1995, p. 47) กล่าวว่า องค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวจะประกอบด้วยทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกที่ดี (facilities) ระบบการขนส่งที่เข้าถึงได้สะดวก (transportation) ปัจจัยพื้นฐานที่ดีและพร้อม (infrastructure) ทรัพยากรทางธรรมชาติที่ดึงดูดใจ และมีการต้อนรับที่ดีด้วยไมตรีจิต

Pike Steven (2008, p. 66) กล่าวถึง คุณลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวว่า แหล่งท่องเที่ยวเป็นการผสมผสานระหว่างผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยว ประสบการณ์ และการนำเสนอทรัพยากรที่จับต้องไม่ได้อื่น ๆ แก่ผู้บริโภค สิ่งสำคัญ คือ แหล่งท่องเที่ยวเป็นสถานที่ซึ่งนักท่องเที่ยวจะเดินทางมาเยี่ยมชมหรือพักอาศัย ดังนั้นแหล่งท่องเที่ยวควรประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 ประการ ได้แก่ ความสามารถในการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว (Available package) ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) กิจกรรม (Activities) การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยว (Ancillary Service)

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548, หน้า 31) กล่าวว่า องค์ประกอบของ แหล่งท่องเที่ยว จะประกอบด้วย 3 ปัจจัย คือ

1. มีเส้นทางคมนาคมที่เข้าถึงได้ แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีเส้นทางที่เข้าถึงได้ และสามารถเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกันเพื่อนักท่องเที่ยว จะได้รับความสะดวกในการเดินทาง รวมทั้งต้องมีโครงข่ายการสื่อสารที่สามารถติดต่อได้ กับแหล่งภายนอก

2. มีความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวก แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งไฟฟ้า น้ำประปา ที่พักค้างแรม ร้านอาหาร บริการนำเที่ยว ร้านขายสินค้าที่ระลึก ฯลฯ เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

3. มีสิ่งดึงดูดใจ แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่เป็น สิ่งดึงดูดใจของนักท่องเที่ยว ซึ่งอาจจะเป็นศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ความงามตามธรรมชาติ กิจกรรมบันเทิงใจ ศาสนสถาน โบราณวัตถุ ฯลฯ

พยอม ธรรมบุตร (2549, หน้า 28) ได้แบ่งองค์ประกอบของการท่องเที่ยว เป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility) ได้แก่ การมีระบบโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม เช่น ระบบคมนาคม สนามบิน ตลอดจนบริการด้านอุตสาหกรรมขนส่ง เช่น การขนส่งทางอากาศ ทางบก และทางน้ำ ซึ่งจะเอื้ออำนวยให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปถึงจุดหมายปลายทาง (Destination) หรือแหล่งท่องเที่ยว (Attraction)

2. การมีที่พักแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว (Accommodation) ที่ต้องการ ค้างคืน ได้แก่ ที่พักประเภทต่าง ๆ เช่น โรงแรม รีสอร์ท เกสต์เฮาส์ โฮมสเตย์ ที่พักแรม ประเภทต่าง ๆ จะมีสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับที่แตกต่างกัน ซึ่งจะทำให้มีราคาและ บริการในระดับต่าง ๆ กัน ได้แก่ ภัตตาคาร สระว่ายน้ำ ฟิตเนสเซ็นเตอร์ ซาวน่า ศูนย์กลางธุรกิจและสิ่งอำนวยความสะดวก

3. แหล่งท่องเที่ยว (Attraction) นับเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญ สูงสุดของการเดินทาง เพราะเป็นจุดดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวอาจเป็นแหล่งธรรมชาติที่มีความโดดเด่น เช่น แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ เช่น ปราสาทพนมรุ้ง แสดงถึงความรุ่งเรืองของอาณาจักรขอม การท่องเที่ยวชนบทเพื่อสัมผัสวิถีชีวิตชาวบ้าน เรียนรู้ถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจน โบราณสถานยุคเก่าแก่ก่อนประวัติศาสตร์ เช่น วัฒนธรรมบ้านเชียง เป็นต้น

4. กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) และกิจกรรมนันทนาการ (Tourist Activities and Recreational Activities) นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในยุคปัจจุบันเพราะการท่องเที่ยวมิได้หมายถึง เพียงแค่การเดินทางไปชมโบราณสถาน อนุสาวรีย์ ความงดงามของธรรมชาติเท่านั้น แต่เป็นการที่นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การเดินป่า การล่องแก่ง การปีนหน้าผา การดำน้ำ การตกปลาหมึกในทะเลลึก ตลอดจนการร่วมกิจกรรมกับชุมชนเจ้าบ้าน เช่น การดำนา การเกี่ยวข้าว การร่วมพิธีบายศรีสู่ขวัญ เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมทั้งหมดจะเป็นประสบการณ์ที่อยู่ในความทรงจำของนักท่องเที่ยวและกิจกรรมดังกล่าวมักก่อให้เกิดการกระจายรายได้

5. บริการเบ็ดเตล็ดทั้งหมดที่มีให้นักท่องเที่ยว (Ancillary) เช่น บริการด้านร้านอาหาร โรงพยาบาล ไปรษณีย์ สถานีบริการน้ำมัน ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก ห้องสุขา เป็นต้น

เทิดชาย ช่วยบำรุง (2552, หน้า 14-16) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่ “ไร้ตัวตน” เพราะเกิดจากการรวมตัวของอุตสาหกรรมอื่น ๆ นั้นหมายความว่า หากจะจัดการท่องเที่ยวให้ยั่งยืนก็ต้องจัดการองค์ประกอบต่าง ๆ ให้ยั่งยืนด้วย องค์ประกอบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว มีดังนี้

1. ที่พัก (Accommodation) หมายถึง สถานที่ที่จัดไว้เพื่อให้คนเดินทางหรือนักท่องเที่ยวได้เข้าพัก พร้อมการบริการอาหารและเครื่องดื่ม ซึ่งปัจจุบันธุรกิจที่พักได้พัฒนาเรื่อยมาโดยมีรูปแบบการจัดบริการต่าง ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับลูกค้าอย่างสูงสุด มีการบริหารงานในระบบเครือข่ายทั้งในรูปของเครือข่ายท้องถิ่นและเครือข่ายระหว่างประเทศมากขึ้น ทั้งนี้การพัฒนาธุรกิจที่พักรูปแบบต่าง ๆ ยังเป็นแรงผลักดันให้มีการแข่งขันกันสูงขึ้นทั้งระบบมาตรฐานการบริการที่สูงขึ้น และการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการบริหารจัดการที่เอื้อประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยว ระบบเศรษฐกิจของประเทศชาติและความยั่งยืนของการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น เช่น โรงแรม รีสอร์ท บูติกโฮเทล บังกะโล เกสต์เฮาส์ โฮมสเตย์ โมเทล ลอร์จ เป็นต้น

2. การคมนาคม (Accessibility) เป็นอีกองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญเนื่องจากมีบทบาทในการเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ทั่วโลกซึ่งการคมนาคมในปัจจุบันได้ถูกพัฒนาให้สามารถตอบสนองต่อการเดินทางท่องเที่ยวได้หลายรูปแบบ เช่น ธุรกิจการบิน การเดินเรือและการคมนาคมขนส่งทางรถยนต์ รถโดยสาร รถไฟฟ้า เป็นต้น

3. สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) หมายถึง ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปที่ท่องเที่ยวได้ เช่น สิ่งดึงดูดใจประเภทแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ ทะเล ภูเขา น้ำตก เกาะ แม่น้ำ หาดทราย ฯลฯ สิ่งดึงดูดใจประเภทวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง งานแห่เทียนพรรษา เป็นต้น ซึ่งสิ่งดึงดูดใจนี้หมายรวมถึงสิ่งดึงดูดใจที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงหรือมีความโดดเด่นและเป็นที่น่าสนใจกว่าแหล่งอื่น ๆ เช่น ทะเลหมอก ทะเลแหวก บ่อน้ำพุร้อน เป็นต้น

4. สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเพื่อให้เอื้อประโยชน์และอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ แผนที่ อินเทอร์เน็ต ศูนย์ให้ข้อมูลทางการท่องเที่ยว ระบบป้องกันความปลอดภัยทางทะเล เป็นต้น

5. กิจกรรมต่าง ๆ ด้านการท่องเที่ยว (Activity) หมายถึง ผลลัพธ์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวที่ถูกสร้างขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและดึงดูดให้เกิดการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น นอกเหนือจากการไปเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวเท่านั้น โดยรูปแบบของกิจกรรมต่าง ๆ จะแตกต่างกันตามประเภทของแต่ละแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ กิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น การเดินป่า การนั่งช้าง การดูนก ฯลฯ กิจกรรมการท่องเที่ยวทางทะเล เช่น การดำน้ำ การตกปลา เป็นต้น

นอกจากนี้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังคงต้องพึ่งพาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยว (Infrastructure) ประกอบด้วยระบบสาธารณูปโภคที่อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในการเดินทางและท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นจุดหมายปลายทางได้อย่างสะดวกและปลอดภัย อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวไม่ใช่อุตสาหกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ด้านการท่องเที่ยวเท่านั้น หากแต่ประกอบด้วยอุตสาหกรรมหลากหลาย ทั้งด้านที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก การขนส่งต่าง ๆ และบริษัทนำเที่ยว เป็นต้น ดังนั้นกลไกการขับเคลื่อนเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจึงไม่สามารถดำเนินการได้เพียงลำพัง แต่ต้องดำเนินการโดยคำนึงถึงอุตสาหกรรมแวดล้อมที่เกี่ยวข้องด้วย

สรุปได้ว่า องค์ประกอบการท่องเที่ยว คือ ความสามารถในการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว (Available package) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) กิจกรรม (Activities) การเข้าถึง (Access) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ที่พัก (Accommodation)

ความสำคัญของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวจัดได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยมีคุณประโยชน์ต่าง ๆ มากมายทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อนึกถึงการท่องเที่ยวก็ไม่ควรนึกถึงประโยชน์เพียงด้านเดียว เพราะหากขาดการวางแผนและการจัดการท่องเที่ยวที่ดีอาจส่งผลกระทบต่อเชิงลบตามมาอย่างมากมาย ความสำคัญของการท่องเที่ยวแบ่งได้เป็น (เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2552, หน้า 6)

1. ด้านสังคม

- 1.1 สนับสนุนฟื้นฟูอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของชาติ
- 1.2 สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างนักท่องเที่ยวและคนในท้องถิ่น
- 1.3 รักษาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว

2. ด้านเศรษฐกิจ

- 2.1 สร้างรายได้ให้แก่ประเทศในรูปของเงินตราต่างประเทศ
- 2.2 การกระจายรายได้และสร้างงาน สร้างอาชีพให้แก่ประชาชน

3. ด้านการเมือง

3.1 เสริมสัมพันธภาพอันดีและความเข้าใจของมวลมนุษยชาติอันจะนำไปสู่สันติภาพของโลก

3.2 ส่งเสริมให้นานาประเทศรู้จักประเทศไทยมากยิ่งขึ้น

ผลกระทบทางการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวอาจก่อให้เกิดผลกระทบในด้านต่าง ๆ ดังนี้ (เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2552, หน้า 10-13)

1. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

1.1 ปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยวและปัญหามลภาวะซึ่งทำให้สภาพแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม สกปรก เกิดขยะและสิ่งปฏิกูล น้ำเสียมีกลิ่นเหม็น รบกวน มลพิษทางอากาศซึ่งส่งผลเสียต่อสุขภาพ พืชและสัตว์ป่าถูกรบกวน บางส่วนถูกทำลายจนลดจำนวนลงหรือสูญพันธุ์ไปอย่างรวดเร็ว

1.2 ปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ ซึ่งรวมถึงการเข้าครอบครองและใช้ที่สาธารณประโยชน์ในการแสวงหาประโยชน์ทางการท่องเที่ยว การตั้งแผงลอยขายสินค้าในแหล่งท่องเที่ยวทั้งที่เป็นแหล่งธรรมชาติและโบราณสถานต่าง ๆ

1.3 ปัญหาอาคารและสิ่งปลูกสร้าง โดยเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยว

สำคัญต่าง ๆ มีการก่อสร้างที่ไม่ได้ควบคุมความสูง ก่อให้เกิดทัศนียภาพที่ไม่เหมาะสม สิ่งก่อสร้างบางอย่างไม่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม เป็นการทำลายภูมิทัศน์อันสวยงาม นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับความแออัดของสิ่งก่อสร้าง เช่น แผงลอย เฝิงขายอาหาร แผงขายสินค้าที่ระลึกและอาคารพาณิชย์ที่ก่อสร้างอย่างไม่มีระเบียบก่อให้เกิดทัศนียภาพที่ไม่สวยงาม

1.4 ปัญหาการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกโดยไม่คำนึงถึงสภาพแวดล้อม เช่น การถมทะเลเพื่อก่อสร้างท่าเทียบเรือ การก่อสร้างถนนตัดชายฝั่ง การตัดถนนผ่านป่าชายเลน การสร้างเขื่อนในบางแห่งซึ่งก่อให้เกิดการพังทลายของหน้าดิน เกิดการตกตะกอนในแม่น้ำหรือทะเล เป็นการทำลายสภาพภูมิศาสตร์ทางธรรมชาติและความสมดุลของระบบนิเวศ ปัญหาต่าง ๆ เป็นการทำลายสภาพแวดล้อมและเกิดการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางธรรมชาติที่มีอยู่เดิมให้เสียสมดุล

1.5 มีนักท่องเที่ยวกระจุกตัวในบางพื้นที่มากเกินไปจนเกินขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ จึงส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทางธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยววนั้น ๆ

1.6 การจัดการท่องเที่ยวที่มุ่งสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวเพียงฝ่ายเดียว โดยไม่ตระหนักถึงความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว จึงก่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ขาดสมดุลและความยั่งยืน

2. ผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรม

2.1 ปัญหาเพศพาณิชย์ เมื่อมีการท่องเที่ยวเข้ามาทำให้ธุรกิจด้านนี้พัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็วเพื่อตอบสนองความต้องการทางเพศของนักท่องเที่ยวบางกลุ่ม ซึ่งเกิดปัญหาตามมา เช่น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การล่อลวงเด็กและผู้หญิงเพื่อค้าประเวณี และปัญหายาเสพติด เป็นต้น

2.2 ปัญหาอาชญากรรม เช่น นักท่องเที่ยวถูกหลอกหลวง ถูกข่มขืน ถูกฆ่า ถูกจี้ปล้นหรือขโมยทรัพย์สินตามสถานที่ต่าง ๆ ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ไม่ดีแก่นานาประเทศ

2.3 ปัญหาค่าครองชีพ ในพื้นที่ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมักประสบปัญหาค่าครองชีพที่สูงกว่าพื้นที่อื่น จึงส่งผลกระทบต่อประชาชนในท้องถิ่นที่มีรายได้น้อย

2.4 ปัญหาความไม่เสมอภาคในการมุ่งเน้นพัฒนาเฉพาะพื้นที่ ในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ตลอดจนการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน มักจะดำเนินการในพื้นที่ที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวแต่ในพื้นที่ที่ไม่เป็นแหล่งท่องเที่ยวกลับได้รับการพัฒนาน้อยประชาชนจึงเกิดความรู้สึกไม่ได้รับความเป็นธรรม

2.5 ปัญหาค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งมุ่งให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจและเงินตรา อีกทั้งพฤติกรรมเลียนแบบนักท่องเที่ยวทั้งด้านการแต่งกาย ภาษาและการดำรงชีวิตจนละทิ้งขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิม

2.6 ปัญหาการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมประเพณี การนำขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมความเป็นไทยมาเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยมุ่งหวังผลประโยชน์ด้านการค้า แต่กลับลดความประณีต ตัดทอนขั้นตอนที่เป็นหัวใจหรือเนื้อหาของวัฒนธรรม การดำเนินงานมักจะเน้นการแสดงเพื่อโชว์ความตื่นตาตื่นใจโดยละเลยเนื้อหาสาระสำคัญเกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นรวมทั้งคุณค่าที่แท้จริงในสังคม

2.7 ปัญหาความขัดแย้งระหว่างเจ้าของท้องถิ่นกับนักท่องเที่ยว ที่เกิดจากความแตกต่างของขนบธรรมเนียมประเพณีซึ่งนักท่องเที่ยวอาจจะเปลือยกายอาบแดด กอดจูบกันในที่สาธารณะหรือแต่งกายไม่สุภาพในการเข้าชมสถานที่สำคัญทางศาสนาหรือปูชนียสถาน จึงทำให้เจ้าของท้องถิ่นไม่พอใจจนบางครั้งอาจเกิดการต่อต้านและไม่ต้อนรับนักท่องเที่ยว

2.8 ปัญหาการลดคุณค่าของงานศิลปหัตถกรรม เกิดจากความเห็นแก่ตัวของผู้ผลิตและจำหน่าย โดยลดมาตรฐานเพื่อให้ได้กำไรสูงสุด มีการลอกเลียนแบบศิลปหัตถกรรมโดยไม่คำนึงถึงความประณีตและคุณภาพของสินค้า ทำให้คุณค่าทางศิลปะหดหายไป

3. ผลกระทบด้านความปลอดภัย

3.1 ปัญหาการหลอกลวง เอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว เกิดจากผู้ประกอบการบางรายที่ต้องการกอบโกยประโยชน์ส่วนตนและคิดค้ำกำไรเกินควร

3.2 ความปลอดภัยด้านการคมนาคม เช่น ปัญหาจากสภาพยานพาหนะคนขับ เส้นทาง ระบบป้องกันภัยและชูชีพ เป็นต้น

3.3 กิจกรรมการท่องเที่ยวหลายประเภทมีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ ขาดการจัดระบบและขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการควบคุมอย่างเพียงพอ

3.4 ภัยธรรมชาติ เช่น การเกิดคลื่นยักษ์สึนามิ การก่อการร้ายและการระบาดของโรคติดต่อรุนแรง เช่น ไข้หวัดนก โรคซาร์

4. ผลกระทบด้านคุณภาพและบริการ

การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ผ่านมามุ่งเน้นปริมาณนักท่องเที่ยวมากกว่าการพัฒนาคุณภาพการจัดการท่องเที่ยว ประเทศไทยจึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวราคาถูกทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

4.1 ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและทักษะในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว

4.2 โรงแรมขนาดใหญ่มีเจ้าของและผู้บริหารเป็นชาวต่างชาติจึงมีประสิทธิภาพสูง ขณะที่โรงแรมอิสระ (ขนาดกลาง-เล็ก) มีประสิทธิภาพการดำเนินงานต่ำ

4.3 ปัญหาการตัดราคาทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถรักษาและเพิ่มคุณภาพการให้บริการได้

4.4 การจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่นยังไม่มีมาตรฐานคุณภาพ

4.5 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังขาดความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวของตนเอง

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่เกี่ยวข้องกับสินค้าและบริการที่หลากหลาย จึงมีความเกี่ยวข้องกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน ดังนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการสนับสนุนและความร่วมมือจากทุกฝ่ายการทำงานร่วมกันอย่างสอดคล้องประสานจึงมีความสำคัญยิ่ง

การท่องเที่ยวต้องผ่านกระบวนการจัดการและพัฒนาองค์ประกอบทุกอย่างที่เกี่ยวข้อง โดยหน่วยงานสนับสนุนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวต้องใช้องค์ความรู้จากศาสตร์ต่าง ๆ ในเชิงบูรณาการทั้งด้านกฎหมาย เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การตลาด การเกษตร การจัดการ จิตวิทยา ภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งการดำเนินการต่าง ๆ ต้องมีทั้งเชิงรุกและเชิงรับ โดยกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวบนฐานของทรัพยากรที่มีอยู่และเกิดผลกระทบด้านลบต่อสังคม วิธีชีวิตและสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด ซึ่งเป็นหนทางสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

หน่วยงานสนับสนุนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

หน่วยงานสนับสนุนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว แบ่งเป็น 2 ภาคส่วนหลัก ๆ คือ ภาครัฐและภาคเอกชน โดยหน่วยงานภาครัฐมีบทบาทในการกำหนดนโยบายดำเนินการ กำกับ ควบคุม ดูแลและส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ในขณะที่ภาคเอกชนเป็น พันธุ์เพื่อสำคัญในการขับเคลื่อน กระตุ้นและส่งเสริมให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวพัฒนา อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป (เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2552, หน้า 17)

1. หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
- สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว
- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช
- กรมศิลปากร
- องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

2. หน่วยงานภาคเอกชน ได้แก่

- สภาการเดินทางและท่องเที่ยวโลก
- องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยวภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก
- สมาคมขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศ
- สมาคมโรงแรมไทย
- สมาคมไทยธุรกิจการท่องเที่ยว
- สมาคมไทยบริการท่องเที่ยว
- สมาคมไทยท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย

หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ในหลายพื้นที่ได้มีการใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ ในการจัดการท่องเที่ยวอย่างระมัดระวัง และมีความรอบคอบมากขึ้น ซึ่งอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์อย่างเป็นทางการของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ดังนี้ (ศูนย์เพื่อการวางแผนการท่องเที่ยวและการแก้ไขปัญหา ความยากจนแห่งเอเชีย, 2549, หน้า 8-11)

1. สมาชิกของชุมชนจะต้องควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ด้านการท่องเที่ยวของชุมชน กำหนดแหล่งทรัพยากรที่จะต้องได้รับการทำนุบำรุงและส่งเสริม รวมทั้งการร่วมกำหนดเป้าหมายและกลยุทธ์ใน

การพัฒนาและบริหารจัดการ นอกจากนี้สมาชิกของชุมชนจะต้องเข้าร่วมในการดำเนินการตามแนวทางและกลยุทธ์ที่ได้กำหนดขึ้น รวมทั้งการเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านบริการสาธารณสุขภาคและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

2. นวัตกรรมด้านการท่องเที่ยวควรพัฒนาขึ้นจากความร่วมมือของกลุ่มต่าง ๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่

3. การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวจะต้องรวมถึงโอกาสในการจ้างงานที่มีคุณภาพ การจัดหางานที่ดีและเหมาะสมกับคนในพื้นที่ควรเป็นส่วนหนึ่งของภาพรวม การพัฒนาการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่ และหนึ่งในกระบวนการจ้างงานที่มีคุณภาพนั้น คือ การให้โอกาสคนท้องถิ่นเข้ามาร่วมบริหารและจัดการ โครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว เช่น โรงแรม ร้านอาหาร ร้านค้า ฯลฯ นอกจากนี้ การให้การศึกษา การฝึกอบรมกับคนในท้องถิ่น และการให้โอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนในการประกอบธุรกิจ เป็นส่วนสำคัญ ของนโยบายการพัฒนาประเภทนี้ด้วย

4. การกระจายผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวควรเป็นไปอย่างกว้างขวางในแต่ละพื้นที่ มีการพัฒนาการท่องเที่ยว ความสัมพันธ์และการเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนในการวางแผน การพัฒนาและการดำเนินงานบริหารทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว ตลอดจนการบริการด้านต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดความมั่นใจว่ามีการกระจายผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันระหว่างสมาชิกชุมชน นักท่องเที่ยว และผู้ประกอบการต่าง ๆ

5. การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจะต้องให้ความเสมอภาคระหว่างคนรุ่นต่าง ๆ การกระจายต้นทุนและผลประโยชน์จากการพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องเกิดขึ้นทั้งในคนรุ่นปัจจุบันและอนาคต เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับคนรุ่นต่อไป เราทุกคนไม่ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยว ธุรกิจท่องเที่ยวและชุมชนควรจะรักษาทรัพยากรให้อยู่ในสภาพที่ดีไม่น้อยกว่าสิ่งที่มีอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้นการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจะต้องหลีกเลี่ยงการใช้ทรัพยากรที่ไม่สามารถนำกลับมาสู่สภาพเดิมได้

6. การวางแผนระยะยาวเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ประกอบการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นหลักประกันว่าพื้นที่นั้น ๆ จะไม่เสียหายจากการดำเนินกิจกรรมใด ๆ เพียงเพื่อประโยชน์ระยะสั้นและละทิ้งไปเมื่อนักท่องเที่ยวและนักธุรกิจหมดความสนใจและย้ายไปที่อื่น การวางแผนระยะยาวจะช่วยส่งเสริมให้มีการใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ ในเชิงรุกเพื่อให้เกิดความยั่งยืนของพื้นที่และช่วยสร้างความสัมพันธ์เชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ของท้องถิ่น

7. ความกลมกลืนเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องสร้างให้เกิดขึ้นระหว่างนักท่องเที่ยว สถานที่และชุมชน องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ การสนับสนุนอย่างกว้างขวางจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่และความสมดุลระหว่างวัตถุประสงค์ด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและมนุษย์ ตลอดจนการตระหนักถึงความสำคัญของการร่วมมือระหว่างรัฐบาล ชุมชนท้องถิ่น และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ตลอดจนองค์การไม่แสวงหากำไรที่ดำเนินงานด้านการพัฒนา ชุมชนและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

8. กลยุทธ์และแผนด้านการท่องเที่ยวจะต้องได้รับการเชื่อมโยงเข้ากับ นวัตกรรมและแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับต่าง ๆ

9. ความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างผู้กำหนดนโยบายและผู้ปฏิบัติในระดับต่าง ๆ ตลอดจนหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องมีความจำเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะนโยบายด้านการท่องเที่ยวและนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งผู้ให้บริการต่าง ๆ ทั้งการขนส่ง ที่จอดรถ ความสามารถในการรองรับด้านน้ำดื่ม น้ำใช้ ความสามารถในการกำจัดน้ำเสียจะต้องได้รับการพิจารณาพร้อมกับแผนการท่องเที่ยวและการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง

10. การประสานความร่วมมือระหว่างแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบการและธุรกิจการท่องเที่ยวเป็นสิ่งจำเป็นเนื่องจากแต่ละธุรกิจหรือการดำเนินงานด้านใดด้านหนึ่งย่อมมีผลกระทบต่อผู้ประกอบการหรือคุณภาพการทำงานของธุรกิจด้านอื่น ๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

11. มีความจำเป็นที่จะต้องประเมินผลกระทบที่จะเกิดจากการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว ความสามารถในการรองรับของพื้นที่จะต้องได้รับการพิจารณา โดยครอบคลุมทั้งข้อจำกัดและการพัฒนาด้านกายภาพ ธรรมชาติ สังคมและวัฒนธรรมจะต้องมีความสอดคล้องกับข้อจำกัดของท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อม แผนและการดำเนินงานใด ๆ ควรได้รับการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอและมีการปรับปรุงแก้ไขตามความเหมาะสม

12. จะต้องมีการพัฒนาแนวทางหรือหลักเกณฑ์สำหรับการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว รวมถึงการประเมินผลกระทบ นอกจากนี้จะต้องมีการสร้างประมวลจรรยาบรรณในการปฏิบัติสำหรับการท่องเที่ยวในทุกๆระดับ ทั้งในระดับชาติ ภูมิภาคและท้องถิ่น รวมทั้งการพัฒนาศูนย์ข้อมูลและขีดจำกัดสำหรับใช้ข้อมูลผลกระทบและความสำเร็จของโครงการท่องเที่ยว กลยุทธ์สำหรับการปกป้องและติดตามตรวจสอบเป็นสิ่งจำเป็น หากชุมชนต้องการปกป้องรักษาทรัพยากรซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของสินค้าทางการท่องเที่ยวของพวกเขา

13. การวางแผนการท่องเที่ยวจะต้องเปลี่ยนแปลงจากแนวทางดั้งเดิมที่เน้นการเติบโตของอุตสาหกรรมมาเป็นให้ความสำคัญกับโอกาสในการจ้างงานและการพัฒนา รายได้ รวมทั้งคุณภาพชีวิตของคนในท้องถิ่นด้วย และในขณะเดียวกันก็ต้องแน่ใจว่า การตัดสินใจในแต่ละขั้นตอนของการพัฒนานั้นสะท้อนให้เห็นถึงการตระหนักในคุณค่าของ สิ่งแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรม การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากร สาธารณะต่าง ๆ เช่น น้ำ อากาศและที่ดินของส่วนรวม ควรมีความรับผิดชอบที่สามารถ ตรวจสอบได้ในฐานะผู้ใช้ ทั้งนี้เพื่อให้เป็นที่แน่ใจว่าทรัพยากรเหล่านี้ไม่ถูกนำไปใช้ใน ทางที่ผิด

14. การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจำเป็นต้องอาศัยการพัฒนา การศึกษาและหลักสูตรอบรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจให้กับสาธารณชน ตลอดจนส่งเสริมความสามารถทางธุรกิจ การประกอบอาชีพและความเชี่ยวชาญในสาขา อาชีพต่าง ๆ

15. การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนรวมถึงการส่งเสริมกิจกรรมและ การดำเนินการที่จะช่วยส่งเสริมลักษณะเด่นของสภาพภูมิทัศน์และพื้นที่ในบริเวณนั้น ความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนและโอกาสในการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ กิจกรรมต่าง ๆ ควรมุ่งให้เกิดประสบการณ์ที่มีคุณภาพ อันนำไปสู่ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ขณะที่ ยังยึดมั่นในหลักการอื่น ๆ ของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

16. ขนาดและประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว จะต้องสะท้อนให้เห็นข้อจำกัดและขีดความสามารถในการรองรับของทรัพยากรในพื้นที่ โดยเน้นการส่งเสริมให้จัดสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่มีผลกระทบน้อย

17. กระบวนการบริหารจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจะต้องช่วยธำรงรักษา ไว้ซึ่งทรัพยากรธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมา ทั้งนี้โดยใช้หลักเกณฑ์ และมาตรฐานสากล

18. การทำการตลาดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ควรให้ความสำคัญในเรื่อง คุณภาพของประสบการณ์ที่นักท่องเที่ยวจะได้รับ โดยมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อและสะท้อน จริยธรรมของการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเป็นกระบวนการในการปรับปรุงหรือฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพที่ดีขึ้นสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ดียิ่งขึ้น โดยอยู่บนฐานความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งกระบวนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีดังนี้ (เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2552, หน้า 60-61)

1. สำรวจแหล่งท่องเที่ยว โดยความร่วมมือของภาครัฐทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่ ประชาชนในพื้นที่ และภาคเอกชนร่วมกันสำรวจแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งรวมถึงการสำรวจความพร้อมในฐานะเจ้าบ้าน ทั้งนี้เป็นการสำรวจว่าในท้องถิ่นดังกล่าวมีแหล่งท่องเที่ยวใดบ้าง เป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทใด มีสภาพเป็นอย่างไรและจัดทำบัญชีรายชื่อแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนการสำรวจความพร้อมในด้านอื่น ๆ ด้วย เช่น แรงงาน สาธารณูปโภคต่าง ๆ เป็นต้น
2. จัดแบ่งพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยวตามความเหมาะสมในการใช้งาน โดยจัดแบ่งให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและการใช้ประโยชน์ เช่น เขตพื้นที่สำหรับการบริการข้อมูลทางการท่องเที่ยว บริการธุรกิจท่องเที่ยว นันทนาการเพื่อการท่องเที่ยว พื้นที่หวงห้าม กิจกรรมพิเศษ เป็นต้น
3. กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการทางการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวตามความเหมาะสมเพื่อบริการนักท่องเที่ยว โดยচারงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของท้องถิ่น และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงภูมิสถาปัตยกรรม ความทนทาน การประหยัดพลังงาน ความสะดวกในการใช้งานและดูแลรักษา เป็นต้น
4. จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนการสรรหาลิงสิ่งดึงดูดใจต่าง ๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม
5. ประเมินขีดความสามารถทางการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว เพื่อกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวและประเภทนักท่องเที่ยวตามความเหมาะสม
6. ศึกษาผลกระทบของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
7. รวบรวมข้อมูลด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวและท้องถิ่นเพื่อเผยแพร่แก่นักท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสมซึ่งเป็นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายต่อไป

8. จัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบในการดำเนินการจัดหางบประมาณ และแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยกระบวนการมีส่วนร่วมในเชิงพหุภาคีโดยเฉพาะความร่วมมือจากประชาชนในท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถใช้กระบวนการดังกล่าวเป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ที่สอดคล้องกับศักยภาพ ความสามารถและบริบทของตน

บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

เมื่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในบทบาทหน้าที่ที่สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเป็นบันไดไปสู่การพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมในท้องถิ่นที่รับผิดชอบ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีบทบาทในการพัฒนาการท่องเที่ยวใน 5 ด้าน ดังต่อไปนี้ (เทิดชาย ช่วยบำรุง, 2552, หน้า 78-82)

1. ด้านการตลาดท่องเที่ยว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีบทบาทด้านการตลาดท่องเที่ยวที่สำคัญ 2 ประการ คือ

1) บทบาทในการจัดทำระบบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว บัญชีแหล่งท่องเที่ยว โดยมีข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว เช่น รายชื่อแหล่งท่องเที่ยวและประเภทของแหล่งท่องเที่ยว ที่ตั้งและขนาดของแหล่งท่องเที่ยว ประเมินคุณค่าแหล่งท่องเที่ยวทั้งในด้านการพัฒนาและการตลาด จัดลำดับความสำคัญและความมีศักยภาพทางด้านการตลาด จุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยวในการดึงดูดนักท่องเที่ยว การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ สักรวจทัศนคติ และการศึกษาผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวและจำนวนนักท่องเที่ยว

2) บทบาทในการส่งเสริมตลาดการท่องเที่ยว เป็นการชักจูงใจนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวพื้นที่ของตน เช่น เผยแพร่ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว โดยการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ จัดตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยวที่ให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว จัดรายการนำเที่ยวเพื่อนำนักท่องเที่ยวมาเที่ยวในท้องถิ่นและร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จังหวัดจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

2. ด้านการแสวงหาและสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีบทบาทด้านการแสวงหาและสร้างแหล่งท่องเที่ยวใหม่ให้เกิดขึ้น 5 ประการ คือ

- 1) การสำรวจและค้นหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ
- 2) การพัฒนาพื้นที่ที่รกร้างว่างเปล่าให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่
- 3) การพัฒนาพื้นที่สาธารณะให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่
- 4) การพัฒนาวิถีชีวิตของประชาชนให้เกิดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่

และ

5) การฟื้นฟูและส่งเสริมงานประเพณีของท้องถิ่นให้เกิดเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่

3. ด้านการให้บริการท่องเที่ยว องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีบทบาทด้านการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตน เช่น การให้บริการด้านคมนาคม ที่พัก อาหาร เครื่องดื่ม การนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ การจำหน่ายสินค้าที่ระลึกและการยกระดับมาตรฐานการบริการในสาขาต่าง ๆ แก่นักท่องเที่ยว

4. ด้านการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีบทบาทด้านการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่ดูแลรับผิดชอบอยู่ 4 ประการ คือ

4.1 บทบาทในการจัดทำแผนต่าง ๆ เช่น

4.1.1 แผนพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว ความสำคัญของแผนและโครงการพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเพื่อฟื้นฟูสภาพแหล่งท่องเที่ยวและคุณภาพสิ่งแวดล้อมภายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่ดึงดูดใจสำหรับนักท่องเที่ยวและป้องกันความเสื่อมโทรมและเสียหายแก่สิ่งแวดล้อมได้ แผนและโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แผนและโครงการบำบัดน้ำเสีย โครงการปรับปรุงการเก็บและกำจัดขยะ โครงการปรับปรุงระบบระบายน้ำโครงการปรับปรุงระบบระบายน้ำทิ้ง เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและป้องกันไม่ให้เกิดแหล่งท่องเที่ยวเกิดความเสื่อมโทรม

4.1.2 แผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ความสำคัญของแผนและโครงการที่พยายามพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ต้องคำนึงถึงคุณสมบัติของแหล่งท่องเที่ยวในการพัฒนา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้และคำนึงถึงศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่จะไม่ก่อให้เกิดการแข่งขันกัน โดยมีการพัฒนาอย่างเป็นระบบ มีการประสานงานกันและสามารถรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวให้อยู่ในสภาพที่ดีต่อไป

4.1.3 แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ความสำคัญของแผนและโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทบริการที่สำคัญ โครงสร้างพื้นฐานส่วนใหญ่เป็นบริการของรัฐที่จัดขึ้นเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการท่องเที่ยวและอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว โครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญของแผนและโครงการ ได้แก่ โครงการพัฒนาการคมนาคมขนส่ง โครงการพัฒนาระบบประปา โครงการพัฒนาระบบไฟฟ้า โครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมและอื่น ๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาความไม่เพียงพอของการบริการและรองรับความต้องการที่จะมีสูงขึ้นในอนาคต และเป็นฐานข้อมูลประกอบการตัดสินใจลงทุนของภาคเอกชน

4.1.4 แผนพัฒนาบริการท่องเที่ยว ความสำคัญของแผนและโครงการพัฒนาการบริการท่องเที่ยวมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นปัจจัยที่ช่วยให้เกิดความสะดวกสบายต่อการท่องเที่ยวเป็นสิ่งดึงดูดใจและสร้างความประทับใจสำหรับนักท่องเที่ยวได้ แผนและโครงการพัฒนาบริการท่องเที่ยว ได้แก่ แผนสร้างกำลังคนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว แผนยกระดับมาตรฐานการบริการ เป็นต้น ในปัจจุบันแผนและโครงการพัฒนาด้านบริการกำลังขยายตัวอย่างสูง ซึ่งเป็นการลงทุนจากภาคเอกชนเป็นส่วนใหญ่โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการกระจายการบริการท่องเที่ยวตามพื้นที่ต่าง ๆ ในการรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างกว้างขวาง

4.1.5 แผนส่งเสริมการตลาด ความสำคัญของแผนและโครงการตลาดเป็นองค์ประกอบด้านอุปสงค์ (Demand) ของการท่องเที่ยว โดยมีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว รูปแบบการท่องเที่ยวและความต้องการด้านต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยวการพัฒนาและส่งเสริมการตลาดเป็นส่วนสำคัญที่ใช้วัดการบรรลุเป้าหมายเพื่อก่อให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้พื้นที่เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางและดึงดูดนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

4.2 บทบาทในการส่งเสริมให้ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้าน การวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

4.3 บทบาทในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมความสะดวกและความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว

4.4 ประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องของทั้งภาครัฐและเอกชนในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

5. ด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีบทบาทด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่ดูแลรับผิดชอบ 4 ประการ ดังนี้

5.1 การกำหนดวิธีการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

5.2 การบริหารงานบุคคลดูแลแหล่งท่องเที่ยว

5.3 การส่งเสริมให้ประชาชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และ

5.4 การจัดหาและใช้จ่ายงบประมาณเพื่อบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

แนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เทิดชาย ช่วยบำรุง (2552, หน้า 83) ได้สรุปแนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไว้ดังนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์ จัดทำแผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวและติดตามประเมินผล โดยให้มีแผนงาน โครงการที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ ตามศักยภาพและบริบทของพื้นที่โดยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วม

3. พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อตอบสนองพฤติกรรมนักท่องเที่ยวและยืดระยะเวลาการอยู่ในพื้นที่ของนักท่องเที่ยวซึ่งเป็นการเพิ่มการใช้จ่าย นั้นหมายถึง การเพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยว โดยจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วม

4. พัฒนาการบริการทางการท่องเที่ยว โดยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างเครือข่ายบริการท่องเที่ยวและให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วม

5. พัฒนาการประกอบธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ โดยการสร้างเครือข่ายกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องให้ประชาชนพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วม

6. วางแผนหาแหล่งเงินทุนในการจัดทำงบประมาณในการพัฒนา โดยกำหนดไว้ในแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าจะใช้งบประมาณจากหน่วยใด จะขอรับการสนับสนุนจากรัฐบาลหรือไม่

ขั้นตอนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น

เทิดชาย ช่วยบำรุง (2552, หน้า 84–85) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

1. สำรวจ ค้นหาสถานที่และข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรการท่องเที่ยว โดยการหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ของคนในชุมชน รวบรวมข้อมูล เส้นทาง ประวัติ และความสำคัญของสถานที่ เพื่อเป็นข้อมูลในการประชาสัมพันธ์ และหากแหล่งท่องเที่ยวเดิมกำลังทรุดโทรมก็ซ่อมแซมให้คงเดิม

2. ร่วมกันวางแผนพัฒนาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว สร้างจิตสำนึกร่วมกันจัดทำแผนพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือผนวกแผนดังกล่าวเข้ากับแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้แผนพัฒนาในแต่ละสาขาของการพัฒนามีความเชื่อมโยงกัน และสนับสนุนการจัดการท่องเที่ยว

3. จัดให้มีการดูแลรักษาความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว วางระบบในการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สินและสุขอนามัยของที่พัก อาหารและเครื่องดื่ม โดยการประสานงานกับหน่วยงานในพื้นที่และถือปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

4. การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว ตรวจสอบบริการสาธารณะที่มีอยู่ว่าต้องสร้างใหม่ ปรับปรุง หรือเพิ่มบริการสาธารณะใหม่ในชุมชน ทั้งระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ การจัดเก็บหรือกำจัดขยะ การจัดเก็บผลประโยชน์ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ค่าธรรมเนียมการเข้าชม การจัดทำของที่ระลึกโดยชุมชน การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น มัคคุเทศก์นำเที่ยวในท้องถิ่น บริการที่พักอาศัยแก่นักท่องเที่ยว ร้านจำหน่ายสินค้า เป็นต้น

5. การจัดทำโฆษณาประชาสัมพันธ์และการตลาดการท่องเที่ยว โดยเผยแพร่ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวแก่สาธารณชนผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ จดหมาย แผ่นพับ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกลยุทธ์ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว

ความหมายของการตลาดท่องเที่ยว (Marketing of Tourism) ได้ใช้หลักการเดียวกันกับความหมายของการตลาดทั่วไป ซึ่งมีนักวิชาการด้านการท่องเที่ยวได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

Middleton (1990, p. 75) กล่าวว่า การตลาดการท่องเที่ยว หมายถึง การศึกษาความต้องการของนักท่องเที่ยว และการจัดองค์ประกอบที่สำคัญของส่วนประสมทางการตลาด เพื่อเป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงให้เหมาะสมและสอดคล้องกัน

การตลาดการท่องเที่ยว หมายถึง กระบวนการจัดการและสังคม ซึ่งบุคคลและกลุ่มบุคคลจะได้รับสิ่งจำเป็นและสิ่งทีพวกเขาต้องการจากการสร้างและแลกเปลี่ยนผลิตภัณฑ์รวมทั้งคุณค่าของสินค้ากับบุคคลอื่นด้วย (Kotler, Bowen and Makens, 1999, p. 67)

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548, หน้า 57) กล่าวว่า การตลาดการท่องเที่ยว หมายถึง การทำกิจกรรมเพื่อวิเคราะห์ให้ทราบถึงความต้องการสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเพื่อนำส่วนประสมทางการตลาดมาใช้ในการตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวกลุ่มนั้น ๆ และซื้อสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวแล้วทำให้ผู้ประกอบการมีรายได้ผลกำไร ส่วนนักท่องเที่ยวก็เกิดความพึงพอใจจากการเดินทางท่องเที่ยว

สุรีย์ เข้มทอง (2555, หน้า 26) กล่าวว่า การตลาดการท่องเที่ยว หมายถึง การจัดกิจกรรมหรือการนำเสนอสินค้าทางการท่องเที่ยวที่ตรงต่อความต้องการ เพื่อให้ นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจโดยต้องมีการวิเคราะห์ เข้าใจถึงความต้องการ ความจำเป็นของนักท่องเที่ยว และต้องมีการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวอีกด้วย

จากข้างต้นสรุปได้ว่า การตลาดการท่องเที่ยว หมายถึง การศึกษาความต้องการและความจำเป็นที่สะท้อนออกมาทางพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้ทราบถึงความต้องการสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว และเกิดการซื้อ โดยนำส่วนประสมทางการตลาด (Marketing Mix) มาใช้เป็นเครื่องมือในการตอบสนองความต้องการนั้น ๆ ได้ตรงตามความต้องการ และส่งผลต่อผู้ประกอบการท่องเที่ยวช่วยให้มีรายได้และมีผลกำไรจากการขายสินค้าและบริการ ส่วนนักท่องเที่ยวก็เกิดความพึงพอใจในสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวเช่นกัน

ส่วนประกอบของการตลาดการท่องเที่ยว

ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2557, หน้า 16), นิศา ชัชกุล (2557, หน้า 32) และ ฉันทิช วรรณถนอม (2554, หน้า 41) ได้มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การตลาดการท่องเที่ยวจะสมบูรณ์ต้องประกอบไปด้วย 3 ส่วนประกอบ ดังนี้

1) ผู้ซื้อ (Buyer) คือ นักท่องเที่ยวที่มีความต้องการที่จะออกเดินทางท่องเที่ยว จึงต้องการที่จะซื้อสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น ๆ โดยผู้ซื้อสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1.1) กลุ่มผู้ซื้อส่วนบุคคล คือ บุคคลที่ตัดสินใจและต้องการเดินทางท่องเที่ยว โดยการซื้อรายการนำเที่ยวจากบริษัทนำเที่ยวหรือการซื้อออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ ซึ่งอาจจะติดต่อโดยตรงกับผู้ผลิต หรือติดต่อผ่านตัวแทนจำหน่าย

1.2) กลุ่มผู้ซื้อองค์กร คือ กลุ่มบุคคลที่เป็นหน่วยงาน สมาคม ห้างร้านต่าง ๆ โดยการให้บริษัทนำเที่ยวจัดรายการนำเที่ยวให้กับองค์กร ซึ่งผู้ซื้ออาจจะซื้อรายการนำเที่ยวให้ตนเองหรือให้ผู้อื่นก็ได้ เช่น การให้รางวัลพนักงาน การจัดประชุม เป็นต้น

2) สินค้าและบริการ (Product and Service) คือ สิ่งที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวให้เกิดการซื้อ เพื่อที่จะออกเดินทางไปท่องเที่ยว ซึ่งประกอบไปด้วยองค์ประกอบ ดังนี้

2.1) สิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยว คือ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น วัฒนธรรม เทศกาล ประเพณี วิถีชีวิต เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวที่สำคัญ ที่จะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางไปเยี่ยมชมได้เป็นอย่างดี

2.2) สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว คือ ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา การติดต่อสื่อสาร ท่าอากาศยาน สถานีขนส่ง การขนส่ง สายการบิน ที่พัก ร้านอาหาร เป็นต้น

3) ผู้ผลิต (Producer) คือ ผู้ประกอบธุรกิจจัดหาสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว ผลิตวัตถุดิบในลักษณะการแปรรูปสินค้าและบริการ เช่น การเข้าพักที่โรงแรม การเดินทางโดยเครื่องบิน การบริการอาหารและเครื่องดื่ม รวมทั้งสินค้าและบริการอื่น ๆ ในสายเดียวกันอีกมากมาย

ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยว

ส่วนประสมการตลาดการท่องเที่ยวถือเป็นเครื่องมือและกลยุทธ์การตลาดที่สำคัญ เพื่อให้ธุรกิจการท่องเที่ยวประสบผลสำเร็จ โดย ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2557, หน้า 16), นิศา ชัชกุล (2557, หน้า 32) และฉันทัช วรรณถนอม (2554, หน้า 41) ได้เห็นสอดคล้องกันว่า ส่วนประสมการตลาดท่องเที่ยว ประกอบด้วย 4Ps ได้แก่

1) สินค้า (Produce) คือ สินค้าและบริการท่องเที่ยวที่ผู้ประกอบการเสนอขายให้กับนักท่องเที่ยวซึ่งเป็นสินค้าที่จับต้องไม่ได้ และไม่สามารถทดลองใช้ก่อนได้ เช่น รายการนำเที่ยว เป็นต้น

2) ราคา (Price) คือ ราคาของสินค้าและบริการท่องเที่ยว เกิดจากการคิดและกำหนดราคาโดยราคาต้องสร้างแรงจูงใจให้เกิดการเดินทางและสามารถตอบสนองความต้องการให้กับนักท่องเที่ยวได้หลากหลายกลุ่ม อีกทั้งราคาต้องสามารถแข่งขันกับคู่แข่งในตลาดได้ด้วย

3) ช่องทางการจัดจำหน่าย (Place) คือ ช่องทางหรือสถานที่จัดจำหน่ายสินค้าและบริการท่องเที่ยวที่เหมาะสม ส่งไปให้นักท่องเที่ยวได้อย่างรวดเร็วและสะดวกที่สุด เพื่อทำการขายให้กับนักท่องเที่ยวได้โดยตรงและผ่านตัวแทนจำหน่าย

4) การส่งเสริมการตลาด (Promotion) คือ การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ผลิตสินค้าและบริการท่องเที่ยวกับนักท่องเที่ยว เพื่อกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจในการซื้อสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวเร็วขึ้น และซื้อจำนวนมากขึ้น ประกอบด้วย การใช้พนักงานขาย การส่งเสริมการขาย การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์

อีกทั้ง Middleton (1990, p. 82) รวมถึงเคอท์ซ และ Kurtz and Clow (1998, p. 56) ยังได้มีความเห็นสอดคล้องกันว่าส่วนประสมการตลาดท่องเที่ยวจะต้องเพิ่มอีก 5Ps ดังนี้

5) บุคลากร (People) คือ พนักงานหรือเจ้าหน้าที่ที่คอยให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งการบริการจะดีหรือไม่ดีขึ้นอยู่กับตัวพนักงานที่จะสามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวให้เกิดความพึงพอใจได้มากน้อยเพียงใด ดังนั้นพนักงานควรมีทัศนคติที่ดีและได้รับการอบรมมาเป็นอย่างดีด้วย

6) กายภาพ (Physical) คือ ลักษณะรูปแบบของตัวอาคารที่เป็นสำนักงานบริษัทในการซื้อขายสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว รวมถึงบรรยากาศขณะการซื้อขายด้วย

7) การซื้อ (Purchasing) คือ กระบวนการเลือกสินค้าและบริการท่องเที่ยว และตัดสินใจซื้อ ซึ่งบริษัทนำเที่ยวต้องมีการหาข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการซื้อและการสรรหาสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวที่เหมาะสมแก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้ นักท่องเที่ยวสามารถตัดสินใจซื้อได้อย่างรวดเร็วและเพิ่มกำลังซื้อมากขึ้นด้วย

8) การจัดรวมผลิตภัณฑ์ (Packaging) คือ การนำสินค้าและบริการท่องเที่ยวมาจัดรวมกันให้เหมาะสมกับกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมาย เช่น รายการนำเที่ยวแบบเบ็ดเสร็จ (All-inclusive Tour)

9) ความร่วมมือทางธุรกิจ (Partnership) คือ การทำงานร่วมกันเพื่อประโยชน์ทางธุรกิจระหว่างผู้จัดส่งวัตถุดิบ ผู้ผลิต และผู้ขาย เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว นำมาซึ่งการเสนอขายสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยว และได้รับความพึงพอใจสูงสุด

จากข้างต้น ส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็น สินค้า ราคา ช่องทางจัดจำหน่าย บุคลากร กายภาพ การซื้อ การจัดรวมผลิตภัณฑ์ ความร่วมมือทางธุรกิจ ทุกองค์ประกอบล้วนมีความสำคัญต่อการท่องเที่ยว โดยองค์ประกอบอีกหนึ่งอย่าง ที่ถือว่าสำคัญเป็นอย่างมาก ที่จะสามารถช่วยให้องค์ประกอบต่าง ๆ ดำเนินการไปได้ คือ การส่งเสริมการตลาด (Promotion) โดยการส่งเสริมการตลาดนั้น ยังถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้การสื่อสารทางการตลาดแบบบูรณาการทั้งในรูปแบบออนไลน์ (Online) และออฟไลน์ (Offline) (Mohammed, Fisher, Jaworski and Cahill, 2001, p. 63) บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์อีกด้วย (ภิเชก ชัยนิรันดร์, 2551, หน้า 47) ซึ่งการสื่อสารการตลาดแบบบูรณาการ คือ เครื่องมือสื่อสารสำคัญ ที่จะช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพสูงสุดในการติดต่อสื่อสารเพื่อส่งข่าวสารและข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าและบริการได้อย่างชัดเจนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน (วารุณี ตันติวงศ์วานิช และคณะ, 2545, หน้า 27 ; ฉัตรยาพร เสมอใจ, 2547, หน้า 36 และธนวรรธน์ แสงสุวรรณ, 2547, หน้า 18) ดังนั้น การส่งเสริมการตลาดจะสามารถช่วยสื่อสารสร้างการรับรู้ให้แก่นักท่องเที่ยว ส่งผลให้เกิดแรงจูงใจ ความต้องการอยากจะออกเดินทางไปท่องเที่ยว ซึ่งถือเป็นด่านแรกที่จะสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษา การส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวของประชกรุ่นแซด เพราะเป็นกลุ่มประชกรุ่นใหม่ ที่สำคัญต่อการท่องเที่ยวต่อไปในอนาคต

แนวคิดเกี่ยวกับกลยุทธ์การส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยว

ความหมายของกลยุทธ์

กลยุทธ์ หมายถึง แบบแผนของผู้บริหารระดับสูงที่จะนำไปสู่ความสำเร็จที่มีความสอดคล้องกับภารกิจและเป้าหมายขององค์กร (Wright, Pringle and Kroll, 1992, p. 63)

Schermerhorn (2002, p. 58) ยังได้กล่าวว่า กลยุทธ์ หมายถึง แบบแผนหรือแผนปฏิบัติการที่มีความสำคัญต่อองค์กร เพื่อใช้ในการกำหนดทิศทางขององค์กร ให้บรรลุเป้าหมายและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร

Coulter (2005, p. 51) ได้กล่าวว่า กลยุทธ์ หมายถึง การตัดสินใจและการนำไปสู่เป้าหมายโดยตรงในการใช้ทรัพยากรและศักยภาพขององค์กร เพื่อสร้างโอกาสและป้องกันเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นกับองค์กร

Fred (2012, p. 78) ยังได้กล่าวอีกว่า กลยุทธ์ หมายถึง วัตถุประสงค์ระยะยาวที่จะทำให้องค์กรประสบผลสำเร็จ

จากข้างต้น สรุปได้ว่า กลยุทธ์ หมายถึง รูปแบบ แผนการ และแนวทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จได้ตรงตามเป้าหมายขององค์กร

ความหมายการส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยว

Reid and Bojanic (2001, p. 16) กล่าวว่า การส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยว หมายถึง วิธีการต่าง ๆ ที่ใช้ในการสื่อสารกับตลาดนักท่องเที่ยวต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญของธุรกิจการท่องเที่ยวนำไปใช้ในการสื่อสารข้อความต่าง ๆ ไปยังนักท่องเที่ยว

ฉันทิช วรรณถนอม (2554, หน้า 28) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยว หมายถึง เครื่องมือสื่อสารผ่านรูปแบบต่าง ๆ ให้นักท่องเที่ยวเกิดการรับรู้จดจำ และรู้จักอย่างรวดเร็ว

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2555, หน้า 44) กล่าวว่า การส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยว หมายถึง การสื่อสารกับนักท่องเที่ยวที่เป็นลูกค้าเกี่ยวกับสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นการให้ข้อมูล ชักชวน และทำให้เกิดการตอบสนองจากลูกค้า

ฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2557, หน้า 27) กล่าวว่า การส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยว หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ในการส่งเสริมการขาย เพื่อสื่อสาร

ทางการตลาด ระหว่างผู้ผลิตและลูกค้าตลาดเป้าหมาย เพื่อแจ้งข่าวสารหรือจูงใจให้เกิดทัศนคติและพฤติกรรมการซื้อ

จากความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า การส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว หมายถึง เครื่องมือและวิธีการที่ธุรกิจทางการท่องเที่ยวทั้งทางตรงและทางอ้อม สามารถนำไปใช้ในการสื่อสารกับลูกค้ากลุ่มเป้าหมายหรือนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย ให้เกิดการรับรู้และจดจำได้อย่างรวดเร็ว เพื่อให้เกิดแรงกระตุ้นจูงใจ ทัศนคติ ความต้องการในการท่องเที่ยว และพฤติกรรมการซื้อสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า กลยุทธ์ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว หมายถึง รูปแบบ แผนการและแนวทางที่เป็นเครื่องมือและวิธีการที่ธุรกิจการท่องเที่ยว สามารถนำไปใช้ในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมาย ให้เกิดการรับรู้และจดจำได้อย่างรวดเร็ว เพื่อกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจทัศนคติ และพฤติกรรมการท่องเที่ยว

โดย นางคณูช ศิริธนาอนันต์ (2550, หน้า 26) ยังได้กล่าวว่า กลยุทธ์ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยวมีบทบาทความสำคัญต่อบริษัทการท่องเที่ยวในฐานะที่เป็นองค์ประกอบของกลยุทธ์ส่วนประสมการตลาด ซึ่งวิธีการที่ใช้ในการส่งเสริมการตลาดมีวัตถุประสงค์สำคัญ ดังนี้

- 1) ส่งเสริมการรับรู้ของตลาด ด้วยการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และวิธีการส่งเสริมการตลาด
- 2) กระตุ้นให้เกิดการยอมรับสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวที่บริษัทนำเที่ยวเสนอออกสู่ตลาด
- 3) ชักชวนให้มี การซื้อ และช่วยเร่งการตัดสินใจซื้อได้รวดเร็วขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมาย
- 4) การจูงใจนักท่องเที่ยวให้สนับสนุนการซื้อสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวในครั้งต่อไปและซื้อเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

องค์ประกอบของกลยุทธ์ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว

นักวิชาการทางการท่องเที่ยว โมฮัมหมัด และคณะ (Mohammed et al., 2001, p. 28), นางคณูช ศิริธนาอนันต์ (2550, หน้า 38), ฉันทิช วรรณถนอม (2554, หน้า 47), บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2555, หน้า 66) และฉลองศรี พิมลสมพงศ์ (2557, หน้า 71) ได้มีความเห็นสอดคล้องถึงองค์ประกอบของกลยุทธ์ส่งเสริมการตลาดการท่องเที่ยว ต้องประกอบไปด้วยส่วนประสมย่อยที่สำคัญดังนี้

1) การโฆษณา (Advertising) คือ รูปแบบ ความคิด วิธีการนำเสนอสินค้าและบริการท่องเที่ยวโดยผ่านสื่อต่าง ๆ โดยมีใช้ตัวบุคคล เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับกลุ่มผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยวในกลุ่มเป้าหมาย เกิดแรงจูงใจไปกระตุ้นให้เกิดความต้องการซื้อหรือเพื่อการใช้สินค้าและบริการของธุรกิจการท่องเที่ยวนั้น ทั้งในปัจจุบันและอนาคต อีกทั้งยังสามารถเข้าถึงและสร้างความน่าเชื่อถือให้กับกลุ่มผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยวในกลุ่มเป้าหมายได้อีกด้วย

1.1) ลักษณะเด่นของการโฆษณา คือ รูปแบบการนำเสนอสินค้าและบริการท่องเที่ยวที่เป็นการโฆษณา ต้องประกอบไปด้วยลักษณะเด่น 4 ประการ ดังนี้

1.1.1) การโฆษณาต้องมีการเสียค่าใช้จ่าย เพราะการชำระเงินถือเป็นค่าตอบแทนในการลงโปรโมทสินค้าและบริการผ่านการโฆษณาสื่อต่าง ๆ

1.1.2) การโฆษณาต้องนำเสนอผ่านสื่อไม่ใช่ผ่านตัวบุคคล เพราะการสื่อสารไม่ได้ใช้บุคคลแต่ใช้สื่อมวลชน จึงไม่ได้มีการตอบโต้ระหว่างพนักงานขายกับลูกค้าแต่อย่างใดแต่เป็นการโปรโมทข้อมูลสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวไปยังกลุ่มผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยวเป้าหมายที่กระจายตัวตามพื้นที่ต่าง ๆ ให้รับรู้อย่างทั่วถึงกัน

1.1.3) การโฆษณาต้องเป็นการเผยแพร่ แสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวางเพราะเป็นการสร้างความคุ้นเคย มั่นใจ ตรวจสอบ ยอมรับ เปรียบเทียบข้อมูลระหว่างคู่แข่งชั้นต่าง ๆ เปลี่ยนทัศนคติ ทดลอง สั่งซื้อ และการสร้างภาพลักษณ์สินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวขึ้น ๆ ให้แก่ผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยวในกลุ่มเป้าหมาย

1.1.4) การโฆษณาต้องมีการระบุผู้อุปถัมภ์หรือผู้ทำการโฆษณา เพราะการปรากฏชื่อผู้โฆษณาจะช่วยป้องกันไม่ให้ผู้รับสารเกิดความสงสัย และขาดความน่าเชื่อถือในโฆษณาหากโฆษณาไม่เหมาะสมและไม่เป็นไปตามความเป็นจริงก็สามารถเรียกร้องจากผู้ลงโฆษณาได้เพราะผู้โฆษณาคือผู้เสียค่าใช้จ่าย จึงสามารถที่จะควบคุมส่วนต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น เนื้อหา สถานที่ช่วงเวลาที่ได้โฆษณาได้อย่างเต็มที่

1.1.5) การโฆษณาเป็นการขายโดยอาศัยเหตุผล เพราะการที่นำเสนอการขายด้วยเหตุผลจริงแต่อาจจะไม่ทั้งหมดและเหตุผลสมมติ ก็สามารถจูงใจได้ อย่างไรก็ตามสิ่งที่ปรากฏในโฆษณาทั้งหมดเป็นความจริง แต่ความจริงก็ไม่ทั้งหมดของโฆษณาเช่นกัน

1.2) ประเภทของการโฆษณา จะต้องประกอบไปด้วยสื่อประเภทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1.2.1) สื่อที่ใช้คลื่นกระจายข่าว (Broadcast Media) ได้แก่ โทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง เป็นต้น
- 1.2.2) สื่อสิ่งพิมพ์ (Print Media) ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร ไปสเตอร์ ใบปลิว ไวนิล เป็นต้น
- 1.2.3) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Media) ได้แก่ ป้ายไฟวิ่ง เลเซอร์คอมพิวเตอร์ เป็นต้น
- 1.2.4) สื่อเคลื่อนที่ (Mobile Media) เช่น รถแท็กซี่ รถโดยสารประจำทาง สายการบิน รถไฟ เป็นต้น
- 1.2.5) สื่อกลางแจ้ง (Outdoor Media) ได้แก่ ป้ายโฆษณา
- 1.2.6) สื่อสังคมออนไลน์ สื่อออนไลน์ (Social Media) ได้แก่ Facebook Instagram Twitter LINE เว็บไซต์ อีเมล อินเทอร์เน็ต เป็นต้น
- 1.2.7) สื่อพิเศษอื่น ๆ เช่น เลื่อยยึด แก้วน้ำ จาน พวงกุญแจ กระเป๋า เป็นต้น

2) การประชาสัมพันธ์ (Public Relations) คือ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของธุรกิจไปยังผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยวของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้เกิดการรับรู้และการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์จะต้องมีการกระทำอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ต้องเป็นข้อมูลที่ชัดเจน ทันสมัย ทันเวลา และกระจายได้ทั่วถึง

2.1) วัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์ คือ การดำเนินงานประชาสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างศักยภาพความเข้มแข็งในการแข่งขันทางการตลาด ดังนี้

2.1.1) เพื่อเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับบริษัท และการแนะนำสินค้าและบริการท่องเที่ยวที่เสนอขายให้เป็นที่รู้จัก อีกทั้งยังเป็นการเผยแพร่กิจกรรมความเคลื่อนไหวของบริษัทให้กลุ่มเป้าหมายและประชาชนทั่วไปได้รับทราบด้วย

2.1.2) เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีภายในองค์กรให้มีบรรยากาศที่ดี เกิดความเข้าใจความเชื่อถือบริษัท และรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของบริษัท ซึ่งเป็นการทำให้บริษัทมีการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ

2.1.3) เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างองค์กรและประชาชนภายนอกทั้งที่เป็นลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย ผู้ผลิต และประชาชนทั่วไป เพื่อให้เกิดความนิยม ความเชื่อถือสนับสนุน และเห็นชอบกับนโยบายและวิธีการดำเนินธุรกิจ

2.1.4) เพื่อสนับสนุนกิจกรรมส่งเสริมการตลาดอื่น ๆ ในการกระตุ้นให้เกิดความต้องการที่จะซื้อสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวมากขึ้น

2.1.5) เพื่อสร้างภาพลักษณ์และชื่อเสียงของบริษัทและสินค้านวมทั้งป้องกันและแก้ไขความเข้าใจผิดเพื่อรักษาชื่อเสียงและภาพลักษณ์ไว้

2.2) วิธีการประชาสัมพันธ์ สามารถทำได้หลากหลายวิธีดังนี้

2.2.1) การเผยแพร่ต่อสาธารณชน (Publicity) คือ การตีพิมพ์บทความต่าง ๆ ของธุรกิจการท่องเที่ยวลงในหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารต่าง ๆ ในท้องถิ่นหรือผ่านทางอินเทอร์เน็ต สังคมออนไลน์ต่าง ๆ ซึ่งอาจจะไม่เสียค่าใช้จ่ายโดยตรงในการลงบทความเหมือนการโฆษณา แต่จะเสียค่าใช้จ่ายให้ผู้จัดทำไปหาข้อมูล โดยกิจกรรมการเผยแพร่ต่อสาธารณชนของการท่องเที่ยวสามารถทำได้ทั่วไป ได้แก่ การจัดทัศนศึกษา การทำจดหมายแจ้งข่าวสาร การแจ้งข่าวสารหรือสถานการณ์เป็นครั้งคราว การสัมภาษณ์บุคคล และการจัดแถลงข่าวสื่อมวลชน

2.2.2) การเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน (Community Relations) คือ การเข้าร่วมงานประจำปีของเมืองสำคัญ หรือประเทศต่าง ๆ หรืองานที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยให้การสนับสนุน ซึ่งบริษัทการท่องเที่ยวสามารถเข้าร่วมกิจกรรมและสนับสนุนเพื่อร่วมกันประชาสัมพันธ์

2.2.3) การจัดกิจกรรมโอกาสพิเศษ (Special Event) คือ การจัดกิจกรรมครั้งคราวตามวาระหรือโอกาสพิเศษ เช่น การจัดทัวร์ตัวอย่าง (FAM Trip) ในเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ เพื่อการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ให้บริษัทตัวแทนจำหน่ายรายการนำเที่ยวเข้ามามีส่วนช่วยกันส่งเสริมการขาย

3) การขายโดยบุคคล (Personal Selling) คือ การนำสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวขายตรงไปยังลูกค้าหรือผู้ที่คาดหวังจะเป็นลูกค้า เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสินค้าและบริการ โดยต้องอาศัยพนักงานที่มีความสามารถ มีบุคลิกภาพที่จูงใจลูกค้า และส่งผลให้เกิดเกิดการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว

3.1) ลักษณะของการขายโดยบุคคล มีดังต่อไปนี้

3.1.1) การขายโดยบุคคลเป็นการเสนอข้อมูลข่าวสารแบบตัวต่อตัวสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ดี

3.1.2) การขายโดยบุคคลมีความยืดหยุ่นในการปฏิบัติงาน สามารถเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานได้ เพราะจะทราบถึงความต้องการ แรงจูงใจ และ มวลเหตุของการซื้อตลอดจนปฏิกิริยาข้อโต้แย้งจากลูกค้าต่าง ๆ

3.1.3) การขายโดยบุคคลเป็นเครื่องมือที่ใช้ขายจริง และพนักงานขายสามารถให้บริการอื่น ๆ นอกเหนือจากการขายด้วย เช่น ชักชวน แนะนำ แต่บริษัท อาจจะใช้ค่าใช้จ่ายที่สูง ไม่ว่าจะเป็นเงินเดือน เบี้ยเลี้ยง ค่าเดินทาง สวัสดิการ เป็นต้น

3.2) วิธีการขายโดยบุคคล สามารถแบ่งออกได้ดังต่อไปนี้

3.2.1) การขายโดยการส่งพนักงานขายไปเสนอขายสินค้ายังลูกค้า (Field Sales) คือ การส่งพนักงานขายของบริษัทออกไปนำเสนอสินค้าการท่องเที่ยวตามที่ ลูกค้าคาดหวังไว้โดยการขายจะเกิดขึ้นภายนอกบริษัทและเป็นการขายแบบตัวต่อตัวด้วย

3.2.2) การขายโดยการติดต่อทางโทรศัพท์ (Telephone Sales) คือ การติดต่อลูกค้าผ่านทางโทรศัพท์ เพื่อการจัดแจงเรื่องการนัดลูกค้า สอบถาม รวบรวม ข้อมูล ยืนยันความต้องการของลูกค้า ติดตามผลหลังการขาย หรือบางบริษัทอาจจะไม่สามารถจัดการเรื่องค่าตอบแทนให้กับพนักงาน ก็สามารถขายผ่านทางโทรศัพท์ได้เช่นกัน

3.2.3) การขายตามหน้าร้านของบริษัทตนเอง (Inside Sales) คือ การขายตามหน้าร้านของตัวแทนจำหน่ายการท่องเที่ยว ซึ่งลูกค้าเป็นผู้เดินทางมา ติดต่อซื้อสินค้าด้วยตัวเองจึงเป็นการขายที่เกิดขึ้นภายในบริษัท

3.2.4) การขายออนไลน์ (Online Sales) คือ การติดต่อสอบถาม และการขายสินค้าและบริการท่องเที่ยวให้กับลูกค้าโดยผ่านทางเว็บไซต์ หรือสื่อสังคมออนไลน์ของบริษัทเพื่อที่ลูกค้าสามารถซื้อสินค้าได้ทุกที่ ด้วยความสะดวกและรวดเร็ว มากขึ้น

4) การส่งเสริมการขาย (Sale Promotion) คือ กิจกรรมหรือเครื่องมือที่สำคัญในการกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดการซื้อสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวมากขึ้น และอาจจะเกิดการซื้อซ้ำ ซึ่งเป็นการเพิ่มยอดขายให้กับธุรกิจการท่องเที่ยวอีกด้วย

4.1) วัตถุประสงค์ของการส่งเสริมการขาย

4.1.1) เพื่อชักชวนและกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวซื้อสินค้าและบริการท่องเที่ยวที่รวดเร็วขึ้น

4.1.2) เพื่อรักษาลูกค้า และให้รางวัลแก่นักท่องเที่ยวกลุ่มเดิมที่จงรักภักดีต่อสินค้าและบริการของบริษัท

4.1.3) เพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเกิดการทดลองใช้สินค้าและบริการท่องเที่ยวใหม่ ๆ

4.1.4) เพื่อเพิ่มยอดขายให้กับบริษัทในช่วงที่อัตราการซื้อลดลง

4.1.5) เพื่อช่วยให้จัดทำได้ตามงบประมาณที่มีอย่างจำกัด

4.1.6) เพื่อผู้ผลิต ตัวแทนจำหน่าย สามารถควบคุมการส่งเสริมการขายได้

4.1.7) เพื่อสามารถใช้การส่งเสริมการขายเป็นกลยุทธ์ตั้งรับหากเกิดการแย่งลูกค้าของบริษัทคู่แข่ง

4.1.8) เพื่อเป็นเครื่องมือการตลาดที่สามารถช่วยสนับสนุนการโฆษณา

4.1.9) เพื่อกระตุ้นให้ตัวแทนจำหน่ายเพิ่มปริมาณการขายให้มากขึ้น

4.2) วิธีการส่งเสริมการขาย สามารถทำได้หลายวิธี ดังต่อไปนี้

4.2.1) สินค้าตัวอย่าง (Samples) คือ การเชิญชวนลูกค้าให้มาทดลองใช้บริการโดยไม่มีค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น หรือเป็นการรับประกันคุณภาพ หรือการเพิ่มระดับของการบริการให้กับลูกค้า เช่น สายการบินเพิ่มระดับบริการที่นั่งให้ผู้โดยสารสูงขึ้นจากเดิม

4.2.2) การแจกคูปอง (Coupon) คือ การนำใบคูปองมามอบให้กับลูกค้าเพื่อที่จะสามารถนำมาลดราคา และแลกซื้อสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวได้

4.2.3) การแจกของแถม (Premiums) คือ การมอบของพิเศษหรือของสมนาคุณให้กับลูกค้า เพื่อให้ลูกค้ามีแรงจูงใจในการซื้อสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวก่อนที่จะได้ของแถมชิ้นนี้ หรืออาจจะเป็นการระดมยอดซื้อให้ครบตามที่บริษัทกำหนด เพื่อนำมาแลกของแถมนี้ได้

4.2.4) การลดราคา (Price-offs) คือ การนำเสนอราคาสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวที่ต่ำกว่าปกติ ภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยการลดราคาต้องขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของบริษัทนั้น ๆ ด้วย ซึ่งส่วนใหญ่บริษัทนำเที่ยว สายการบิน โรงแรม ร้านอาหาร และอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว มักจะมีการร่วมมือกันเพื่อที่จะสามารถช่วยกันนำสินค้าและบริการของบริษัทตนมาร่วมมือกันลดราคาให้กับลูกค้า

ของตนเองได้ เช่น ลูกค้าซื้อรายการนำเที่ยว จำนวน 2 ท่าน ลูกค้าสามารถนำไปลดราคาห้องพักของโรงแรมนี้ได้

4.2.5) การแข่งขัน (Contest) คือ การเชิญชวนให้ลูกค้าเข้าร่วมการแข่งขันโดยใช้ทักษะ ความรู้ ความสามารถ ซึ่งอาจจะเป็นกิจกรรมการตอบคำถาม การประกวดต่าง ๆ เพื่อชิงรางวัล ไม่ว่าจะเป็น เงินสด ตัวเครื่องบินฟรี บัตรกำนัลที่พักฟรี บัตรกำนัลรับประทานอาหารสุดหรูฟรี เป็นต้น

4.2.6) การชิงโชค (Sweepstakes) คือ การให้ลูกค้าเขียนชื่อนามสกุล ที่อยู่เบอร์ติดต่อของตนเอง เพื่อจับฉั้รับของรางวัลต่าง ๆ เช่น ตัวเครื่องบินฟรี บัตรกำนัลที่พักฟรี บัตรกำนัลรับประทานอาหารสุดหรูฟรี บัตรลดราคารายการนำเที่ยว เป็นต้น

4.2.7) การเล่นเกมส์ (Games) คือ การให้ลูกค้าได้ร่วมเล่นเกมส์ และลุ้นว่าได้รางวัลหรือไม่ได้รางวัล ณ สถานที่นั้นเลย เช่น เกมบิงโก เป็นต้น

4.2.8) การจัดแสดงสินค้า ณ จุดขาย (Point of Purchase Displays) คือ การจัดแสดงสินค้าให้เด่นสะดุดตา ให้ลูกค้ามองเห็นภาพก่อนที่จะไปใช้บริการ โดยควรจะมีการออกแบบให้หน้าดึงดูดใจ น่าสนใจ มีภาพประกอบที่สวยงาม แต่ถึงอย่างไร ก็ไม่ควรโฆษณาเกินจริงจนเกินไป เช่น การทำแผ่นพับนำเสนอรายการนำเที่ยว เป็นต้น

4.2.9) การให้รางวัล (Patronage Rewards) คือ การให้รางวัลในรูปแบบเงินสด บัตรกำนัล ส่วนลด หรือบริการพิเศษต่าง ๆ แก่ลูกค้าที่เป็นลูกค้าประจำ เพื่อให้ลูกค้ามีความจงรักภักดีต่อสินค้า อีกทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้ลูกค้าเพิ่มกำลังซื้อ หรือใช้บริการมากขึ้นด้วย

มาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว

มาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวกำหนดไว้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยกำหนดมาตรฐานออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2555, หน้า 35-36)

1. มาตรฐานด้านแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยว ประกอบด้วย
 - 1.1 สนับสนุนหรือจัดให้มีเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว
 - 1.2 สนับสนุนหรือจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

- 1.3 สนับสนุนหรือจัดให้มีระบบดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว
2. มาตรฐานด้านการบริการท่องเที่ยว ประกอบด้วย
 - 2.1 สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านความปลอดภัย
 - 2.2 สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการภัตตาคารและร้านอาหาร
 - 2.3 สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการสินค้าและของที่ระลึก
 - 2.4 สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการที่พักค้างแรมสำหรับนักท่องเที่ยว
 - 2.5 สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์
 - 2.6 สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านบันเทิง และนันทนาการ
 - 2.7 สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านสารสนเทศ
 - 2.8 สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านขนส่ง
3. มาตรฐานด้านการตลาดท่องเที่ยว ประกอบด้วย
 - 3.1 สนับสนุนหรือจัดให้มีการกำหนดแผนการตลาดท่องเที่ยว
 - 3.2 สนับสนุนหรือจัดให้มีการสร้างเส้นทางหรือกิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว
 - 3.3 สนับสนุนหรือจัดให้มีการโฆษณาไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยว

โดยมาตรฐานในแต่ละด้าน ได้กำหนดตัวชี้วัดเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน โดย ตัวชี้วัดมี 2 ระดับ ได้แก่

ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน หมายถึง ตัวชี้วัดที่มีความสำคัญและเป็นภารกิจที่ตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการ

ตัวชี้วัดขั้นพัฒนา หมายถึง ตัวชี้วัดที่มีความสำคัญและเป็นภารกิจที่มีการพัฒนาระดับการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น หรือก้าวหน้ามากกว่ามาตรฐานตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน และกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจจะทำหรือเลือกทำตามศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น ความพร้อมทางด้านงบประมาณ บุคลากร ฯลฯ

การสนับสนุนหรือจัดให้มี หมายถึง ในแต่ละมาตรฐานตัวชี้วัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสนับสนุนให้ผู้เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการ ตลอดจนจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจกำหนดมาตรฐานที่จะสนับสนุนภารกิจนั้น ๆ เช่น ป้ายบอกทาง

ที่ได้มาตรฐานและการประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ของการท่องเที่ยว ฯ เป็นต้น และ/หรือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเองก็ได้ในกรณีที่มีความพร้อม

แนวคิดเกี่ยวกับโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

กรมการพัฒนาชุมชน ได้จัดทำโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี เพื่อเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 จำนวน 9,328,118,200 ล้านบาท โดยมีเป้าหมายให้ประชาชนได้รับการพัฒนาอาชีพ มีรายได้เพิ่มขึ้น ยกกระดับเศรษฐกิจฐานรากและเสริมสร้างศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็ง เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างแท้จริงในการพัฒนาอาชีพ และการสร้างอาชีพในชุมชน สนับสนุนวิสาหกิจชุมชนให้เป็นเครือข่าย และส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่สร้างความเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวในแต่ละท้องถิ่น อันจะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นระยะยาว (กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2561, หน้า 10)

ความเป็นมา

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) มีกรอบแนวคิดด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขันที่มุ่งเน้นการพัฒนาภาคการผลิตและบริการให้สามารถแข่งขันได้ เกิดความยั่งยืน ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และมีรายได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน มีแนวทางเสริมสร้างขีดความสามารถการแข่งขันในเชิงธุรกิจของภาคบริการ และพันธกิจ กระทรวงมหาดไทย ข้อ 4. เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและเศรษฐกิจฐานราก โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนภารกิจอำนาจหน้าที่ของกรมการพัฒนาชุมชน ในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานรากให้มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพ รวมทั้งเสริมสร้างความสามารถและความเข้มแข็งของชุมชน

คณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2561 ให้ความเห็นชอบแนวทางการจัดทำงานงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 จำนวน 150,000 ล้านบาท โดยมีแนวทางการจัดทำ 3 แนวทาง ได้แก่ 1) พัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ยกกระดับสวัสดิการ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพ สร้างโอกาสในอาชีพและการจ้างงาน 2) พัฒนาเชิงพื้นที่ผ่านกระบวนการประชาคม การเข้าถึงแหล่งเงินทุน ในการพัฒนาอาชีพและ

สร้างรายได้ในชุมชน สนับสนุนวิสาหกิจชุมชน และส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน เชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวในแต่ละท้องถิ่น 3) ปฏิรูปโครงสร้างการผลิตภาคการเกษตรทั้งระบบ ควบคู่ไปกับการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าทางการเกษตร และส่งเสริมการตลาดสมัยใหม่ ดังนั้นโอกาสในการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้ชุมชนตามแนวทางดังกล่าว จำเป็นต้องดำเนินการพัฒนาเชิงพื้นที่ผ่านกระบวนการประชาคม ให้ชุมชนเข้าถึงแหล่งเงินทุนในการพัฒนาอาชีพและสร้างรายได้ในชุมชน ด้วยการสนับสนุนวิสาหกิจชุมชน และส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน เชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวในแต่ละท้องถิ่น

รัฐบาลปัจจุบัน มีนโยบายลดความเหลื่อมล้ำของสังคมที่มุ่งเน้นการสร้างรายได้ ความเจริญ และความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ โดยให้ภาคเอกชนและภาคประชาชนเข้ามา มีส่วนร่วมดำเนินการร่วมกับภาครัฐเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับการดำเนินงานโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ที่เริ่มดำเนินการ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 ในทุกภูมิภาคทั่วประเทศ โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ระดับประเทศ คือ คณะกรรมการอำนวยการ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์แห่งชาติ (กอ.นตพ.) เป็นผู้ขับเคลื่อน และมอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชน เป็นผู้รับผิดชอบหลัก ในการส่งเสริม การดำเนินงาน OTOP จนถึงปัจจุบัน เป็นเวลา 16 ปี โดยร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ สนับสนุนส่งเสริม ยกกระดับผลิตภัณฑ์ และพัฒนาช่องทางการตลาดที่หลากหลาย เพื่อให้สามารถขายสินค้าได้มากขึ้น มุ่งปรับตัวสู่การค้าแบบสากล ซึ่งแต่เดิมผลิตภัณฑ์ของคนในชุมชน ส่วนใหญ่ต้องออกไปขายสินค้าตามท้องที่ต่าง ๆ ไม่มีความสุข รายได้ไปตกอยู่กับผู้ประกอบการคนเดียว หรือกลุ่มเล็ก ๆ ไม่กระจายถึงประชาชนกลุ่มใหญ่ในชุมชนอย่างแท้จริง ทำให้การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนฐานราก ไม่ประสบผลสัมฤทธิ์เท่าที่ควร กอปรกับรายได้จากการท่องเที่ยวที่เป็นกระแสหลักของประเทศ ส่วนใหญ่ตกไปอยู่ในกลุ่มทุนเอกชน เช่น โรงแรม ร้านอาหาร ห้างร้านใหญ่ ๆ กรุ๊ปทัวร์ ไม่ลงไปถึงฐานรากเช่นเดียวกัน

ดังนั้นจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนผ่านยุคการผลิตสินค้า OTOP ออกจากชุมชนเพียงด้านเดียว สู่การเพิ่มช่องทางสร้างรายได้ตามความต้องการ (Demand Driven Local Economy) โดยการขายสินค้าอยู่ในชุมชนที่มาจากการท่องเที่ยว โดยใช้เสน่ห์วิถีชีวิต ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และความคิดสร้างสรรค์ แปลงเป็นรายได้ ทั้งนี้ครอบครัวและลูกหลานยังอยู่ร่วมกัน ไม่ต้องแข่งขันนำผลิตภัณฑ์ออกไปขายนอกชุมชน เป็นชุมชนท่องเที่ยวที่เป็นเจ้าบ้านที่ดี ชวนกันคิด ชวนกันทำ ผลิตสินค้าและบริการ รวมทั้งมีการ

เชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวระดับชุมชน ที่มีเสน่ห์ดึงดูด และมีคุณค่าเพียงพอให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมและใช้จ่ายเงินในทุกกิจกรรมของชุมชน ซึ่งรายได้จะกระจายอยู่กับคนในชุมชน ทุกคนมีความสุข เป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน (Strength with in) และเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากอย่างแท้จริง

แนวคิดการพัฒนา OTOP รูปแบบใหม่

ภาพประกอบ 2 แนวคิดการพัฒนา OTOP รูปแบบใหม่
(ที่มา : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2561)

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เกิดรายได้กับชุมชน โดยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างทั่วถึง กระตุ้นเศรษฐกิจและสังคมภายในประเทศให้มีความเข้มแข็ง
- 2) เพื่อเชื่อมโยงเส้นทางในการท่องเที่ยว (กระแสหลัก เมืองรอง ชุมชน) ให้มีความโดดเด่น มีความพร้อมบนอัตลักษณ์ของชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
- 3) เพื่อสร้างและพัฒนาบุคลากร ผู้ประกอบการ และผู้ที่เกี่ยวข้องในชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ให้มีขีดความสามารถในการคิดเชิงสร้างสรรค์ และนำมาต่อยอดการบริหารจัดการชุมชนได้อย่างเหมาะสม

เป้าหมาย

ประชาชนได้รับการพัฒนาอาชีพ มีรายได้เพิ่มขึ้น ยกระดับเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็ง โดยเชื่อมโยงชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี จำนวน 3,273 หมู่บ้าน กับเส้นทาง

การท่องเที่ยวกระแสหลัก เมืองรอง และแอ่งท่องเที่ยว ให้เกิดรายได้ที่กระจายไปสู่ผู้ประกอบการ กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน และประชาชนเกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ OTOP กลุ่ม Quadrant D เพิ่มขึ้น จำนวน 64,570 ผลิตภัณฑ์ ให้เป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน (Strength with in) และการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งอย่างแท้จริง

หลักเกณฑ์การพิจารณาพื้นที่ดำเนินงานโครงการ

พื้นที่เป้าหมายดำเนินงานโครงการ จำนวน 3,273 หมู่บ้าน ได้ดำเนินการคัดเลือกกำหนดขึ้นจากการประชุมคัดเลือกในระดับอำเภอ และระดับจังหวัด พิจารณาพื้นที่โดดเด่นในศักยภาพและความพร้อมของหมู่บ้าน ตามหลักเกณฑ์การพิจารณาพื้นที่ดำเนินงานโครงการ ดังนี้

1. หลักเกณฑ์การพิจารณาหมู่บ้าน

1) พิจารณาศักยภาพของชุมชน ประกอบด้วย

- จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้าไปในชุมชน
- ต้นทุนด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ต้นทุนด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา เป็นต้น

2) พิจารณาความเชื่อมโยงแอ่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย

- แอ่งท่องเที่ยวหลัก (แหล่งท่องเที่ยวแม่เหล็ก) หมายถึง พื้นที่ใน

จังหวัด 22 เมืองหลัก

- แอ่งท่องเที่ยวรอง หมายถึง พื้นที่ในจังหวัด 55 เมืองรอง

- แอ่งท่องเที่ยวเล็ก หมายถึง ชุมชนท่องเที่ยวที่มีกิจกรรม สถานที่

ท่องเที่ยวที่ส่งเสริมกัน เกื้อกูลกันเป็นเส้นทางท่องเที่ยว มีอัตลักษณ์จุดเด่น

3) ดำเนินการโดยไม่เริ่มต้นจากศูนย์ หมายถึง

- ต่อยอดหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว
- ต่อยอดหมู่บ้านที่ได้รับการสนับสนุนจากบริษัทประชารัฐรักสามัคคี

จังหวัด (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด

- ต่อยอดหมู่บ้านที่ได้รับการสนับสนุนจาก อพท.

- ต่อยอดหมู่บ้านที่ได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงวัฒนธรรม

- ต่อยอดหมู่บ้านอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ (CIV)

- ต่อยอดกิจกรรมเดิมที่ดำเนินการ โดยไม่จำเป็นต้องเดิมทุก Value

Chain เป็นต้น

- 4) เน้นการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP ประกอบด้วย
 - พิจารณาให้ผลิตภัณฑ์ OTOP เป็นผลิตภัณฑ์ส่งเสริมการท่องเที่ยว
 - พิจารณาดำเนินการเลือกพัฒนาและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ OTOP
 กลุ่ม Quadrant D จำนวน 10 ผลิตภัณฑ์ ต่อ 1 หมู่บ้าน
- 5) เส้นที่ที่เป็นจุดขาย ประกอบด้วย
 - ลักษณะทางธรรมชาติ เช่น ภูเขา แม่น้ำ ความสวยงามของธรรมชาติ เป็นต้น
 - ลักษณะทางภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประวัติ/ตำนาน เป็นต้น
- 6) ความเข้มแข็งของชุมชน ประกอบด้วย
 - ความร่วมมือและความสามัคคีของคนในชุมชน
 - ความเข้มแข็งของผู้นำ เป็นต้น
- 7) ต้องมีการจัดทำแผนธุรกิจ (Demand side) แผนการสร้างรายได้ ปฏิทินท่องเที่ยวของชุมชน ถ้าไม่มีชุมชนต้องทำให้มีขึ้น

2. หลักเกณฑ์ตรวจสอบความพร้อมของโครงการ

ส่วนที่ 1 ความเหมาะสมของโครงการ หมายถึง โครงการมีความชัดเจน สอดคล้องตามแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้จ่ายงบประมาณฯ สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเชิงพื้นที่

- 1) โครงการมีองค์ประกอบครบทุกประเด็นในแบบสรุปโครงการ (Project Idea)
- 2) กิจกรรมหลักมีความสอดคล้องกับแนวทางจัดทำงานงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 (การท่องเที่ยวชุมชน)
- 3) หลักการและเหตุผลแสดงถึงความเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวในพื้นที่

ส่วนที่ 2 ความพร้อมของโครงการ หมายถึง โครงการสามารถดำเนินการได้ตามที่รัฐบาลกำหนด และมีการบูรณาการทำงาน หน่วยงาน/ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

- 1) โครงการมีระยะเวลาดำเนินการแล้วเสร็จ ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561

- 2) มีการบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคส่วนต่าง ๆ

3. ข้อห้ามการดำเนินงานโครงการ

- 1) หมู่บ้านเป้าหมายไม่ควรเป็นหมู่บ้านที่ซ้ำกับหมู่บ้านที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากงบกลางรายการค่าใช้จ่ายส่งเสริมและสร้างความเข้มแข็งเศรษฐกิจภายในประเทศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 โครงการหมู่บ้าน OTOP เพื่อการท่องเที่ยว จำนวน 125 หมู่บ้าน
- 2) รายการวัสดุ ครุภัณฑ์ การจัดซื้อจัดจ้างให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานราคากลาง หากไม่มีมาตรฐานราคากลางให้ตรวจสอบราคาโดยเปรียบเทียบกับราคาจากร้านค้าในท้องถิ่นไม่น้อยกว่า 3 ร้านค้า
- 3) เป็นงบดำเนินงาน ไม่เป็นงบลงทุน หากเป็นรายการซื้อครุภัณฑ์ หรือก่อสร้างเล็กน้อย ไม่ควรใช้งบประมาณเกินกว่าร้อยละ 25 ของวงเงินงบประมาณ

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การพัฒนาที่มุ่งผลสัมฤทธิ์สำหรับคนส่วนใหญ่นั้นไม่อาจเกิดขึ้นหรือสืบทอดต่อไปได้หากปราศจากการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เป็นเป้าหมายของการพัฒนา การมีส่วนร่วมเป็นการพัฒนาแนวคิดให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของตนเองตลอดจนรู้จักวิเคราะห์ถึงสถานการณ์ที่ตนเองเป็นอยู่และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงเมื่อจำเป็น และต้องเป็นกระบวนการพัฒนาที่เป็นไปด้วยความสมัครใจ ปราศจากการบังคับ ประชาชนจะมีบทบาทหลักในการพัฒนาและพึ่งตนเองได้และผลแห่งการพัฒนาจะตกอยู่กับประชาชนในชุมชนนั่นเอง นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้หลากหลาย ดังนี้

กุสุมาลย์ มหาแสน (2552, หน้า 10) ได้ให้ความหมายของ การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลกระทำในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือในประเด็นที่บุคคลนั้นสนใจ ไม่ว่าจะเขาจะได้ปฏิบัติเพื่อแสดงความสนใจอย่างจริงจังหรือไม่ก็ตาม และไม่จำเป็นที่บุคคลนั้นจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้นโดยตรงก็ได้ หรือเป็นการมีส่วนร่วม (ร่วมกับคนอื่น) ในการกระทำเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เป็นต้น

พัชรินทร์ สิริสุนทร (2552, หน้า 33) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การแลกเปลี่ยนความรู้ ทักษะ ทักษะ ความต้องการ และวัฒนธรรม การพัฒนาของผู้แสดงทางสังคม (Social Actors) ทุกภาคส่วน เพื่อมีส่วนร่วมในอำนาจของการตัดสินใจและรับประโยชน์จากการพัฒนา

จิราภรณ์ เชื้ออุทัย (2553, หน้า 9) ได้ให้ความหมายของ การมีส่วนร่วม หมายถึง การสมัครใจเข้าร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา การมีส่วนร่วม ในการริเริ่ม การพิจารณา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิด สร้างสรรค์ การร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบในส่วนต่าง ๆ อันมีผลกระทบต่อตัวของ ประชาชนเอง นำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนตั้งแต่การค้นหาปัญหา การตัดสินใจวางแผนกิจกรรมและ การประเมินผล เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาจากการเรียนรู้ร่วมกันของกิจกรรมการพัฒนา นั้น ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายการพัฒนาที่กำหนดไว้

อาทิตย์ ศรีมงคล (2553, หน้า 15) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การมีความเกี่ยวข้องทางด้านอารมณ์และจิตใจ ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์ หนึ่ง ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าว เป็นเหตุให้กระทำทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายของ กลุ่มนั้น

อัจฉรา สโรบล (2553, หน้า 1) ได้ให้แนวคิดการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นแนวคิดพื้นฐานของการพัฒนาชุมชน คือ การที่ประชาชนมีอำนาจในการตัดสินใจ (Empowerment) ในการพัฒนาโดยแสดงศักยภาพที่ตนเองมีอยู่ในการตัดสินใจในการแก้ปัญหา หรือพัฒนาด้านต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

วิชัย ภูโยธิน (2554, หน้า 108) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง สิทธิของประชาชนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ซึ่งเป็นการเปิด โอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิด ตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ และร่วมรับผิดชอบ ในเรื่องต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อตัวประชาชน

อรทัย กักผล และฉัตรระวี กิติโยดม (2555, หน้า 15-26) รายงานไว้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) หมายถึง การที่ประชาชนเข้าร่วม กิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อผลประโยชน์ของส่วนรวม เริ่มตั้งแต่ การร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินงาน ร่วมติดตามประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์ นอกจากนี้การมีส่วนร่วมยังหมายถึง กระบวนการสื่อสารสองทางที่มีเป้าหมายเพื่อให้เกิด การตัดสินใจที่ดีขึ้นและได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน ซึ่งเป้าหมายของกระบวนการ มีส่วนร่วมก็คือ การให้ข้อมูลต่อสาธารณชนและให้สาธารณชนแสดงความคิดเห็นต่อ โครงการหรือนโยบายของภาครัฐและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุด

สำหรับทุกคน โดยเงื่อนไขสำคัญของการมีส่วนร่วมต้องเกิดจากความเต็มใจและความตั้งใจที่จะเข้าร่วม เพราะจะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนในการแก้ไขปัญหา การตัดสินใจในเรื่องนั้น ๆ รวมทั้งอยู่บนพื้นฐานของความเสมอภาค ประชาชนมีสิทธิเท่าเทียมกับผู้เข้าร่วมคนอื่น ๆ และมีขีดความสามารถที่จะเข้ามามีส่วนร่วมได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง โดยการสมัครใจเข้าร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาของชุมชนตั้งแต่การค้นหาปัญหา การตัดสินใจวางแผน ในกิจกรรม การร่วมดำเนินการตามแผน การได้รับประโยชน์อย่างเป็นธรรมจากกิจกรรม และการประเมินผลเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาจากการเรียนรู้ร่วมกันของกิจกรรม การพัฒนานั้น ๆ

การมีส่วนร่วมของประชาชน ไม่ใช่หมายความว่าเพียงการดึงประชาชนเข้ามาทำกิจกรรมตามที่ผู้นำท้องถิ่นคิดหรือจัดทำขึ้น เพราะแท้จริงแล้วในหมู่บ้านหรือชุมชนมีกิจกรรมและวิถีดำเนินงานของตนอยู่แล้ว ประชาชนมีศักยภาพที่จะพัฒนาหมู่บ้านของตนเองได้ แต่ผู้บริหารการพัฒนามักไม่สนใจสิ่งที่มีอยู่แล้ว โดยพยายามสร้างสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นมาเพื่อให้ได้ชื่อว่าเป็นความคิดหรือโครงการของตน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการมีส่วนร่วมคือการที่ประชาชนหรือชุมชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการกำหนดนโยบายในการพัฒนาท้องถิ่น อันเป็นกระบวนการขั้นตอนของการวางแผนในการพัฒนาท้องถิ่น ที่เป็นที่อยู่อาศัยในการดำรงชีวิตของตน นอกจากนั้นหลังจากที่ได้กำหนดวัตถุประสงค์และแผนงานร่วมกัน รวมถึงการปฏิบัติงานตามแผนงานของโครงการดังกล่าวร่วมกันแล้ว ยังมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการบริการ รวมทั้งมีส่วนร่วมในการควบคุม ประเมินผลโครงการต่าง ๆ ของท้องถิ่น ซึ่งอาจเป็นไปได้โดยทางอ้อม คือ ผ่านกรรมการที่เป็นฝ่ายบริหารงานของหมู่บ้านหรือเป็นไปโดยตรง คือ ได้เข้ามามีส่วนร่วมด้วยตนเอง

อย่างไรก็ดี ในปัจจุบันมีผู้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมที่ทำให้เข้าใจง่ายขึ้น คือ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นกระบวนการสื่อสารสองทางที่มีเป้าหมายโดยรวมเพื่อที่จะให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้นและได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน ซึ่งเป้าหมายของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนก็คือ การให้ข้อมูลต่อสาธารณชนและให้สาธารณชนแสดงความคิดเห็นต่อโครงการที่นำเสนอหรือนโยบายของภาครัฐ และมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเพื่อหาทางออกที่ดีที่สุดสำหรับทุก ๆ คน การมีส่วนร่วมของประชาชนยังจัดเป็นรูปแบบหนึ่งของแนวความคิดในการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง

มาสู่ส่วนท้องถิ่นเพราะประชาชนในท้องถิ่น คือ ผู้ที่รู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นของตนเองดีกว่าผู้อื่น การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นการเปิดกว้างในความคิดเห็น โดยการสื่อสารสองทางในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ซึ่งในแต่ละประเด็นนั้นไม่สามารถใช้เกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งมาตัดสินใจได้เหมือนกัน เงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของประชาชนมี 3 ประการ คือ

1. ต้องมีอิสรภาพ หมายถึง ประชาชนมีอิสระที่จะเข้าร่วมหรือไม่ก็ได้ การเข้าร่วมต้องเป็นไปด้วยความสมัครใจ การถูกบังคับให้ร่วมไม่ว่าจะในรูปแบบใดไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วม

2. ต้องมีความเสมอภาค ประชาชนที่เข้าร่วมในกิจกรรมใดจะต้องมีสิทธิเท่าเทียมกับผู้เข้าร่วมคนอื่น ๆ

3. ต้องมีความสามารถ ประชาชนหรือกลุ่มเป้าหมายจะต้องมีความสามารถพอที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ หมายความว่า ในบางกิจกรรมแม้จะกำหนดว่าผู้เข้าร่วมมีเสรีภาพและเสมอภาคแต่กิจกรรมที่กำหนดไว้มีความซับซ้อนเกินความสามารถของกลุ่มเป้าหมาย การมีส่วนร่วมย่อมเกิดขึ้นไม่ได้

ดังนั้นต้องเสริมสร้างความสามารถของประชาชนให้มีความสามารถในการมีส่วนร่วมได้ องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมมี 3 ด้าน คือ

1. ต้องมีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายชัดเจน การให้ประชาชนเข้าร่วมในกิจกรรมหนึ่ง ๆ จะต้อง มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจนว่าเป็นไปเพื่ออะไร ผู้เข้าร่วมจะได้ตัดสินใจดีกว่าควรเข้าร่วมหรือไม่

2. ต้องมีกิจกรรมเป้าหมาย การให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมต้องระบุลักษณะของกิจกรรมว่ามีรูปแบบและลักษณะอย่างไร เพื่อที่ประชาชนจะได้ตัดสินใจว่าควรเข้าร่วมหรือไม่

3. ต้องมีบุคคลหรือกลุ่มเป้าหมาย การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมจะต้องระบุกลุ่มเป้าหมาย อย่างไรก็ตามโดยทั่วไปกลุ่มบุคคลเป้าหมายมักถูกจำกัดโดยกิจกรรมและวัตถุประสงค์ของการมีส่วนร่วมอยู่แล้วโดยพื้นฐาน

ทั้งนี้ มักพิจารณาผู้เข้าร่วมจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ซึ่งเป็นกลุ่มผู้อาจได้รับผลกระทบทั้งทางบวกและทางลบ เป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม ตลอดจนผู้ที่สนใจอีกด้วย

ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีอยู่ในเกือบทุกกิจกรรมของสังคมขึ้นอยู่กับความสนใจและประเด็นในการพิจารณา แต่มีเงื่อนไขพื้นฐานในการมีส่วนร่วมว่า ประชาชนต้องมีอิสรภาพ มีความเสมอภาคและความสามารถในการเข้าร่วมกิจกรรม นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมต้องมีวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย ต้องมีกิจกรรมเป้าหมาย และต้องมีกลุ่มเป้าหมาย ทั้งนี้เพื่อให้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมเป็นแนวทางประชาธิปไตยอย่างหนึ่ง ซึ่งประเทศที่พัฒนาแล้วทุกประเทศ ต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเกิดการมีส่วนร่วม เพราะปัญหาในการพัฒนาประเทศนับวันจะมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสารที่มีความสะดวกรวดเร็ว ประชาชนสามารถรับรู้และตอบสนองต่อปัญหาในการพัฒนาประเทศได้อย่างทั่วถึง อีกทั้งหน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานภาครัฐอาจจะไม่สามารถรับรู้ปัญหาของท้องถิ่นอย่างรอบด้าน และตรงตามความต้องการของประชาชน จึงจำเป็นต้องอาศัยประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ ซึ่งรับรู้ปัญหาเป็นอย่างดี เข้ามามีบทบาทร่วมกันในการพัฒนาท้องถิ่น ทั้งการมีส่วนร่วมด้านการพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง

การมีส่วนร่วมเป็นบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยมาตั้งแต่ พ.ศ. 2540 รัฐจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ตั้งแต่ขั้นตอนการรับรู้ การตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมในการตรวจสอบประเมินผลการทำงาน

การมีส่วนร่วมของประชาชน มีความสำคัญต่อประชาชน และประเทศชาติ ดังนี้ (วิชัย ภูโยธิน, 2554, หน้า 109-110)

1. การจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมจะช่วยให้ประชาชนเกิดความรัก ความหวงแหนทรัพยากรภายในท้องถิ่นของตนเอง
2. ทำให้ประชาชนได้ตรวจสอบการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความโปร่งใส และเกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชน
3. ช่วยให้ประชาชนมีความตื่นตัวต่อการแสดงออกทางการเมือง ซึ่งการเมืองในระดับท้องถิ่นจะเป็นพื้นฐานด้านการพัฒนาการเมืองในระดับประเทศต่อไป

4. ช่วยให้ประชาชนมีความใกล้ชิดกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น เช่น การเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการท้องถิ่น การแสดงความคิดเห็น การพัฒนาท้องถิ่น เป็นต้น ซึ่งเป็นการลดช่องว่างระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับประชาชน

5. เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการกระจายอำนาจ เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้าใจถึงบทบาทของตนเองในฐานะที่มีหน้าที่ต่อการเลือกตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารท้องถิ่น

6. เมื่อระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเพิ่มมากขึ้น การทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถจัดทำโครงการหรือกิจกรรมได้สะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น เพราะประชาชนต่างมีความรู้ความเข้าใจต่อบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ลักษณะของการมีส่วนร่วม

ในการศึกษาถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชน มีผู้ศึกษาและเสนอถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

ประชุม สุวดี (2551, หน้า 60) ได้กล่าวถึงลักษณะเงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของบุคคล เกิดจากพื้นฐาน 4 ประการ คือ

1. เป็นบุคคลที่จะต้องมีความสามารถที่จะเข้าร่วม กล่าวคือ จะต้องเป็นผู้มีศักยภาพที่จะเข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เช่น จะต้องมีความสามารถในการค้นหาความต้องการ วางแผนการบริหารจัดการ การบริหารองค์การตลอดจนการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

2. เป็นบุคคลที่มีความพร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วม กล่าวคือ ผู้นั้นจะต้องมีความพร้อมด้านสภาพทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และกายภาพที่เปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมได้

3. เป็นบุคคลที่มีความประสงค์จะเข้าร่วม กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีความเต็มใจสมัครใจที่จะเข้าร่วม เล็งเห็นผลประโยชน์ของการเข้าร่วม จะต้องไม่เป็นการบังคับหรือผลักดันให้เข้าร่วมโดยที่ตนเองไม่ประสงค์จะเข้าร่วม

4. เป็นบุคคลที่ต้องมีความเป็นไปได้ที่จะเข้าร่วม กล่าวคือ เป็นผู้มีโอกาสที่จะเข้าร่วม ซึ่งถือว่าการกระจายอำนาจให้กับบุคคลในการตัดสินใจ และกำหนดกิจกรรมที่ตนเองต้องการในระดับที่เหมาะสม บุคคลจะต้องมีโอกาสนี้และมีความเป็นไปได้ที่จะจัดการด้วยตนเอง สำหรับลักษณะการมีส่วนร่วมของบุคคลโดยทั่วไปแล้ว ยังมีปัจจัย

อีกหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพครอบครัว ระดับการศึกษา สถานภาพทางสังคม อาชีพและรายได้ เป็นต้น

ระดับขั้นตอนของการมีส่วนร่วม

ระดับขั้นตอนของการมีส่วนร่วมมีหลายระดับ และนักวิชาการต่าง ๆ ได้กำหนดไว้หลากหลายแต่ในสาระสำคัญมีความคล้ายกันซึ่งจะขอนำเสนอโดยสังเขป ดังนี้

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล (2548, หน้า 41) ได้กล่าวถึง ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนเรียงตามลำดับจากต่ำสุดไปหาสูงสุด ได้แก่

1. ระดับการให้ข้อมูล เป็นระดับต่ำสุดและเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชน โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การแถลงข่าว การแจกเอกสารและการแสดงนิทรรศการ
 2. ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชนเป็นระดับขั้นที่สูงกว่าระดับแรก คือ ผู้วางแผนโครงการจะเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นข้อมูลในการประเมินข้อดีข้อเสียของโครงการอย่างชัดเจนมากขึ้น เช่น การจัดทำแบบสอบถามก่อนริเริ่มโครงการต่าง ๆ
 3. ระดับการปรึกษาหารือ เป็นการเจรจาอย่างเป็นทางการระหว่างผู้วางแผนโครงการและประชาชนเพื่อประเมินความก้าวหน้าหรือระบุประเด็นข้อสงสัยต่าง ๆ เช่น การจัดประชุม
 4. ระดับการวางแผนร่วมกัน เป็นระดับการมีส่วนร่วมที่ผู้วางแผนโครงการกับประชาชนมีความรับผิดชอบร่วมกันในการวางแผนเตรียมโครงการและผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินการโครงการเหมาะที่จะใช้สำหรับการพิจารณาประเด็นที่มีความยุ่งยากซับซ้อนและมีข้อโต้แย้งมาก เช่น การใช้กลุ่มที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
 5. ระดับการร่วมปฏิบัติ เป็นระดับที่ผู้รับผิดชอบโครงการกับประชาชนร่วมกันดำเนินโครงการเป็นขั้นการนำโครงการไปปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้
 6. ระดับการควบคุมโดยประชาชน เป็นระดับสูงสุดของการมีส่วนร่วมโดยประชาชนเพื่อแก้ปัญหาคัดแย้งที่มีอยู่ทั้งหมด เช่น การลงประชามติ
- เกศิณี พรหมตัน (2550, หน้า 16) กล่าวถึงรูปแบบการมีส่วนร่วม ไว้ 3 แบบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมโดยตัวบุคคล ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมโดยตรง
2. การมีส่วนร่วมโดยองค์การจัดตั้งของประชาชน อาจถือเป็นการส่วนตัว โดยตรงได้อีกวิธีหนึ่ง
3. การมีส่วนร่วมโดยการผ่านตัวแทนที่มีลักษณะทั่วไป ถือเป็นการมีส่วนร่วมโดยอ้อม การมีส่วนร่วมที่จริงต้องเป็นการมีส่วนร่วมโดยตรง เท่านั้น

John M Cohen and Norman T. Uphoff Cohen and Uphoff (1980, pp. 219–222 อ้างถึงใน ฤทธิลวดี บุรีกุล, 2551, หน้า 5–8) ได้จำแนกการมีส่วนร่วม ออกเป็น 4 ระดับ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ซึ่งเป็นการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมตั้งแต่ระยะเริ่มต้น
 - 1.1 การเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอปัญหาความต้องการของท้องถิ่น
 - 1.2 การร่วมคิด และกำหนดแนวทางการพัฒนา เพื่อแก้ไขและลดปัญหาของท้องถิ่น
 - 1.3 การร่วมวางแผนนโยบาย แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม
 - 1.4 การร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนร่วม
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (Implementation) เป็นการเข้าร่วมโดยการสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหาร และการเข้าร่วมในการร่วมแรงร่วมใจ
 - 2.1 การร่วมมือปรับปรุงระบบการบริหารงาน เพื่อดำเนินการในกิจกรรมโครงการของท้องถิ่น
 - 2.2 การสนับสนุนทรัพยากรส่วนตัว เพื่อดำเนินการในกิจกรรมโครงการของท้องถิ่น
 - 2.3 การร่วมปฏิบัตินโยบาย แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมาย
 - 2.4 การประสานขอความร่วมมือระหว่างประชาชน กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefit) โดยอาจจะเป็นผลประโยชน์ทางวัตถุ ทางสังคม หรือโดยส่วนตัว

3.1 แผนงานหรือโครงการที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น
ในรูปวัตถุประสงค์ของ

3.2 แผนงานหรือโครงการที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น
ในลักษณะของส่วนร่วม

3.3 แผนงานหรือโครงการที่ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น
ในลักษณะส่วนบุคคล

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งเป็นการควบคุมและ
ตรวจสอบการดำเนินงานกิจกรรม รวมทั้งเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

4.1 การแต่งตั้งประชาชนเข้ามาเป็นกรรมการประเมินประสิทธิผล
แผนงานหรือโครงการ

4.2 การควบคุม การตรวจสอบโดยประชาชน

นอกจากนี้ Uphoff (1980 อ้างถึงใน ฤกษ์ดาว ประพัฒน์พงษ์, 2559, หน้า 19)
ได้เสนอ กรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิเคราะห์ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทว่า
มี 3 มิติ และ 2 บริบท ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. มิติ (Decision) มี 3 มิติ คือ

1.1 มีส่วนร่วมอะไรบ้าง ซึ่งแบ่งเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมี
ส่วนร่วมในการดำเนินการโดยทางใดทางหนึ่ง (เช่น สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ การบริหาร
กิจกรรม หรือการประสานงาน) การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วม
ในการประเมินผลการดำเนินงาน

1.2 มีส่วนร่วมกับใครบ้าง ได้แก่ มีส่วนร่วมกับชาวบ้าน ผู้นำชุมชน
เจ้าหน้าที่ทางราชการ นักพัฒนาเอกชน ทั้งนี้ให้พิจารณาถึงลักษณะของผู้เข้ามามีส่วนร่วม
ในเรื่อง เพศ สถานภาพครอบครัว อาชีพ และรายได้

1.3 มีส่วนร่วมอย่างไรบ้าง ได้แก่ มีส่วนร่วมโดยสมัครใจ หรือถูกบังคับ
ลักษณะรูปแบบการมีส่วนร่วม โดยผ่านองค์กรภาคประชาชนหรือโดยตรง ขนาดของ
การมีส่วนร่วม ผลที่เกิดจากการมีส่วนร่วมนั้น ช่วยเพิ่มพลังของประชาชนหรือเป็นเพียงแค่
การติดต่อสัมพันธ์กับนักพัฒนาเท่านั้น

2. บริบท (Contexts) มี 2 บริบท คือ

2.1 ลักษณะของโครงการ โดยพิจารณาจากลักษณะของสิ่งนำเข้ามาว่ามี
ความซับซ้อนของเทคโนโลยีเพียงใด ลักษณะของประโยชน์ที่ได้รับ (ความเร็ว ช้ำ ที่ได้รับ

ประโยชน์) และเงื่อนไขที่ต้องกำหนด เช่น การเข้าถึงการบริหารโครงการ ความยืดหยุ่นของโครงการ เป็นต้น

2.2 สภาวะแวดล้อมของกิจกรรมตามโครงการ ได้แก่ ปัจจัยทางประวัติศาสตร์ ปัจจัยทางกายภาพและธรรมชาติ ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรม ปัจจัยทางการเมือง เป็นต้น

ขั้นตอนของการมีส่วนร่วมตามทัศนะของ จินตวีร์ เกษมสุข (2554, หน้า 3-4) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนหลัก คือ

1. การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาชุมชน วิเคราะห์ชุมชน ค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชนร่วมกันและมีส่วนในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการซึ่งถือเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนได้เรียนรู้สภาพของชุมชน วิถีชีวิต สังคม ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมเพื่อใช้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการจัดทำและประกอบการพิจารณาวางแผนงานวิจัย

2. การมีส่วนร่วมในการวางแผน เป็นการวางแผนการพัฒนาหลังจากได้ข้อมูลเบื้องต้นของชุมชนแล้ว และนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาปัญหา สาเหตุของปัญหา เรียบร้อยแล้วนำมาอภิปราย แสดงความคิดเห็นร่วมกันเพื่อกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ การกำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่จะใช้เพื่อการวิจัย

3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ เป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินการพัฒนาหรือเป็นขั้นตอนปฏิบัติการตามแผนการวิจัยที่ได้วางไว้ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนโดยการสนับสนุนด้านเงินทุน วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน รวมทั้งการเข้าร่วมในการบริหารงาน การประสานขอความช่วยเหลือจากภายนอกในกรณีที่มีความจำเป็น

4. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ โดยประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดการแจกจ่าย หรือการได้รับผลประโยชน์จากกิจกรรมการวิจัยในชุมชนบนพื้นฐานที่เท่าเทียมและเสมอภาคกัน

5. การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานวิจัยและผลของการพัฒนาจากการดำเนินการไปแล้วว่าสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือไม่ มีปัญหาอุปสรรค

และข้อจำกัดอย่างไรเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น และนำข้อผิดพลาดไปเป็นบทเรียนในการดำเนินการต่อไป

การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความสำคัญในการสร้างประชาธิปไตยอย่างยั่งยืนและส่งเสริมธรรมาภิบาล ตลอดจนการบริหารงาน หากการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้นเพียงใดก็จะช่วยให้มีการตรวจสอบการทำงานของผู้บริหาร และทำให้ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการป้องกันนักการเมืองจากการกำหนดนโยบายที่ไม่เหมาะสมกับสังคมนั้น ๆ นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของประชาชนยังเป็นการสร้างความมั่นใจว่าเสียงของประชาชนจะมีคนรับฟัง อีกทั้งความต้องการ หรือ ความปรารถนาของประชาชนก็จะได้รับการตอบสนอง

ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

วันชัย วัฒนศัพท์ และคณะ (2551, หน้า 56) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. คุณภาพของการตัดสินใจดีขึ้น เนื่องจากกระบวนการปรึกษาหารือกับสาธารณชนจะช่วยสร้างความกระจ่างให้กับวัตถุประสงค์และความต้องการของโครงการหรือนโยบายและบ่อยครั้งที่การมีส่วนร่วมของประชาชนนำมาสู่การพิจารณาทางเลือกใหม่ ๆ ที่น่าจะเป็นคำตอบที่มีประสิทธิผลที่สุดได้
2. ใช้ต้นทุนน้อยและลดความล่าช้าลง แม้ว่าการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมจะต้องใช้เวลาและมีค่าใช้จ่ายมากกว่าการตัดสินใจฝ่ายเดียว แต่การตัดสินใจฝ่ายเดียวที่ไม่คำนึงถึงความต้องการที่แท้จริงของประชาชนนั้น อาจนำมาซึ่งการโต้แย้งคัดค้านหรือการฟ้องร้องกัน
3. การสร้างฉันทามติ การมีส่วนร่วมของประชาชนจะสร้างข้อตกลงและข้อผูกพันอย่างมั่นคงในระยะยาวระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน ช่วยสร้างความเข้าใจระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ลดข้อโต้แย้งทางการเมืองและช่วยให้เกิดความชอบธรรมต่อการตัดสินใจของรัฐบาล
4. การนำไปปฏิบัติง่ายขึ้น การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกการเป็นเจ้าของการตัดสินใจนั้นและทันทีที่การตัดสินใจได้เกิดขึ้นพวกเขาก็อยากเห็นการเกิดผลในทางปฏิบัติและยังอาจเข้ามาช่วยกันอย่างกระตือรือร้นอีกด้วย

5. การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้า ที่เลวร้ายที่สุด เพราะการเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่าง ๆ เข้ามาแสดงความต้องการและข้อกังวลตั้งแต่เริ่มต้นโครงการจะช่วยลดโอกาสของการโต้แย้งและการแบ่งฝ่ายที่จะเป็นปัจจัยให้เกิดการเผชิญหน้าอย่างรุนแรงได้

6. การคงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม เนื่องจากกระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใสและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม จะสร้างความน่าเชื่อถือต่อสาธารณชน และเกิดความชอบธรรม

7. การคาดการณ์ความหวังกังวลและทัศนคติของสาธารณชน เมื่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้มาทำงานร่วมกับสาธารณชนในกระบวนการมีส่วนร่วม

8. การพัฒนาภาคประชาสังคม ประโยชน์อย่างหนึ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ ทำให้ประชาชนมีความรู้ทั้งในส่วนของเนื้อหาโครงการและกระบวนการตัดสินใจของรัฐ รวมทั้งเป็นการฝึกอบรมผู้นำและทำให้ประชาชนได้เรียนรู้ทักษะการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท่องเที่ยว

แนวคิด “การมีส่วนร่วม” เป็นความต้องการให้ประชาชนในระดับรากแก้ว ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งการวางแผนเป้าหมาย การตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรม การรับผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันและการประเมินผล โดยประชาชนจะต้องมีอิสระและเต็มใจในการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเป็นผู้พัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงแทนการถูกเปลี่ยนแปลง โดยรับรู้ทุกขั้นตอนในการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลง และรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนา อีกทั้งเป็นการฝึกฝนและพัฒนาคนซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของสังคมให้สามารถยืนหยัดได้ด้วยตนเองในที่สุด รัฐบาลให้ความสำคัญต่อแนวคิดการมีส่วนร่วมโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชน

หลักของการมีส่วนร่วมความเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับ “การตัดสินใจ” คือ การมีส่วนร่วมจะนำไปสู่การตัดสินใจอย่างมีคุณค่าและอย่างชอบธรรมและต้องเป็นการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (Meaningful participations) ไม่วางระบบไว้ให้ดูเหมือนว่า ได้จัดกระบวนการให้มีส่วนร่วมแล้วเท่านั้น ถ้าการตัดสินใจที่เกิดจากการมีส่วนร่วม มีความสมเหตุสมผลและชอบธรรมก็ต้องนำไปปฏิบัติ แต่ถ้าผู้มีอำนาจเห็นว่าการตัดสินใจนั้นไม่เหมาะสม ขัดกับการตัดสินใจของส่วนรวม ก็จะต้องอธิบายได้โดยมีมาตรฐานแห่งความชอบธรรมที่จะเลือกตัดสินใจเช่นนั้น โดยที่สังคมส่วนใหญ่ยอมรับได้ กระบวนการ

มีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่จะกระจายอำนาจจากผู้มีอำนาจที่แต่เดิมมักจะใช้อำนาจเหนือ (Power Over หรือ Power Against) ตามทฤษฎีผู้มีอำนาจจะชอบที่จะใช้อำนาจเหนือ หากผู้มีอำนาจยิ่งใช้อิทธิพลเหนือไปเรื่อย ๆ อำนาจนั้น ๆ ก็จะใช้ไม่ได้ จึงหันมาใช้อำนาจร่วม (Power With) หาทางออกที่ดีกว่าแทนการสั่งอย่างเดียว

การทำงานแบบมีส่วนร่วมทั้งในระดับครอบครัว ระดับโรงเรียน ระดับชุมชน ระดับองค์กรหรือระดับประเทศนั้น มีความสำคัญยิ่งในปัจจุบันเพราะจะช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมเกิดความรู้สึกความเป็นเจ้าของ (Ownership) และจะทำให้ผู้มีส่วนร่วมหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้นยินยอมปฏิบัติตาม (Compliance) และตกลงยอมรับ (Commitment) ได้อย่างสมัครใจ เต็มใจ และสบายใจ

การมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวของท้องถิ่นจะประสบความสำเร็จได้ทุกภาคีต้องร่วมมือกัน โดยจุดประกายให้ท้องถิ่นเป็นผู้เริ่มต้น ส่วนภาคีอื่น ๆ ให้การสนับสนุนทั้งด้านองค์ความรู้ งบประมาณและความช่วยเหลืออื่น ๆ ตามความเหมาะสมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในแต่ละท้องถิ่น

องค์ประกอบการมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการท่องเที่ยว

การมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านการท่องเที่ยวที่จะก่อให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาได้ จะต้องครบองค์ประกอบ 5 ประการ คือ (เทิดชาย ชูชัยบำรุง, 2552, หน้า 95)

1. ร่วมกันวางแผน

1.1 ร่วมคิด ร่วมวางแผนจัดการเตรียมความพร้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกในชุมชน

1.2 ร่วมประชุม เสนอแนะและให้ความเห็นต่อแผนพัฒนาการท่องเที่ยว

1.3 หากท้องถิ่นใดที่ยังไม่มีการท่องเที่ยวแต่ต้องการให้เกิดขึ้น ก็ต้องร่วมกันคิดว่าชุมชนของตนมีจุดเด่นอะไรที่แตกต่างจากชุมชนอื่น มีทรัพยากรอะไรที่ช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวได้บ้าง

1.4 ร่วมบริหารจัดการและแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ

1.5 ร่วมกำหนดกฎระเบียบต่าง ๆ ของราคาของสินค้าและบริการ
อย่างได้มาตรฐาน

1.6 ร่วมจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อป้องกันความเสื่อมโทรมของแหล่งท่องเที่ยว

2. ร่วมกันปฏิบัติตามแผน

ประชาชนในท้องถิ่นต้องร่วมกันปฏิบัติหน้าที่ที่วางไว้ตามแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแผนที่วางไว้

3. ร่วมกันใช้ประโยชน์

ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิ์ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท่องเที่ยวในท้องถิ่นด้วยความตระหนักและห่วงแหน จึงต้องแบ่งปันผลประโยชน์อย่างยุติธรรมและทั่วถึง เพื่อสร้างความรู้สึกการเป็นเจ้าของ อันจะกระตุ้นให้กิจกรรมการท่องเที่ยวในท้องถิ่นดำเนินต่อไปได้อย่างยั่งยืน

4. ร่วมติดตามและประเมินผล

การติดตามและประเมินผลเป็นการตรวจสอบและควบคุมให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ ทั้งนี้หากพบปัญหาหรืออุปสรรคก็สามารถแก้ไขได้ทันที ซึ่งขั้นตอนนี้อาจพบบทเรียนหรือวิธีการใหม่ ๆ ที่เป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไปได้

5. ร่วมบำรุงรักษา

เมื่อมีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรการท่องเที่ยวแล้ว จะต้องร่วมกันบำรุงรักษาเพื่อให้คงอยู่ในสภาพสมบูรณ์สามารถรองรับนักท่องเที่ยวและเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้ต่อไป

การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นเป็นเทคนิคสำคัญในกระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยสร้างการยอมรับและยึดมั่นในหลักการมีส่วนร่วม ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะในระดับท้องถิ่นซึ่งอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ต้องร่วมกันสร้างกลไกในการดำเนินการดังกล่าว โดยยึดมั่นในหลักการมีส่วนร่วมที่สร้างความเชื่อมั่นต่อกระบวนการเรียนรู้ มีการทำงานร่วมกันโดยใช้สติปัญญา ความอดทน เพื่อก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ตามวิถีทางประชาธิปไตยแม้บางครั้งต้องใช้เวลาทำความเข้าใจร่วมกันโดยอาศัยขั้นตอนในการดำเนินงานที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ของประชาชนอย่างเป็นขั้นตอนและต่อเนื่อง ทั้งการศึกษา วิเคราะห์ การประเมินผล ความต้องการปัญหาาร่วมกัน การตรวจสอบข้อมูล การร่วมตัดสินใจ การร่วมวางแผนและปฏิบัติงาน และการร่วมกันตรวจสอบการทำงานโดยชุมชน ซึ่งเป็นการกระตุ้นให้พึ่งตนเองได้ในระยะยาว ทั้งต้องปรับบทบาทของผู้เกี่ยวข้อง ปรับระบบบริหารงานให้เอื้ออำนวยเพื่อสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยเฉพาะการวางแผน

การทำงาน การติดตามงานและการประเมินผลกิจกรรม และผลการปฏิบัติงาน นอกจากนั้นยังต้องปรับเปลี่ยนระบบ ระเบียบ กฎเกณฑ์ เพื่อให้เกิดความยืดหยุ่นในการทำงานอีกด้วยและต้องให้ความสำคัญในการทำงานร่วมกับหน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐ เอกชนและประชาชน ในลักษณะของการเป็นพันธมิตรภาคีให้มากขึ้น

เทคนิคการมีส่วนร่วมจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เนื่องจากความยั่งยืนจะเกิดขึ้นได้ด้วยความมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนโดยเฉพาะภาคประชาชน ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องอาศัยเทคนิคต่าง ๆ เพื่อสร้างกระบวนการดังกล่าวให้เกิดขึ้นเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

จากแนวคิดและทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม เข้าไปมีบทบาทในกระบวนการมีส่วนร่วม ตั้งแต่ การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยผ่านการร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมเสนอแนวทางต่าง ๆ ร่วมตัดสินใจในประเด็นที่จะนำไปสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ตลอดจนร่วมแรง ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมติดตามประเมินผลจากการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีข้างต้น ผู้วิจัยได้เลือกระดับชั้นของการมีส่วนร่วม จากแนวคิดของ John M Cohen and Norman T. Uphoff Cohen and Uphoff (1980, pp. 219-222 อ้างถึงใน ถวิลวดี บุรีกุล, 2551, หน้า 8) มาประยุกต์ บูรณาการ และกำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย

1. การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ (Decision Making) หมายถึง การกำหนดความต้องการและการจัดลำดับความสำคัญ การพิจารณากำหนดกิจกรรม การส่งเสริมการท่องเที่ยวของอำเภอนาทม การวางแผน การตัดสินใจในการพัฒนาการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม เป็นกระบวนการต่อเนื่องที่ต้องดำเนินการไปเรื่อย ๆ ตั้งแต่การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจในช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้จนกว่าจะสำเร็จเสร็จสิ้น

ในด้านการดำเนินงาน

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (Implementation) หมายถึง การสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหารและการประสานขอความร่วมมือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมที่วางไว้และการมีส่วนร่วมในการลงทุนในรูปแบบของทรัพยากร ที่ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม มีกำลังความสามารถเท่าที่ตัวเองจะช่วยให้ เพื่อการดำเนินการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมิธิ ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefit) หมายถึง การรับผลประโยชน์จากกิจกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมิธิ ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ทั้งทางตรง และทางอ้อมไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางด้านสังคม ผลประโยชน์ส่วนบุคคลและผลประโยชน์ในท้องถิ่นที่ช่วยให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น จากการพัฒนาการท่องเที่ยว

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การประเมินว่าผลงานที่ตัวเองดำเนินไปเกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมิธิ ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนมนั้น ได้รับผลดีหรือได้รับผลประโยชน์มากน้อยเพียงใด และอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้รับการดำเนินงาน แล้วทำการวิเคราะห์ปัญหา และหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการดำเนินงานพัฒนาหรือกิจกรรมโครงการใด ๆ ก็ตาม สิ่งที่สำคัญต่อการตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนมีหลายประการ ทั้งด้านปัจจัยตัวบุคคล องค์กร และชุมชน ทั้งนี้ภาครัฐจำเป็นต้องคำนึงถึงการส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือประชาชน เพื่อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือในกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ ของชุมชน เพื่อให้ดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และเกิดการพัฒาที่ดีเกิดผลดีต่อชุมชน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมมีองค์ประกอบหลายประการ จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานการวิจัยของนักวิชาการหลาย ๆ คนปรากฏว่า มีแนวคิดข้อสรุปที่หลากหลายที่น่าสนใจ พอสรุปได้ดังนี้

Reeder (1963, p. 47 อ้างถึงใน ปรีดา เจษฎาวรางกุล, 2550, หน้า 26) ได้สรุปปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการรักษาการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 11 ประการ ดังนี้

1. การปฏิบัติตนให้สอดคล้องตามความเชื่อพื้นฐาน กล่าวคือ บุคคลและกลุ่มบุคคลเหมือนจะเลือกแบบวิถีการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องและคล้ายคลึงกับความเชื่อพื้นฐานของตนเอง
2. มาตรฐานคุณค่า บุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะปฏิบัติในลักษณะที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณค่าของตนเอง
3. เป้าหมาย บุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะส่งเสริมป้องกันและรักษาเป้าหมายตน
4. ประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา พฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลบางครั้งมีรากฐานมาจากประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา
5. ความคาดหวัง บุคคลและกลุ่มบุคคลจะประพฤติตามแบบที่ตนคาดหวังว่าจะต้องประพฤติในสถานการณ์เช่นนั้น ทั้งยังชอบปฏิบัติต่อผู้อื่นในลักษณะที่ตนคาดหวังจากผู้อื่นด้วยเช่นกัน
6. การมองแต่ตนเอง บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ซึ่งคิดว่าตนเองสมควรกระทำเช่นนั้น
7. การบีบบังคับ บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความรู้สึกว่าตนถูกบังคับให้ทำ
8. นิสัยและประเพณี บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเรามีนิสัยชอบกระทำอยู่ในสถานการณ์นั้น ๆ
9. โอกาส บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบการปฏิบัติของสังคมโดยเฉพาะในทางที่เกี่ยวข้องกับจำนวนและชนิดของโอกาส ซึ่งโครงการของสังคมเชื้ออำนาจเข้ามามีส่วนร่วมกันในการกระทำเช่นนั้นเท่าที่พวกเขาได้รับรู้
10. ความสามารถ บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมกันในกิจกรรมบางอย่างที่ตนเห็นว่าสามารถทำในสิ่งที่ต้องการให้เขาทำในสถานการณ์เช่นนั้น
11. การสนับสนุน บุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเริ่มปฏิบัติเมื่อเขารู้สึกว่าเขาได้รับการสนับสนุนที่ดีพอให้กระทำการเช่นนั้น

John M. Cohen and Norman T. Uphoff (1977, pp. 143–158) ได้กล่าวถึงกลุ่มปัจจัยที่เป็นบริบทของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทที่เกี่ยวข้องกับผู้ออกแบบโครงการ ผู้นำโครงการไปปฏิบัติ และผู้ประเมินโครงการ 6 กลุ่มปัจจัย คือ

1. ปัจจัยด้านกายภาพและชีวภาพ (Physical and Biological Factors) ได้แก่ สภาพภูมิอากาศการเพาะปลูกพืช ความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับพื้นที่
2. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors) ได้แก่ การเป็นเจ้าของกิจการ/ ที่ดิน การเป็นผู้เช่า การออม การจ้างงาน ลักษณะอาชีพ ระดับรายได้-รายจ่าย การพัฒนาอุตสาหกรรม การตลาด การขนส่ง และปัจจัยพื้นฐาน
3. ปัจจัยทางการเมือง (Political Factors) ได้แก่ โครงสร้างของรัฐบาล ที่รวมอำนาจ หรือกระจายอำนาจ การแข่งขันของกลุ่มการเมือง หรือกลุ่มการเมืองแบบเดียว ความเชื่อทางการเมือง การปรับตัวของประชาชน
4. ปัจจัยทางด้านสังคม (Social Factors) ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มกับบุคคล รูปแบบขององค์กร รูปแบบของกิจกรรม ที่ตั้ง และโครงสร้างของชุมชน พื้นฐานลักษณะของการรวมกลุ่ม (ความเป็นญาติ ศาสนา ภาษา)
5. ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรม (Cultural Factors) ได้แก่ ความเชื่อ ค่านิยม ทัศนคติ การปรับตัว ความร่วมมือ บทบาท ความแตกต่างทางเพศ ความแตกต่างทางการเมือง สังคม
6. ปัจจัยทางด้านประวัติความเป็นมา (Historical Factors) ได้แก่ การตั้งถิ่นฐาน การเป็นอาณานิคม ความสัมพันธ์กับผู้มีอำนาจทางการเมือง ความซับซ้อนของเทคโนโลยีประสบการณ์เดิมในการพัฒนาชนบท

Cohen and Uphoff (1980 อ้างถึงใน ณรงค์ วารีชล, 2551, หน้า 9) กล่าวว่า มีปัจจัยหลายอย่างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ได้แก่

1. เพศ
2. อายุ
3. สถานภาพสมรส
4. ระดับการศึกษา
5. อาชีพ
6. รายได้

7. ระยะเวลาที่อยู่ในท้องถิ่น

8. สถานภาพการทำงาน

Newstorm (1993, p. 97 อ้างถึงใน ณรงค์ วารีชล, 2551, หน้า 10) พบว่า ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม คือ

1. ลักษณะขององค์กร โครงสร้างขององค์กร วัฒนธรรมขององค์กร หากองค์กรมีโครงสร้างใหญ่ ขั้นตอนการปฏิบัติมาก เช่น ระบบราชการจะเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมได้

2. นโยบายขององค์กรที่ขาดความชัดเจน จะทำให้บุคลากรไม่แน่ใจเป้าหมาย แนวทางการปฏิบัติ จึงเกิดความลังเลที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม

3. ภาวะผู้นำ ซึ่งถ้าหากว่าผู้นำเชื่อว่าผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้ไม่มีศักยภาพ ไม่มีความก้าวหน้า ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน งานจะสำเร็จได้ต้องควบคุม ภาวะผู้นำประเภทนี้จะเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมได้

4. ลักษณะงาน ซึ่งหากว่างานที่สามารถทำสำเร็จได้ด้วยตัวเอง เช่น งานในห้องทดลองลักษณะงานเช่นนี้จะทำให้บุคลากรไม่เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม

5. ความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น ระดับการศึกษา วิชาชีพ โดยถ้าหากบุคลากรที่มีระดับการศึกษาที่สูงอยู่ในตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบมาก ก็จะแสวงหาการมีส่วนร่วมมากกว่าบุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า และหน้าที่ความรับผิดชอบที่น้อยกว่าด้วย

Mark S. Homan (1999, p. 182) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่น่าสนใจในการมีส่วนร่วมไว้ 6 ประการ คือ

1. ภาวะผู้นำของผู้มีส่วนร่วม
2. บุคคลผู้มีส่วนร่วม
3. ผู้สนับสนุนการมีส่วนร่วมโดยตรง
4. ผู้มีส่วนร่วมชั่วคราว
5. ที่ปรึกษาผู้ให้การสนับสนุนภายนอก

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับปัจจัยสภาพแวดล้อม

สิ่งแวดล้อมล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลต่อมนุษย์ทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองโดยธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

จะสามารถกำหนดความเป็นอยู่ของมนุษย์ได้มากน้อยเพียงไร ย่อมขึ้นอยู่กับความเจริญก้าวหน้าของมนุษย์เอง หากมนุษย์มีความเจริญก้าวหน้ามาก มนุษย์ย่อมตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติน้อยลง และยังสามารถดัดแปลงสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติให้เป็นประโยชน์กับตนเองได้มากด้วย เราจึงเห็นได้ว่าการที่มนุษย์พยายามปรับตัว เพื่อเอาชนะธรรมชาติ หรือหาวิธีนำธรรมชาติมาใช้ให้เป็นประโยชน์ จะทำให้เกิดความแตกต่างในวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่แตกต่างกัน (จันทวัน เบ็ญจวรรณ, 2552, หน้า 51)

ความหมายของสภาพแวดล้อม

คำว่า “สภาพแวดล้อม” มีคำที่ใกล้เคียงกันในภาษาอังกฤษอยู่หลายคำ เช่น Environment, context หรือ setting ระยะเวลาเริ่มมีผู้ใช้คำว่าสภาพแวดล้อมแทนคำเหล่านั้น แต่ต่อมามีผู้ใช้คำว่า “บริบท” แทนคำว่า “Context” และ คำว่า “สภาพแวดล้อม” แทนคำว่า “Environment” ซึ่งในที่นี้คำว่า “สภาพแวดล้อม” จะใช้คำว่า “Environment” เป็นสำคัญ สำหรับคำว่า “สภาพแวดล้อม” มีผู้ให้ความหมายไว้หลายความหมาย ดังนี้

Hoy and Miskel (1991, p. 55) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมเป็นสิ่งที่อยู่ภายในหรือภายนอกองค์การและมีศักยภาพหรืออิทธิพลต่อองค์การทั้งในภาพรวมหรือบางส่วน นอกจากนี้ ยังระบุถึงคำจำกัดความของสภาพแวดล้อมในเชิงความสัมพันธ์ 2 ทางว่า สภาพแวดล้อม คือ สิ่งที่อยู่นอกขอบเขตของหน่วยที่วิเคราะห์ (Unit of analysis) และส่งผลต่อองค์ประกอบภายในระบบ ในขณะที่เดียวกันระบบก็สามารถส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมได้ นอกจากนั้น การที่ขอบเขตของระบบไม่ตายตัว ส่งผลทำให้สภาพแวดล้อมบางส่วนได้เข้าไปเป็นสภาพแวดล้อมภายในองค์การ เช่น วัฒนธรรม ความเชื่อที่ติดตัวบุคคลเข้าไปในองค์การและส่งผลให้เกิดบรรยากาศซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมภายใน

Bolman and Deal (1984, p. 44) กล่าวถึงสภาพแวดล้อมว่า หมายถึง สภาพที่เห็นเป็นรูปธรรมล้อมรอบองค์การ

Daft (1989, p. 45) ได้นิยามสภาพแวดล้อมว่าหมายถึง องค์ประกอบทั้งหมดที่อยู่บริเวณรอบองค์การและมีศักยภาพที่จะส่งผลกระทบต่อองค์การทั้งหมดหรือส่วนใดส่วนหนึ่งขององค์การ

Zaltman and Others (1973, p. 114) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมภายนอกประกอบด้วยสภาพที่เป็นทั้งองค์ประกอบทางกายภาพและองค์ประกอบทางสังคมที่อยู่รอบ ๆ องค์การที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจของบุคคลในองค์การ

จะเห็นได้ว่า สภาพแวดล้อมเป็นองค์ประกอบทั้งหมดที่เกิดภายในหรืออยู่ภายนอกองค์การและมีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่อองค์การทั้งในภาพรวมหรือส่วนใดส่วนหนึ่งขององค์การ และเป็นองค์ประกอบทางกายภาพและองค์ประกอบทางสังคมที่อยู่รอบ ๆ องค์การที่จะส่งผลต่อพฤติกรรมการตัดสินใจของบุคคลในองค์การ

ประเภทของสภาพแวดล้อม

เมื่อกล่าวถึงประเภทของสภาพแวดล้อม อาจพิจารณาได้หลายมิติ ซึ่งนักวิชาการได้กล่าวถึงประเภท ของสภาพแวดล้อม ไว้ดังนี้

Hoy and Miskel (1991, p. 56) แบ่งสภาพแวดล้อมออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. สภาพแวดล้อมทั่วไป (General environment) ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศ โครงสร้างทางการเมือง และรูปแบบปทัสถานทางกฎหมาย สภาพสังคมและค่านิยมทางวัฒนธรรม เศรษฐกิจและการตลาด และลักษณะทางนิเวศวิทยา

2. สภาพแวดล้อมเฉพาะ (Specific environment) ส่วนใหญ่เป็นบุคคลและองค์การที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานทางการศึกษาทั้งในระดับใกล้ชิดและห่างออกไป เช่น ผู้ร่วมรับผลประโยชน์ ได้แก่ บิดา มารดา หุ่นส่วน องค์การที่ออกกฎหมายของรัฐและรัฐบาลกลาง สมาคมที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและการปฏิบัติงานทางการศึกษา

นอกจากนี้สภาพแวดล้อมยังแบ่งได้ออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมภายใน (Internal environment) เป็นแรงผลักดันภายในองค์การที่มีอิทธิพลต่อ การจัดการและดำเนินงานขององค์การ ซึ่งองค์การสามารถควบคุมและจัดการสภาพแวดล้อมลักษณะนี้ให้เป็นไปตามแนวทางที่ต้องการได้ ซึ่งในการจัดการผู้บริหารต้องทำการศึกษาปัจจัยเหล่านี้เพื่อประเมินจุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weakness) ขององค์การ

1.1 โครงสร้างองค์การ (Organization structure) โครงสร้างขององค์การจะเป็นตัวกำหนดทิศทางแก่องค์การในการดำเนินกลยุทธ์เพื่อความอยู่รอดและเพื่อการแข่งขันในการเข้าสู่ตลาดโลก รวมถึงเป็นการพิจารณาระดับความพร้อมขององค์การทางด้านบุคคลากร

1.2 กลยุทธ์ของกิจการ (Business strategy) ในกระบวนการเปลี่ยนแปลงภายในยังประกอบไปด้วยการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ขององค์การ ซึ่งกลยุทธ์จะเป็นตัวกำหนดทิศทางการทำงานเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์การ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของกลยุทธ์จะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้ ทิศทางการดำเนินงานขององค์การเปลี่ยนแปลงเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการ

1.3 บุคลากรและความสามารถของบุคลากร (Human resource and ability) องค์การจะสามารถปรับตัวต่อสภาพแวดล้อมได้ดี เมื่อพนักงานได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะ ความรู้และความสามารถ และสามารถพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การทำให้ผลการปฏิบัติงานมีคุณภาพดีขึ้นและสามารถทำการผลิตได้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

1.4 วัฒนธรรมขององค์การ (Organization culture) จะหมายรวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงค่านิยมในการทำงาน การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมภายนอก

1.5 องค์ประกอบอื่น ๆ ในองค์การ ได้แก่ พันธกิจขององค์การ ระบบการบริหารงานกระบวนการผลิตและการทำงานในองค์การทรัพยากรต่าง ๆ ในองค์การ กฎระเบียบภายในองค์การ

2. สภาพแวดล้อมภายนอก (External environment) เป็นปัจจัยภายนอกที่องค์การไม่สามารถดำเนินการควบคุมให้เป็นไปในทิศทางที่ต้องการและเป็นสิ่งที่ไม่สามารถกำหนดขอบเขตได้อย่างชัดเจน ดังนั้น สภาพแวดล้อมภายนอกขององค์การ จึงได้แก่องค์ประกอบทั้งหมดที่อยู่ภายนอกองค์การซึ่งส่งผลต่อการดำเนินงานส่วนหนึ่งส่วนใดหรือทั้งหมดขององค์การ เป็นพลังผลักดันจากภายนอกองค์การที่มีอิทธิพลต่อความสามารถ ในการบรรลุเป้าหมายขององค์การ ซึ่งพลังเหล่านี้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาและก่อให้เกิดทั้งที่เป็นโอกาส (Opportunities) และภัยคุกคาม (Threats) ต่อการดำเนินงานขององค์การโดยสามารถจัดแบ่งสภาพแวดล้อมภายนอกขององค์การ ได้ดังนี้

2.1 สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับงาน (Task environment) จะเป็นสภาพแวดล้อมในด้านต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานขององค์การโดยตรงในการบรรลุเป้าหมาย สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับงาน ได้แก่ คู่แข่งขัน ผู้จำหน่าย ปัจจัยการตลาด แรงงาน ผู้ใช้สินค้าและบริการ ลูกค้า เป็นต้น

2.2 สภาพแวดล้อมทั่วไป (General environment) จัดเป็นสภาพแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินการขององค์การในทางอ้อม (Indirectly interactive forces) แม้ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมที่ไม่ได้ส่งผลกระทบโดยตรงแต่สภาพแวดล้อมในแต่ละด้านดังกล่าวก็จะส่งผลต่อองค์การ สภาพแวดล้อมโดยทั่วไป ได้แก่

2.2.1 เศรษฐกิจ (Economics) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ มีความสำคัญต่อการบริหารองค์การเป็นอย่างยิ่ง หากสภาพเศรษฐกิจดีก็จะเอื้ออำนวยต่อการบริหารองค์การให้ประสบความสำเร็จ ในทางตรงกันข้าม ถ้าสภาพเศรษฐกิจมีแนวโน้มถดถอยหรือตกต่ำ เงื่อนไขทางเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และยากที่จะพยากรณ์ ซึ่งมีผลทำให้การบริหารองค์การหยุดชะงักหรือล้มเหลวได้

2.2.2 เทคโนโลยี (Technology) การเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีมีผลกระทบต่อการดำเนินงานขององค์การโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตซึ่งมีความสำคัญต่อองค์การมาก โดยมีการนำเอาปัจจัยทางเทคโนโลยีมาพิจารณาเพื่อสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน เพื่อช่วยให้องค์การมีเทคนิคและระบบการผลิตที่ทันสมัยขึ้น สามารถลดต้นทุนการผลิตลงและเพิ่มกำลังผลิต ช่วยให้สามารถจัดการและมีการติดต่อสื่อสารที่รวดเร็วยิ่งขึ้น ช่วยให้องค์การสามารถบริหารจัดการได้ตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ปัจจัยระหว่างประเทศก็ส่งผลกระทบต่อหลายองค์การและเริ่มมีความสำคัญมากขึ้นในปัจจุบัน

2.2.3 การเมืองและกฎหมาย (Political law) ได้แก่ การเมือง กฎข้อบังคับ นโยบายของรัฐบาลแนวโน้มการออกกฎหมายและพระราชบัญญัติต่าง ๆ ได้แก่ กฎหมายภาษีอากร พระราชบัญญัติค่าแรงขั้นต่ำ พระราชบัญญัติการโฆษณา พระราชบัญญัติโรงงาน และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค เป็นต้น ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อตรงต่อการดำเนินงานขององค์การ เช่น การเปลี่ยนแปลงกฎหมายภาษีอากร อาจทำให้ต้นทุนสินค้าสูงขึ้นหรือการเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาล อาจเป็นผลดีต่อการส่งเสริมการลงทุนทางการศึกษา ดังนั้น องค์การจะต้องคอยติดตามความเคลื่อนไหวหรือการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและกฎหมายด้วย

2.2.4 สังคมและวัฒนธรรม (Social and culture) ได้แก่ ทัศนคติทางสังคม ค่านิยม บรรทัดฐาน ความเชื่อ พฤติกรรม การเปลี่ยนแปลงทางด้านประชากร เช่น การศึกษา และอัตราการเกิด นับได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยดังกล่าวมีอิทธิพลต่อการบริหารองค์การ ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรตรวจสอบและให้ความสนใจแนวโน้มของ

การเปลี่ยนแปลงซึ่งอาจจะทำให้เกิดโอกาสในการพัฒนาใหม่ ๆ หรืออาจจะก่อให้เกิดปัญหาภัยคุกคามที่สำคัญได้

2.3 สภาพแวดล้อมระหว่างประเทศ (International environment)

การดำเนินงานขององค์การภายในประเทศเริ่มได้รับผลกระทบจากองค์การระหว่างประเทศมากขึ้น เช่น การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนรวมทั้งการติดต่อสื่อสารระหว่างประเทศ ทั้งในด้านการค้า การลงทุน เป็นต้น จึงทำให้เกิดผลกระทบมากขึ้นอย่างรวดเร็วต่อการบริหารองค์การ ดังนั้น องค์การจึงควรติดตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศเพื่อจะได้หาแนวทางการดำเนินงานที่ดีที่สุดในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสามารถกำหนดนโยบายตลอดจนแนวทางในการดำเนินองค์การให้เหมาะสมต่อไป

จะเห็นได้ว่า สภาพแวดล้อมสามารถแบ่งได้ตามประเภทที่เป็นสภาพแวดล้อมทั่วไปและสภาพแวดล้อมเฉพาะหรืออาจแบ่งเป็นสภาพแวดล้อมภายในซึ่งเป็นแรงผลักดันภายในองค์การที่มีอิทธิพลต่อการบริหารงานขององค์การ เช่น โครงสร้างองค์การ กลยุทธ์ขององค์การ บุคลากรและความสามารถของบุคลากร วัฒนธรรมองค์การ และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และสภาพแวดล้อมภายนอก เช่น สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับงาน สภาพแวดล้อมทั่วไป สภาพแวดล้อมระหว่างประเทศ เป็นต้น

Jone (n.d. 1974 อ้างใน สกฤษณารีย์ กาแก้ว, 2546, หน้า 72) ได้แบ่งประเภทของปัจจัยสภาพแวดล้อมออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1) ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การได้รับค่าตอบแทนจากการท่องเที่ยวในรูปแบบของตัวเงินประชาชนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น เศรษฐกิจของชุมชนได้รับการพัฒนาในทางที่ดีขึ้นจากการท่องเที่ยว ประชาชนมีความเป็นอยู่และการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นจากการท่องเที่ยว

2) ด้านสังคม หมายถึง การประสานความร่วมมือเพื่อพัฒนาชุมชนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ของชุมชนให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้น ประชาชนมีการร่วมมือกันเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน ประชาชนได้รับความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ จากการท่องเที่ยว

3) ด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่ประกอบกันขึ้นเป็นชุมชน โดยมีขนบธรรมเนียมประเพณี ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่มนุษย์สร้างขึ้นและข้อจำกัด

ทางธรรมชาติเป็นกฎเกณฑ์และเป็นหลักสำหรับการอยู่ร่วมกันเป็นชุมชน เพื่อให้เกิดการดำรงชีวิตอย่างผาสุกและเสริมสร้างคุณภาพแห่งชีวิต

4) ด้านวัฒนธรรม หมายถึง การร่วมมือพัฒนาพื้นที่ให้เป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน วิถีชีวิตและวัฒนธรรมในพื้นที่เปลี่ยนไป การอนุรักษ์วัฒนธรรมและชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความเหมาะสมกับสภาพวัฒนธรรมของพื้นที่

จากแนวคิดและทฤษฎีที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม หมายถึง เหตุหรือการกระทำใด ๆ ที่สนับสนุนการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีข้างต้น ผู้วิจัยได้เลือกนำปัจจัยสภาพแวดล้อมจากแนวคิดของ Jones (1974, p. 81) และแนวคิดของ John M. Cohen and Norman T. Uphoff (1977, pp. 143-158) มาใช้ในการสร้างกรอบแนวคิดของการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย

1. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การได้รับค่าตอบแทนจากการท่องเที่ยวในรูปแบบของตัวเงิน ประชาชนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น เศรษฐกิจของชุมชนได้รับการพัฒนาในทางที่ดีขึ้นจากการท่องเที่ยว ประชาชนมีความเป็นอยู่และการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นจากการท่องเที่ยว

2. ปัจจัยด้านสังคม หมายถึง การประสานความร่วมมือเพื่อพัฒนาชุมชนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ของชุมชนให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้น ประชาชนมีการร่วมมือกันเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน ประชาชนได้รับความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ จากการท่องเที่ยว

3. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่ประกอบกันขึ้นเป็นชุมชนโดยมีขนบธรรมเนียมประเพณี ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่มนุษย์สร้างขึ้นและข้อจำกัดทางธรรมชาติเป็นกฎเกณฑ์และเป็นหลักสำหรับการอยู่ร่วมกันเป็นชุมชน เพื่อให้เกิดการดำรงชีวิตอย่างผาสุกและเสริมสร้างคุณภาพแห่งชีวิต

4. ปัจจัยด้านวัฒนธรรม หมายถึง การร่วมมือพัฒนาพื้นที่ให้เป็นการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน วิถีชีวิตและวัฒนธรรมในพื้นที่เปลี่ยนไป การอนุรักษ์วัฒนธรรม และชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนกิจกรรมการท่องเที่ยวมีความเหมาะสมกับสภาพวัฒนธรรมของพื้นที่

บริบทอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

ประวัติความเป็นมา

อำเภอนาทม เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดนครพนม เดิมที่เป็นตำบลหนึ่งในกิ่งอำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร ก่อนที่จะโอนไปขึ้นกับอำเภอบ้านแพง ตำบลนาทม ตั้งขึ้นในราวปี พ.ศ. 2310 มีครอบครัวย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานครั้งแรก จำนวน 3-4 ครอบครัว เท่าที่ทราบ คือ ครอบครัวขุนศรี (ตระกูลศรีนาทม) และครอบครัวยายหืด (ตระกูลวงษาศรี) และมีประกาศจัดตั้งเป็นกิ่งอำเภอนาทมในวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2535 และได้ยกฐานะเป็นอำเภอ เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2540

ที่ตั้งและอาณาเขต

อำเภอนาทมนั่งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัดนครพนม มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอข้างเคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอบึงโขงหลง จังหวัดบึงกาฬ

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอบ้านแพง จังหวัดนครพนม

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภออากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร และ

อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ

พื้นที่

397.945 ตารางกิโลเมตร

จำนวนประชากร

23,335 คน

ด้านการปกครอง

อำเภอนาทม แบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น 3 ตำบล 37 หมู่บ้าน ได้แก่

1. ตำบลนาทม แบ่งออกเป็น 15 หมู่บ้าน

2. ตำบลหนองซน แบ่งออกเป็น 13 หมู่บ้าน

3. ตำบลคอนเตย แบ่งออกเป็น 9 หมู่บ้าน

การปกครองส่วนท้องถิ่น

ท้องที่อำเภอนาทมประกอบด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3 แห่ง ได้แก่

1. องค์การบริหารส่วนตำบลนาทม ครอบคลุมพื้นที่ตำบลนาทมทั้งตำบล
2. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองชน ครอบคลุมพื้นที่ตำบลหนองชน

ทั้งตำบล

3. องค์การบริหารส่วนตำบลคอนเตย ครอบคลุมพื้นที่ตำบลคอนเตย

ทั้งตำบล

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

อาชีพหลัก การทำนาปี การทำนาปรัง การทำไร่ และการทำสวนยางพารา

อาชีพเสริม หมู่บ้านต่างๆในเขตพื้นที่อำเภอนาทม มีการทำอาชีพเสริม

หลังจากฤดูทำนา จนสามารถสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชน ดังต่อไปนี้ ปุ๋ยหมักนาดี บายศรีโนนสวาท ไม้กวาดโคกสี มัดหมี่พันห่าว นาสამัคคีเห็ดขอนแก่น บ้านหมอนดอนดู บ้านหมวกดอนแดง ปลาแห้งคอนเตย ลำเต็ยนานอ ทอผ้านาทม หน่อไม้ต้มคำแม่นาง แผ่นยางสามแยก ปลาแดกท่าพันโฮง

สถานที่ท่องเที่ยว

1. อ่างเก็บน้ำวังนอง ที่ตั้ง หมู่ที่ 7 ตำบลคอนเตย อำเภอนาทม

จังหวัดนครพนม

2. ป่าสงวนแห่งชาติดงเมฆา ที่ตั้ง ตำบลหนองชน อำเภอนาทม

จังหวัดนครพนม

3. ดงเตาไห ที่ตั้ง ตำบลนาทม อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

สุธาทิพย์ เข็มน้อย (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: ตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและประเด็นปัญหาร่วมกัน การมีส่วนร่วมในการวางแผนร่วมกัน

การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกัน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลร่วมกัน และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยสภาพแวดล้อมของชุมชน ความผูกพันต่อชุมชน และการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของชุมชนตลาดบางหลวงอยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติส่วนความสัมพันธ์ ระหว่างการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวกับปัจจัยทางสภาพแวดล้อมและความผูกพันต่อชุมชน พบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ณัฐพร ดอกบุญนาค และฐาปนกรณ์ ทองคำนุช (2556, บทคัดย่อ)

ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว กรณีศึกษาชุมชนในตลาดร้อยปีสามชุกอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี วิจัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว กรณีศึกษาชุมชนในตลาดร้อยปีสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการมีส่วนร่วมด้านจัดการด้านการท่องเที่ยวของชุมชนในตลาดร้อยปีสามชุก และเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาชุมชนในการมีส่วนร่วม ด้านการจัดการท่องเที่ยวในตลาดร้อยปีสามชุก วิธีการดำเนินการวิจัย เป็นการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ซึ่งข้อมูลปฐมภูมิได้จากการสัมภาษณ์และแจกแบบสอบถาม โดยแบบสัมภาษณ์นั้นเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept Interview) โดยข้อคำถามเป็นข้อคำถามแบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) โดยเลือกใช้วิธีการสัมภาษณ์ไปเรื่อย ๆ เมื่อผู้ให้ข้อมูลหรือผู้ตอบแบบสอบถามเสนอผู้ตอบแบบสอบถาม คนต่อไปซ้ำกันผู้วิจัยจึงจะหยุด โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจะวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) โดยการพรรณนาถอดรหัสข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การแจกแบบสอบถาม ได้ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Random Sampling) จากประชากรคือ คนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลสามชุก จำนวน 400 คน จากทั้งหมด 20 ชุมชน เพื่อให้ทราบถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว แล้วนำผลจากแบบสอบถามไปวิเคราะห์โดยใช้การประมวลผลข้อมูลสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดการด้านการท่องเที่ยว นั้น คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวในระดับมาก โดยเฉพาะในด้านของการจัดการด้านสถานที่ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทั้งในด้านการวางแผน การประชุม

นโยบายหรือแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ด้านของสิ่งอำนวยความสะดวกนั้นชุมชนจะมีส่วนร่วม แต่การแสดงความคิดเห็นว่าดีหรือไม่ ต้องการหรือไม่ต้องการ แต่ไม่ได้เข้ามามีส่วนในการวางแผนคิดนโยบาย หรือการจัดการมากแต่อย่างใด และด้านบุคลากร ประชาชน หรือคนในชุมชนนั้นมีส่วนร่วมมากแต่ในส่วนของจัดการด้านกฎเกณฑ์ทางการท่องเที่ยวในตลาดร้อยปีสามชุกนั้น คนในชุมชนมีส่วนร่วมลดลงหากเทียบกับด้านอื่น ๆ เนื่องจากปัจจุบันกฎเกณฑ์ต่าง ๆ คือ กฎที่ได้ปฏิบัติสืบต่อกันมา ไม่ได้มีการวางกฎเกณฑ์ที่ตายตัว ข้อเสนอแนะ ได้แก่ 1) ส่งเสริมคนรุ่นใหม่ให้เข้ามามีบทบาทในการจัดการท่องเที่ยวให้มากขึ้น 2) ส่งเสริมให้คนในชุมชนคิดถึงส่วนรวมมากกว่าผลทางธุรกิจมากขึ้น 3) ภาครัฐเข้ามามีบทบาทหรือส่งเสริมช่วยเหลือให้มากขึ้น เนื่องจากปัจจุบันผู้ที่ลอบขโมยหรือดูแลพื้นที่ล้นน้อยลง 4) ส่งเสริมให้คนในชุมชนตระหนักและเข้าใจถึงการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมากขึ้น

วรรณวิมล ภูณาค (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน : กรณีศึกษาตลาดน้ำอัมพวา การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน และเพื่อเสนอแนวทางในการเสริมสร้างศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดน้ำอัมพวา กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งหมด 23 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานเขตสมุทรสงคราม นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลอัมพวา กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจการท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลอัมพวา โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง เก็บข้อมูลโดยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มย่อย และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า ศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ในด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ด้านการเมือง พบว่า ไม่สามารถดำเนินการจัดการอย่างเป็นระบบและแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนได้ ด้านเศรษฐกิจ พบว่า ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน และด้านสังคมและวัฒนธรรม พบว่า มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุมชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว เพื่อตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของวิถีชีวิต ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ พบว่า ชุมชนขาดการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการได้รับประโยชน์ พบว่า ชุมชนไม่มีการรวมตัวกันเพื่อประกอบธุรกิจร่วมกัน และส่วนใหญ่ชุมชนจะมีรายได้เสริมจากการท่องเที่ยว ผลกระทบเชิงบวกด้านสิ่งแวดล้อมเป็นการสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน ผลกระทบเชิงบวกด้านสังคม ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของชุมชนดีขึ้น มีสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกมากขึ้น ผลกระทบเชิงบวกด้านเศรษฐกิจ พบว่า ชุมชนมีการประกอบอาชีพหลากหลายมากขึ้นและเศรษฐกิจชุมชนดีขึ้น ผลกระทบเชิงลบด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ก่อให้เกิดปัญหาน้ำเสีย ทรัพยากรทางธรรมชาติลดน้อยลง ผลกระทบเชิงลบด้านเศรษฐกิจ พบว่า สินค้าและบริการ ค่าครองชีพในชุมชนสูงขึ้น ผลกระทบเชิงลบด้านสังคม พบว่า เกิดการอพยพย้ายถิ่นของชุมชนริมคลองในตลาคมน้ำและเกิดปัญหาการขัดผลประโยชน์ของคนในชุมชน

จากการศึกษาทำให้พบผลการวิจัยที่เป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาคมน้ำอัมพวา ได้แก่ การรักษาอัตลักษณ์ชุมชน การรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม การเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์ชุมชน การวางแผนการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในระยะยาว และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชุมชน

อานิสงค์ โอทาตะวงศ์ (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษากการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหวน อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหวน เพื่อทดสอบความแตกต่างของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อศึกษาถึงปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหวน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือประกอบการสัมภาษณ์ ประชากรกลุ่มเป้าหมาย คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหวน อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี จำนวน 340 คน และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้ระบบโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS) ค่าสถิติที่ใช้ คือ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

(Standard Deviation) ค่าสถิติทางการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม (T-test) และ ค่าสถิติการวิเคราะห์ห้แปรทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงอยู่ในระดับต่ำ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ อาชีพ รายได้ ระยะทางไปยังทะเลบัวแดง สถานภาพในชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน การใช้ประโยชน์จากทะเลบัวแดง ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และความตระหนักเกี่ยวกับคุณค่าของแหล่งน้ำสาธารณะทะเลบัวแดง โดยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนอยู่ในระดับต่ำ โดยไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ระยะเวลาอาศัยในชุมชน และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงที่สำคัญ ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ขาดความรู้และความเข้าใจ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ขาดการมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ขาดงบประมาณจากหน่วยงานภายนอกในการทำกิจกรรมหรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ไม่สามารถดำเนินการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และทำเทียบเรือรองรับนักท่องเที่ยวไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นทุกปี

ข้อเสนอแนะ ควรเพิ่มช่องทางในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มากยิ่งขึ้น จัดเจ้าหน้าที่ วิทยากร หรือผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มาให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน ควรจัดกิจกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงไปยังชุมชนต่าง ๆ สร้างท่าเทียบเรือแห่งที่ 2 ที่บ้านเชียงแหวน เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากยิ่งขึ้น อีกทั้งหน่วยงานราชการในระดับนโยบายควรจัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรม หรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

กาญจนา คงภิรมย์ (2557, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานและปัญหาการส่งเสริมการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา และหาแนวทางการพัฒนาการส่งเสริม

การท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา โดยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณจากแบบสอบถามในการสรุปสภาพ การดำเนินงานและปัญหาการส่งเสริมการท่องเที่ยว มีกลุ่มตัวอย่าง คือ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 52 แห่ง ที่มีพื้นที่รับผิดชอบดูแลแหล่งท่องเที่ยว ทางประวัติศาสตร์ โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบจำเพาะเจาะจง จำนวน 156 คน เมื่อได้ผลการวิเคราะห์เชิงปริมาณ นำมาจัดเป็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์แบบมี โครงสร้างโดยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูล จำนวน 10 คน คือ หน่วยงานภาครัฐ และ ภาคเอกชนและนักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมท่องเที่ยว ผลการวิจัย พบว่า ควรมี การประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ในการบูรณาการ บุคลากร งบประมาณ และแหล่งข้อมูล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสำรวจจัดทำข้อมูลแหล่ง ท่องเที่ยว ตลอดจนควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะและพิจารณาแนวทางการวางแผนงานร่วมกันในการพัฒนา แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ อีกทั้งต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ตลอดจน ภาคเอกชนมีส่วนร่วม ในการเสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ควรให้หน่วยงานภาคเอกชนหรือสถาบันการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญ มาเป็นที่ปรึกษา ด้านการส่งเสริมการตลาดแหล่งท่องเที่ยว และให้มีตัวแทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษา ส่งเสริมให้เกิดภาคีเครือข่ายของภาค ประชาชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องในทุกระดับและทุกมิติ นอกจากนี้ ต้องจัดทำแผนการพัฒนาล่วงหน้า โดยกำหนดระยะเวลาการใช้แผนงานควรมีกลไก ป้องกันความไม่ต่อเนื่องอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนนโยบายควรมีความร่วมมือในการใช้ แผน เพื่อพัฒนาในระยะยาวและกำหนดเป็นนโยบายแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ ชัดเจน

ศิริพร รักษ์เจริญ (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดบริการสาธารณะด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัด สมุทรสงคราม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในการจัดบริการสาธารณะด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัด สมุทรสงคราม และเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ

จัดบริการสาธารณะด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะเป็นทางการ เป็นการศึกษาที่มีโครงสร้างโดยกำหนดประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 11 คน และการสนทนากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 15 คน

ผลการวิจัย พบว่า 1) กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมค้นหาปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกิดจากการร่วมรับรู้ปัญหาและได้รับผลกระทบจากความเสื่อมโทรมของพื้นที่ป่าชายเลน ในส่วนของด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการร่วมกันคิดที่จะพัฒนาการใช้ประโยชน์จากการกลับมาอุดมสมบูรณ์อีกครั้งของทรัพยากรป่าชายเลน เป็นความเชื่อมโยงที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ป่าชายเลนขึ้น 2) กระบวนการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีลักษณะของการมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนดำเนินกิจกรรมร่วมกันโดยใช้ทักษะความชำนาญเข้ามานำเสนอในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นไปเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหา แต่ด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นไปเพื่อดำเนินการพัฒนา ส่วนการวางแผนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นไปในรูปแบบของการแก้ไขปัญหา และการร่วมกันวางแผนด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการร่วมกันวางแผนเพื่อการพัฒนาและนำทุนทางธรรมชาติไปใช้ให้เกิดประโยชน์ 3) กระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรวมถึงด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประชาชนเข้าร่วมในกิจกรรมตามที่ได้แบ่งหน้าที่กันตามความถนัดที่ได้ร่วมกันวางแผนไว้เป็นการระดมทรัพยากรที่มีในท้องถิ่น 4) กระบวนการมีส่วนร่วมในการติดตามผลทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการส่วนด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการติดตามผลแบบไม่เป็นทางการ 5) กระบวนการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในรูปแบบของประโยชน์ที่ได้รับโดยตรงและได้รับทางอ้อมในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ประโยชน์ที่ได้รับโดยตรงเป็นเรื่องรายได้และการประกอบอาชีพที่เพิ่มขึ้น ส่วนประโยชน์ทางอ้อมเป็นเรื่องของการกลับมาถิ่นฐานบ้านเกิดของกลุ่มแรงงาน อีกทั้งยังเป็นการสร้างชื่อเสียงให้เป็นที่รู้จักของบุคคลภายนอกท้องถิ่นเกี่ยวกับกิจกรรมท่องเที่ยวเชิง

นิเวศ รวมถึงแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนแบ่งออกเป็น 2 มิติ คือ มิติ ด้านผู้นำท้องถิ่น/ชุมชน และมิติของด้านประชาชน

ธนชาติ ปทุมสวัสดิ์ (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง กรณีศึกษาเฉพาะชุมชนตลาดฝั่งโขง ดอนเมือง กรุงเทพมหานคร การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งของชุมชนตลาดฝั่งโขง เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า (1) ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาชุมชนมากที่สุด (2) ประชาชนที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรส และอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งของชุมชนตลาดฝั่งโขง เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

สมคิด ศรีสิงห์ (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจการของประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลกในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการชุมชน เขตเทศบาลนครพิษณุโลก 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการชุมชน เทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่างงานวิจัยคือ ประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก 365 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นและดัดแปลงจากการศึกษาค้นคว้า จากตำรา เอกสารวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจการของเทศบาลนครพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายปัจจัยโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันแรกคือ ความสามัคคี ความผูกพัน ความรู้ความเข้าใจเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่น ความโปร่งใส ภาวะผู้นำ การรับรู้ข่าวสาร ความมั่นคง การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และความรู้ลึกเป็นเจ้าของ

สำหรับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจกรรมชุมชน
ของเทศบาลนครพิษณุโลก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย
สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ การมีส่วนร่วมในการรับ
ผลประโยชน์จากการดำเนินการ และการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามผล

จากผลการสอบถามมติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ทางด้านบุคคล ชุมชน
และองค์กร พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนทางด้านบุคคล
ประกอบด้วย ความมั่นคง การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมทางด้านชุมชน ประกอบด้วย
ความสามัคคี การรับรู้ข่าวสาร ทางด้านองค์กรประกอบด้วย ภาวะผู้นำ ความโปร่งใส มีผล
ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน แต่อย่างไรก็ตาม ปัจจัยด้านความมั่นคง และความผูกพัน
มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางลบ

นันทน์ภัท วรษ์พาณิชย์อักษร (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่มีผล
ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนเพชรบูรณ์ อำเภอเมือง
จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ
สิ่งแวดล้อมในชุมชนเพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้งการวางแผน การตัดสินใจ
การดำเนินงาน การได้รับผลประโยชน์ การติดตามและการประเมิน พบว่าอยู่ในระดับ
ปานกลาง 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม
ในชุมชนเพชรบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ มีปัจจัยดังต่อไปนี้ ปัจจัยส่วนบุคคล
ประกอบด้วย สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับรายได้

กมลวรรณ บวรรุ่งสิริกุล (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วม
ของชุมชนในการบริหารจัดการตลาดโบราณ กรณีศึกษาตลาดโก้งโค้ง จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและผู้บริหาร
รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของตลาดโก้งโค้ง สรุปได้ว่า 1) ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่เป็นสมาชิก โดย
สมาชิกเข้าร่วมการประชุมเมื่อมีวาระการประชุมทุกเดือน ส่วนผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ตลาด
ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกเข้าร่วมการประชุมเพื่อรับฟังปัญหาของสมาชิกรับมาปรับปรุงตลาด
2) ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่อยู่ในระดับการเป็นผู้ประสานงานรับฟังปัญหาจากสมาชิก เพื่อนำ
ข้อมูลต่าง ๆ มาปรับปรุงการบริหารตลาดให้เหมาะสมต่อไป ส่วนผู้บริหารและเจ้าหน้าที่
ตลาดส่วนใหญ่อยู่ในระดับการให้ข้อมูล เช่นเดียวกับผู้นำชุมชนแตกต่างกันที่ผู้บริหาร และ
เจ้าหน้าที่ตลาด จะนำข้อมูลมาเสนอแผนจัดการบริหารตลาดในด้านการเงิน ผลการวิจัย
เชิงปริมาณ จากการใช้แบบสอบถามกับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมตลาดโก้งโค้ง ซึ่ง

พบว่า ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ และด้านสิ่งแวดล้อมจำแนกตามการเลือกท่องเที่ยว ตลาดใกล้เคียง และจำแนกตามช่วงเวลาในการท่องเที่ยวตลาดใกล้เคียง มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประเด็นอื่น ๆ ไม่มีความแตกต่างกัน ผลการวิจัยผลกระทบจากการท่องเที่ยวส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พบว่า ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว อย่างยั่งยืนทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

พรภักดิ์ บุญประกอบ (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วม ของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว : กรณีศึกษา ศูนย์การเรียนรู้สมบูรณแบบ โสมสเดย์บ้านจอมแจ้ง จังหวัดหนองคาย มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาการมีส่วนร่วม ของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของศูนย์การเรียนรู้สมบูรณแบบ โสมสเดย์ บ้านจอมแจ้ง จังหวัดหนองคาย โดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการรวบรวมข้อมูล จากการสำรวจพื้นที่ การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม จากการศึกษาพบว่า ศูนย์การเรียนรู้สมบูรณแบบโสมสเดย์บ้านจอมแจ้ง จังหวัดหนองคาย มีการกำหนดรูปแบบการดำเนินการแบบกระจายอำนาจ มีการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง การจัดการด้านการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน คนในชุมชนมีส่วนร่วมทั้งในการจัดตั้งและ เข้าร่วมกลุ่มมีการวางแผนและดำเนินงานผ่านหัวหน้ากลุ่มไปสู่สมาชิก อย่างไรก็ตามพื้นที่ ยังขาดการประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการตลาดเพื่อการท่องเที่ยวที่มีประสิทธิภาพ

ศุภมาส แหวนพิเศษ และเจริญชัย เอกมาไพศาล (2559, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยแห่งความสำเร็จในกระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนต้นแบบ การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาตำบลน้ำเขียว จังหวัดตราด การศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อกระบวนการการมีส่วนร่วม ของชุมชนต้นแบบ การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาตำบลน้ำเขียว จังหวัดตราด และเพื่อศึกษาปัจจัยสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อกระบวนการการมีส่วนร่วม ของชุมชนต้นแบบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาตำบลน้ำเขียว จังหวัดตราด ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ กลุ่มผู้บริหารและตัวแทนสมาชิกจากกลุ่มย่อยของชมรม ส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลน้ำเขียว เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ที่มี โครงสร้าง เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ วิธีการสนทนากลุ่ม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการ วิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักในชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลน้ำเขียว ส่วนใหญ่ คือ เพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 51–60 ปี อาชีพหลัก คือ ค้าขาย การศึกษาสูงสุด คือ ระดับประถมศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่ม คือ 250,000–800,000 บาท สถานภาพในชมรม คือ สมาชิกชมรม และพบว่าปัจจัยสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนต้นแบบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน อย่างยั่งยืน คือ ปัจจัยด้านการส่งเสริมสนับสนุนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคชุมชน นอกจากนี้ ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิก ผ่านช่องทางแอปพลิเคชันไลน์ (LINE) การแจ้งตรง การบอกต่อ การโทรศัพท์ การประชุม ต่าง ๆ และปัจจัยด้านการเมืองท้องถิ่นประเด็นผู้มีบทบาทสำคัญในการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในพื้นที่ตำบลน้ำเขียว ได้แก่ นายกเทศมนตรีและประธานชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลน้ำเขียว

สุจิตรา สะพุ่ม (2560, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของ ททท.กรณีศึกษา : เชื้อนป่าสักชลสิทธิ์ อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของ ททท. กรณีศึกษา : เชื้อนป่าสักชลสิทธิ์ อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ราย คือ ผู้ที่อาศัยอยู่ในบริเวณเชื้อนป่าสักชลสิทธิ์ ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้สถิติอนุมานเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามด้วยการเปรียบเทียบความแตกต่าง t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนด้านปัจจัยสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวในนโยบายการจัดการการท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมในนโยบายการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของ ททท. กรณีศึกษา : เชื้อนป่าสักชลสิทธิ์ อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยเฉพาะด้านโครงสร้างพื้นฐาน และการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกันเฉลี่ยอยู่ในระดับมากในการมีส่วนร่วมในนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของประชาชนในเชื้อนป่าสักชลสิทธิ์ การเปรียบเทียบ

การมีส่วนร่วมในนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นด้านอายุ อาชีพ และ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ของเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี กับปัจจัยสภาพแวดล้อมและ นโยบายการจัดการการท่องเที่ยว พบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ โดยเป็นความสัมพันธ์ในระดับสูง ยกเว้นปัจจัยสภาพแวดล้อม ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดย เป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ อธิบายได้ว่าปัจจัยทางสิ่งแวดล้อมเป็นส่วนหนึ่งที่มีผลกระทบต่อ การท่องเที่ยวโดยตรง ควรมีการพัฒนาเพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพและการบริการ ด้านการท่องเที่ยวและสามารถรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวและการพัฒนา เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

กฤติยา สมศิลา (2560, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วม ที่ส่งผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโพน อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัจจัย ที่ส่งผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโพนในอำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโพน อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ เจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการ เจ้าหน้าที่ชุมชน เยาวชน และประชาชนชุมชนบ้านโพน จำนวน 400 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้สถิติอนุมาน สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยเลือกใช้การวิเคราะห์ ถดถอยพหุคูณ เป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยการมี ส่วนร่วมของประชาชนมีอิทธิพลเชิงบวกต่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโพน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า เมื่อชุมชนบ้านโพนมีปัจจัยการมีส่วนร่วม ของประชาชนสูงจะส่งผลให้ผลการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโพนอยู่ในระดับที่ สูงขึ้น และปัจจัยขีดความสามารถของการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีอิทธิพลเชิงบวก ต่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโพน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า เมื่อชุมชนบ้านโพนมีปัจจัยขีดความสามารถของการจัดการการท่องเที่ยวโดย ชุมชนสูงจะส่งผลให้ผลการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโพนอยู่ในระดับที่สูงขึ้นด้วย

ธนต์ชัย คำป๋อง (2561, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาสภาพปัญหาและ

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว ของเทศบาลตำบลธาตุพนม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาในการพัฒนาการท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลธาตุพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลธาตุพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพปัญหาในการพัฒนาการท่องเที่ยวในภาพรวม เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านเพศ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านอายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และสถานะที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวในภาพรวม จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล อันประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานะที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน 3) แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวของเทศบาลตำบลธาตุพนม มีจำนวน 3 ด้าน คือ (1) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (2) ด้านการมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ และ (3) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Amaratunga (2003 อ้างถึงใน สุระชัย ชอบชื่น, 2551, หน้า 58-59)

ศึกษาวิจัยระดับการมีส่วนร่วมกับการพัฒนาชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ศึกษาการพัฒนาชุมชนในระดับหมู่บ้านประเทศศรีลังกา ศึกษากรณีชุมชน Savodaya way โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความก้าวหน้าของกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา กำลังเปลี่ยนแปลงจากแนวความคิดเห็นในเชิงเศรษฐศาสตร์อย่างเดียวไปสู่การระดมความร่วมมือและกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนมากขึ้น และพบว่าประชากรในโลกส่วนใหญ่มักมีถิ่นที่อยู่อาศัยในแถบชนบทอีกด้วย ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงร่วมกันศึกษาการใช้รูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นวงจรที่มีประสิทธิภาพเพื่อทำให้เกิดโครงการด้านการพัฒนาชุมชนได้อย่างไร จากการศึกษาวิเคราะห์ผลเชิงเส้นในแนวนอนพบว่า กระบวนการที่เกี่ยวกับลัทธิความเชื่อ ความสัมพันธ์ในสังคม ปัจจัยด้านการเมือง ด้านวัฒนธรรมและเชิงจิตวิทยา เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการประสบความสำเร็จในการพัฒนาชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ การวิจัยครั้งนี้ได้แสดงถึงการประยุกต์ใช้กระบวนการเกี่ยวกับ

ความเชื่อลัทธิทางศาสนาและวัฒนธรรมเชื่อมโยงไว้กับชุมชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และเป็นโครงสร้างที่เข้มแข็งมีผลให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมจากประชาชนในชุมชน ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่ากระบวนการพัฒนาชุมชนจะไม่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าขาดการพิจารณาถึงปัจจัยความเชื่อด้านลัทธิศาสนาและวัฒนธรรม ดังเช่นมีการตั้งกลุ่ม LankaJathika Sarvodaya Shramadana Sangamaya (Sarvodaya) ซึ่งเป็นองค์กรเอกชนที่ใหญ่ที่สุดในศรีลังกา ทำหน้าที่เป็นผู้นำในการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ นับตั้งแต่มีการริเริ่มในปี 1995 เป็นต้นมา หลังจากการติดตามผล พบว่า มีจุดเชื่อมโยงในระดับสูงระหว่างปัจจัยด้านลัทธิทางศาสนาวัฒนธรรมและกระบวนการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วม ตลอดช่วงที่มีการดำเนินงานของกลุ่มดังกล่าว และยังใช้แนวคิด Sangamaya (โครงการเพื่อการแลกเปลี่ยนฝีมือแรงงาน) และรูปแบบการจัดตั้งกลุ่ม Sarvodaya เป็นกรอบสำหรับการวิจัยในอนาคตต่อไป

Carolyn C. Lenng (2005, p. 89) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ : ยุทธศาสตร์การสร้างชุมชนในบริเวณที่ประชาชนมีรายได้ต่ำ พบว่า ความร่วมมือของประชาชนในท้องถิ่น กำลังเป็นแนวทางพัฒนาชุมชนที่มุ่งหาความร่วมมือของผู้อยู่อาศัย ในการพัฒนาที่อยู่อาศัยการจัดการจัดการและการสร้างชุมชน แต่บทบาทและกลไกของการร่วมมือของประชาชนและปฏิสัมพันธ์กับปัจจัยอื่น ๆ ที่ขับเคลื่อนความเข้มแข็งของชุมชน เมื่อเข้าใจเงื่อนไขหลักและปัจจัยรวมทั้งตัวแปรอื่น ๆ ที่สร้างความเข้มแข็งของการมีส่วนร่วมของประชาชน นโยบายของรัฐสามารถช่วยประชากรที่มีรายได้ต่ำได้แสดงผล และสร้างความก้าวหน้าในแก่ชุมชนของพวกเขา รายงานวิจัยนี้มีผลการวิจัยสนับสนุนความร่วมมือของประชาชนในการพัฒนาที่อยู่อาศัย การจัดการและการสร้างชุมชนอย่างกว้างขวางกลับมีผลการวิจัยด้านการวัดประสิทธิภาพน้อยมาก งานวิจัยนี้บรรยายถึงประสิทธิภาพของความร่วมมือของประชาชน โดยดูจากระดับบุคคล การสร้างและระดับชุมชนซึ่งจะชัดเจนเข้มแข็งขึ้นถ้ามีมาตรการที่เข้มแข็งของการร่วมมือของประชาชนถูกนำมาใช้

Garrod และคณะ (2006, p. 76) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการท่องเที่ยวชนบท ซึ่งสรุปผลได้ว่าการท่องเที่ยวชนบทประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ทุนของต่างจังหวัด/ชนบท (Countryside Capital) ได้แก่ ทุนทางสังคม ทุนทางธรรมชาติ อุทยานธรรมชาติ และนักท่องเที่ยว โดยองค์ประกอบทั้งสามส่วนจะมีความสัมพันธ์กัน คือ การใช้สิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวทรัพยากรธรรมชาติ ประสบการณ์ และภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว และ

ทุนทางชนบทเป็นความสัมพันธ์ระหว่างทุนของชนบทกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจจากประสบการณ์ในชนบท และผลกระทบของการลงทุนในชนบทเป็นความสัมพันธ์ระหว่างทุนของชนบทกับนักท่องเที่ยว สินค้าเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์ของการท่องเที่ยว และรายได้จากผลิตภัณฑ์ของการท่องเที่ยว และประสบการณ์ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกับนักท่องเที่ยว

Julian Clifton and Angela Benson (2006, Abstract) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ ซึ่งสรุปผลว่า ปัจจัยของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ประกอบด้วย 3 ประเภท คือ เน้นวัฒนธรรม (Cultural emphasis) เน้นสิ่งแวดล้อม (Environmental emphasis) และเน้นชุมชน (Communal emphasis) นอกจากนี้ การศึกษายังพบว่า แรงจูงใจของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ประกอบด้วย 5 ประเภท คือ กลุ่มมุ่งวัฒนธรรม (Cultural-oriented group) กลุ่มมุ่งประสบการณ์ (Experiential-oriented group) กลุ่มมุ่งสังคม (Socially-oriented group) กลุ่มมุ่งความสำเร็จส่วนบุคคล (Personal achievement-oriented group) และกลุ่มมุ่งการพักผ่อน (Relaxation-oriented group)

Harrington (2008, Abstract) ได้ศึกษาการบริหารการมีส่วนร่วมในองค์กร ก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ผลการวิจัย พบว่า สิ่งที่สำคัญที่สุด ในการกระตุ้นให้เกิดกระบวนการปรับปรุงองค์กรเมื่อองค์กรประสบปัญหา คือ การบริหารจัดการที่ก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างทั่วทั้งองค์กรก่อนที่จะจัดการไม่ได้ และกลายเป็นปัญหาที่เรื้อรังเกิดขึ้นในกระบวนการต่าง ๆ โดยมีปัจจัยที่สำคัญ คือ ผู้บริหารต้องทุ่มเททั้งร่างกายแรงใจให้เป็นตัวอย่างแก่พนักงาน อีกทั้งต้องสร้างแรงบันดาลใจให้กับพนักงานทุกระดับ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในกระบวนการปรับปรุงองค์กรเพื่อแก้ปัญหาทุกปัญหาที่เกิดขึ้นในทุกกระบวนการซึ่งการจัดการแบบนี้ในทุกระดับก่อให้เกิดการยอมรับในความรักใคร่ชอบ และความโปร่งใส ในผลผลิตต่าง ๆ และเมื่อผู้บริหารแต่ละคนดำเนินการแบบเดียวกันจะทำให้พนักงานเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการปรับปรุงองค์กรโดยไม่เกิดการต่อต้าน ก่อให้เกิดผลงานที่มีประสิทธิภาพในที่สุด

Shikida and etc. (2010, Abstract) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งสรุปผลได้ว่า เสนอโมเดลความสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวเกี่ยวกับตัวกลางเพื่อการบริหารจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งจัดกลุ่ม เป็น 2 ส่วน คือ สมาชิกภายในชุมชนและสมาชิกภายนอกชุมชนกล่าวคือ สมาชิกภายในชุมชน คือ ทรัพยากรด้านธรรมชาติ วัฒนธรรม มนุษย์ของแหล่งท่องเที่ยว และคน

กลางภายในชุมชน ในขณะที่สมาชิกภายนอกชุมชน คือ นักท่องเที่ยวและบริษัทนำเที่ยวการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในชุมชนและสมาชิกภายนอกชุมชน โดยโมเดลมีขั้นตอนการพัฒนา 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การเพิ่มคุณค่า (Value addition) ขั้นที่ 2 การขายและการส่งเสริมการขาย (Sales and promotions) ขั้นที่ 3 การยอมรับของนักท่องเที่ยว (Acceptance of tourists) ขั้นที่ 4 การพัฒนาชุมชนและการบริหารจัดการทรัพยากร (Community development and resource management)

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เนื่องจากความยั่งยืนจะเกิดขึ้นได้ด้วยความร่วมมือร่วมใจ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนโดยเฉพาะภาคประชาชน ซึ่งเป็นความร่วมมือในเชิงพหุภาคี โดยร่วมกันวางแผน ร่วมกันปฏิบัติตามแผน ร่วมกันใช้ประโยชน์ ร่วมกันติดตามและประเมินผลและร่วมกันบำรุงรักษา เพื่อกระตุ้นและขับเคลื่อนการพัฒนาการท่องเที่ยวของท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ซึ่งในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำประเภทของปัจจัยสภาพแวดล้อมของ Jone (1974) และแนวคิดของ John M. Cohen and Norman T. Uphoff (1977, pp. 143-158) กลุ่มปัจจัยที่เป็นบริบทของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท ของ John M. Cohen and Norman T. Uphoff (1977, pp. 143-158) มาประยุกต์บูรณาการ และกำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย เพื่อตอบคำถามการวิจัย และกำหนดเป็นความมุ่งหมายของการวิจัย โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ 2) ปัจจัยด้านสังคม 3) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม และ 4) ปัจจัยด้านวัฒนธรรม

และได้นำระดับขั้นของการมีส่วนร่วม จากแนวคิดของ John M. Cohen and Norman T. Uphoff Cohen and Uphoff (1980, pp. 219-222 อ้างถึงใน ฤวิไลศ บุนีกุล, 2551, หน้า 8) จำนวน 4 ด้าน มาประยุกต์ บูรณาการ และกำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยเพื่อตอบคำถามการวิจัย และกำหนดเป็นความมุ่งหมายการวิจัย โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

(Decision Making) 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (Implementation) 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefit) และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ประชากร (Population) ได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม จำนวน 23,335 คน (สำนักทะเบียนราษฎร ที่ทำการปกครองอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม)
2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ได้แก่ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม จำนวน 394 คน การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณจากสูตรของยามาเน่ (Yamane, 1973, p.127 อ้างถึงใน อรุณ จิรวัดณ์กุล, 2557, หน้า 26) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+N(e)^2}$$

จากสูตร

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น (การศึกษาครั้งนี้

กำหนดให้เท่ากับ .05)

แทนค่าจากสูตร

$$\begin{aligned} n &= \frac{N}{1+N(e)^2} \\ &= \frac{23,335}{1+23,335(.05)^2} \\ &= \frac{23,335}{1+58.34} \\ &= 393.56 \\ &= 394 \end{aligned}$$

ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่การคำนวณและตัวอย่างที่ได้สามารถเป็นตัวแทนของประชาชนได้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 394 คน ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างโดยเลือกวิธีการสุ่มแบบเทียบสัดส่วน (Proportional Sampling) การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) และการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยแยกประชากรจากแต่ละตำบล ซึ่งสามารถหาค่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม แล้วทำการจับสลากรายชื่อทำการสุ่มตัวอย่างในแต่ละตำบลจนครบจำนวนตามที่กำหนด ผู้วิจัยสามารถกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนขนาดของประชากรกลุ่มตัวอย่างในแต่ละหมู่บ้าน ได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ตำบล	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1. ตำบลนาทม	8,301	140
2. ตำบลหนองชน	8,252	139
3. ตำบลดอนเตย	6,782	115
รวม	23,335	394

ที่มา : สำนักทะเบียนราษฎร ที่ทำการปกครองอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม อันประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำบลที่อาศัยอยู่ ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ทั้งนี้ผู้วิจัยกำหนด คะแนนในการตอบแบบสอบถามออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของ Likert scale ดังนี้

ระดับมากที่สุด	ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง	ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ใน
ระดับมาก	ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง	ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ใน
ระดับปานกลาง	ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง	ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ใน
ระดับน้อย	ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง	ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ใน
ระดับน้อยที่สุด	ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง	ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ใน

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ทั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดคะแนนในการตอบแบบสอบถามออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของ Likert scale ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ลักษณะแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถาม
ปลายเปิด (Open-ended Form)

วิธีการสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

1. ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร นิยามศัพท์เฉพาะ และ
งานวิจัยเกี่ยวข้อง รวมทั้งระเบียบวิธีวิจัย เพื่อหาแนวทางในการกำหนดรูปแบบของ
แบบสอบถาม และข้อคำถาม

2. สร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยจากการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
โดยนำ 1) คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่
ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม และ 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม
จังหวัดนครพนม มากำหนดเป็นตัวแปรตาม

3. กำหนดองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของข้อคำถามโดยการสังเคราะห์

3.1 ปัจจัยสภาพแวดล้อม จากแนวคิดของ Jone (1974, p. 81) และแนวคิด
ของ John M. Cohen and Norman T. Uphoff (1977, pp. 143–158) ออกมาเป็นข้อคำถาม
วัดระดับเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว
ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

3.2 ระดับขั้นของการมีส่วนร่วม จากแนวคิดของ John M Cohen and
Norman T. Uphoff Cohen and Uphoff (1980, pp. 219–222 อ้างถึงใน ถวิลวดี บุรีกุล,
2551, หน้า 8) ออกมาเป็นข้อคำถามวัดระดับเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
ส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจ
แก้ไขเนื้อหา และความถูกต้อง

5. การหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของเครื่องมือ กระทำโดยนำ
แบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
(Content Validity) หลังจากนั้นนำมาหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยใช้สูตร ดังนี้
(ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541, หน้า 253–254)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC หมายถึง ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item congruency)

R หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยที่ ค่า +1 หมายถึงข้อคำถามสามารถนำไปวัดได้อย่างแน่นอน, ค่า 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าจะวัดได้ และค่า -1 หมายถึง ข้อคำถามไม่สามารถนำไปวัดได้อย่างแน่นอน

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยเลือกข้อที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ส่วนข้อใดมีค่าน้อยกว่า 0.5 ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้น ข้อคำถามทุกข้อจึงผ่านความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน ที่ได้ตรวจสอบและเห็นว่ามีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ครอบคลุมในแต่ละด้านและครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยแล้ว โดยผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย

5.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาคริต ชาญชิตปรีชา รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

5.2 รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล คณบดีคณะวิทยาการ จิตการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

5.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล กรรมการบริหาร หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

5.4 นางสาววิริธิดา วงศ์มหาชัย พัฒนาการอำเภอโคกศรีสุพรรณ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร

5.5 นางปรมาภรณ์ วิวัฒน์นะ พัฒนาการอำเภอนาทม สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาจำนวน 30 ชุด คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอใกล้เคียง คือ อำเภอบ้านแพง จังหวัดนครพนม

7. นำข้อคำถามที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination Power) โดยใช้วิธีการหาค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) คัดข้อคำถาม

ที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.361 ขึ้นไป ค่าวิกฤตของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันที่ระดับนัยสำคัญ .05 จากสูตรต่อไปนี้ (นพพร ณะชัยจันทร์, 2550, หน้า 22)

$$p = \frac{R_U + R_L}{2f}$$

$$r = \frac{R_U - R_L}{f}$$

เมื่อ p หมายถึง ค่าความยากง่าย

r หมายถึง ค่าอำนาจจำแนก

R_U หมายถึง จำนวนผู้ที่ตอบถูกในกลุ่มสูง

R_L หมายถึง จำนวนผู้ที่ตอบถูกในกลุ่มต่ำ

f หมายถึง จำนวนผู้ที่เข้าสอบในกลุ่มสูง

โดยได้ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม ดังนี้

1) ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามภาพรวมทั้งฉบับ อยู่ระหว่าง

0.463–0.856

2) ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม อยู่ระหว่าง 0.463–0.789

3) ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม อยู่ระหว่าง 0.487–0.856

8. นำข้อคำถามจากแบบสอบถามตอนที่ 2–3 มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ด้วยวิธีการของ Cronbach ทั้งนี้ทำการวิเคราะห์แบบสอบถามด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ต้องมากกว่า 0.70 จึงจะถือว่าแบบสอบถามนั้นใช้ได้ โดยมีสูตร ดังนี้ (Alpha Coefficient Method อ้างใน นพพร ณะชัยจันทร์, 2550, หน้า 19)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum s_i^2}{s^2} \right)$$

เมื่อ α แทน ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม

k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

$\sum s_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนแต่ละข้อของแบบสอบถาม

s^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมของผู้ตอบแต่ละคน

$$s^2 = \frac{n(\sum X^2) - (\sum X)^2}{n(n-1)}$$

โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามดังนี้

1) แบบสอบถามภาพรวมทั้งฉบับ ได้ค่าความเชื่อมั่น .776

2) แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ได้ค่าความเชื่อมั่น .876

3) แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ได้ค่าความเชื่อมั่น .738

9. นำแบบสอบถามดังกล่าว ที่ผ่านการทดลองใช้ หาค่าอำนาจจำแนก และหาค่าความเชื่อมั่นมาทำการปรับปรุงเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ถึงนายอำเภอนาทม ที่ทำการปกครองอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม จำนวน 394 คน

2. ส่งแบบสอบถามให้ผู้ที่เกี่ยวข้องพร้อมชี้แจงรายละเอียด ความมุ่งหมายของการออกแบบสอบถามนี้ เพื่อทำความเข้าใจให้ตรงกันในการตอบแบบสอบถาม

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองและการลงพื้นที่จริงเพื่อนำแบบสอบถามไปแจกแก่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 394 คน ในตำบลต่างๆ ในเขตพื้นที่อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียด ความมุ่งหมายของการออกแบบสอบถาม

4. ตรวจสอบความถูกต้องความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำแบบสอบถามไปประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยทำการคำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโดยดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถาม
2. ตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วลงรหัส (Coding form)
3. ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลตามแบบสอบถาม ตอนที่ 1 ใช้การแจกแจงความถี่ (Frequencies) และค่าร้อยละ (Percentage)

3.2 การวิเคราะห์แบบสอบถาม ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ของคำถามเป็นรายข้อและรายด้าน โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของ Best (1993 อ้างถึงใน สิ้น พันธุ์พินิจ, 2554, หน้า 155) ดังนี้

- 4.51-5.00 หมายถึง ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด
- 3.51-4.50 หมายถึง ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในระดับมาก
- 2.51-3.50 หมายถึง ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
- 1.51-2.50 หมายถึง ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในระดับน้อย
- 1.00-1.50 หมายถึง ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

3.3 การวิเคราะห์แบบสอบถาม ตอนที่ 3 ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม

จังหวัดนครพนม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ของคำถามเป็นรายชื่อและรายด้าน โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของ Best (1993) อ้างถึงใน ลิน พันธุ์พินิจ, 2554, หน้า 155) ดังนี้

4.51–5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด

3.51–4.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับมาก

2.51–3.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

1.51–2.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับน้อย

1.00–1.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

3.4 การทดสอบสมมติฐานโดยการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติค่า t ชนิด One Sample t -test และ F -test ชนิดการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

3.5 การทดสอบสมมติฐานเพื่อศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.6 วิเคราะห์ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม จากแบบสอบถามปลายเปิด โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะส่วนบุคคล ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. การหาคุณภาพของเครื่องมือ ใช้สถิติเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญและใช้ค่าดัชนี IOC (Index of Item-objective congruence) หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามโดยใช้วิธีการหาค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)
3. การวิเคราะห์ระดับ 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม 2) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ใช้สถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)
4. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม แตกต่างหรือไม่อย่างไรตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ผู้วิจัยใช้สถิติ t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 กรณีที่ตัวแปรอิสระมี 2 กลุ่ม และใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีที่ตัวแปรอิสระมีมากกว่า 2 กลุ่ม เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe's test)
5. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานเพื่อศึกษาปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม
 - 5.1 ในเบื้องต้นจะทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรในตัวแบบที่ใช้ในการศึกษาเพื่อป้องกันการเกิด Multicollinearity คือ การมีสหสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรอิสระซึ่งการที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับที่สูงมาก อาจส่งผลให้

สมการตัวแบบที่ใช้ในการพยากรณ์ตัวแปรตามมีความคลาดเคลื่อน ดังนั้น จึงต้องตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระเพื่อให้แน่ใจว่าตัวแปรอิสระสามารถคงอยู่ในสมการตัวแบบได้ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยมีสูตร ดังนี้ (ภัทรภาพร เกษสังข์, 2549, หน้า 168)

$$r_{xy} = \frac{N\sum xy - \sum x\sum y}{\sqrt{(N\sum x^2 - (\sum x)^2)(N\sum y^2 - (\sum y)^2)}}$$

เมื่อ r_{xy} แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
 N แทน จำนวนข้อมูลของชุดที่ 1 หรือ 2
 $\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนชุดที่ 1
 $\sum y$ แทน ผลรวมของคะแนนชุดที่ 2
 $\sum xy$ แทน ผลรวมของผลคูณของคะแนนแต่ละคู่ของชุดที่ 1 และชุดที่ 2
 $\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองของคะแนนชุดที่ 1
 $\sum y^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสองของคะแนนชุดที่ 2
 $(\sum x)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนชุดที่ 1 ยกกำลังสอง
 $(\sum y)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนชุดที่ 2 ยกกำลังสอง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) มีค่าระหว่าง -1 ถึง +1 ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็น 0 แสดงว่าตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กัน โดยทิศทางของความสัมพันธ์พิจารณาจากเครื่องหมายของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้ กล่าวคือ ถ้าเป็นไปในทางบวกแสดงว่าค่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในลักษณะที่คล้ายตามกันถ้าเป็นไปในทิศทางลบแสดงว่าตัวแปรทั้งสองตัวมีความสัมพันธ์กันในทางตรงกันข้ามหรือผกผันกัน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ค่า r เป็นลบ แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม คือ ถ้า X เพิ่ม Y จะลด แต่ถ้า X ลด Y จะเพิ่ม
 2. ค่า r เป็นบวก แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน คือ ถ้า X เพิ่ม Y จะเพิ่ม แต่ถ้า X ลด Y จะลดด้วย
 3. ค่า r มีค่าเข้าใกล้ 1 หมายถึง X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันและมีความสัมพันธ์กันมาก
 4. ค่า r เข้าใกล้ 1 หมายถึง X และ Y มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามมีความสัมพันธ์กันมาก
 5. ถ้า r เท่ากับ 0 แสดงว่า X และ Y ไม่มีความสัมพันธ์กัน
 6. ถ้า r มีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่า X และ Y มีความสัมพันธ์กันน้อย
- การวิเคราะห์ความสัมพันธ์จะพิจารณาจากค่า Sig. (2-tailed) หากค่า Sig. (2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าตัวแปรสองตัวมีความสัมพันธ์กันในทางตรงกันข้าม หากค่า Sig. (2-tailed) มีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่าตัวแปรสองตัวไม่มีความสัมพันธ์กัน หลังจากนั้นจึงจะทำการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ของตัวแปร โดยจะพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตามเกณฑ์ต่อไปนี้ (บุญใจ ศรีสถิตนราภรณ์, 2553, หน้า 376-377)
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.91-1.00 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก
 - ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.71-0.90 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับสูง
 - ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.31-0.70 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
 - ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.01-0.30 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับต่ำ
 - ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0 แสดงว่ามีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง

5.3 การศึกษา อิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์

การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เป็นการศึกษาค่าความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปร ตัวแปรหนึ่งเรียกว่าตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ (Independent variable) แทนด้วย X อีกตัวแปรหนึ่งเรียกว่าตัวแปรตาม (Dependent variable) แทนด้วย Y เป็นการดูความสัมพันธ์ว่าถ้า ตัวแปรอิสระเปลี่ยนแปลงแล้วตัวแปรตามเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ซึ่งสองตัวแปรนั้นจะต้องเป็นตัวแปรเชิงปริมาณ การวิเคราะห์การถดถอยสามารถเขียนรูปแบบความสัมพันธ์ของสองตัวแปรได้ในรูปของสมการการถดถอย ซึ่งสามารถพยากรณ์ค่าได้ในอนาคตหรือสามารถดูแนวโน้มของตัวแปรตามได้ เมื่อเราทราบค่าตัวแปรอิสระ (กัลยา วาณิชยปัญญา, 2557, หน้า 57)

การวิเคราะห์การถดถอยเมื่อมีตัวแปรอิสระหนึ่งตัวแปรและตัวแปรตามหนึ่งตัวแปร แต่ถ้าหากตัวแปรตามหนึ่งตัวแปรกับตัวแปรอิสระมากกว่าหนึ่งตัวแปร จะเรียกว่าการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย เขียนสมการแสดงความสัมพันธ์ ได้ดังนี้

$$Y_i = \beta_0 + \beta X_i + \varepsilon_i$$

เมื่อ β_0 แทนระยะตัดแกน y (y-intercept)

β แทนความชันของเส้นถดถอย (slope)

$$\hat{y}_i = \hat{\beta}_0 + \hat{\beta} x_i \quad \text{หรือจะได้ว่า}$$

$$\hat{Y}_i = b_0 + bX_i$$

6. การหาแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

จากผลการวิจัย ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ในทุก ๆ ด้าน ถ้าพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ด้านใดที่มีคะแนนเฉลี่ยระดับต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยรวม ผู้วิจัยจะนำมาหาแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขต

อำเภอनाทम จังหวัดนครพนม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 ท่าน พิจารณาเสนอแนะ
แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน
ท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอनाทम จังหวัดนครพนม ให้ดียิ่งขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญ
10 ท่าน ประกอบด้วย

- 1) นายวิชาญ น้อยโต นายอำเภอनाทम จังหวัดนครพนม
- 2) นายชยณัฐ ประทุมมาตย์ ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานบริหาร
งานปกครอง ที่ทำการปกครองอำเภอनाทम จังหวัดนครพนม
- 3) นายชัชวาล ภูดีทิพย์ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลนาทम
อำเภอनाทम จังหวัดนครพนม
- 4) นายสนอง โมธรรม นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหนองซน
อำเภอनाทम จังหวัดนครพนม
- 5) นายสียา อุตระทุม นายกองค้การบริหารส่วนตำบลดอนเตย
อำเภอनाทम จังหวัดนครพนม
- 6) นางพิสมัย เทียงธรรม ประธานเครือข่าย OTOP อำเภอनाทम
จังหวัดนครพนม
- 7) นางสมควร สมดีดี ประธานกลุ่มอาชีพทำไม้กวาดบ้านโคกสี
หมู่ที่ 8 ตำบลดอนเตย อำเภอनाทम จังหวัดนครพนม
- 8) นางสาวเรือง ดวงปากคำ ประธานกลุ่มทอผ้าย้อมสีธรรมชาติ
หมู่ที่ 15 ตำบลนาทम อำเภอनाทम จังหวัดนครพนม
- 9) นางบังอร ทมถา ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีบ้านสามแยก
หมู่ที่ 4 ตำบลหนองซน อำเภอनाทम จังหวัดนครพนม
- 10) นางปรมาภรณ์ วิวัฒน์นะ พัฒนาการอำเภอनाทम จังหวัดนครพนม
เมื่อได้รับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอनाทम
จังหวัดนครพนม จากผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหา
(Content analysis) จัดกลุ่มประเด็นนำเสนอเชิงพรรณนา เพื่อสร้างแนวทางในการ
พัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP
นวัตวิถี ในเขตอำเภอनाทम จังหวัดนครพนม ต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ผู้วิจัยได้อันดับการวิเคราะห์ข้อมูล ไว้ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน ค่าสถิติทดสอบแบบที (t-test)
ANOVA	แทน การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of covariance)
F	แทน ค่าสถิติทดสอบแบบเอฟ (F-test)
df	แทน ค่าองศาแห่งความเป็นอิสระ (degree of freedom)
SS	แทน ผลรวมของกำลังสองของค่าเบี่ยงเบน (sum of square)
MS	แทน ความแปรปรวน (Mean of sum of square)
r	แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
R	แทน ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ
R ²	แทน ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ
R ^{2Adj}	แทน ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจที่ปรับแล้ว

B	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐานของตัวพยากรณ์
TFAC	แทน	ผลรวมของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความร่วมมือของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม
FAC ₁	แทน	ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ
FAC ₂	แทน	ปัจจัยด้านสังคม
FAC ₃	แทน	ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม
FAC ₄	แทน	ปัจจัยด้านวัฒนธรรม
TPAR	แทน	ผลรวมของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม
PAR ₁	แทน	การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ
PAR ₂	แทน	การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
PAR ₃	แทน	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
PAR ₄	แทน	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล
P-Value	แทน	ค่านัยสำคัญทางสถิติ/ค่าความน่าจะเป็น
Sig	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
***	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน แยกออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

สำหรับรายละเอียดในแต่ละตอน มีดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นประชาชนในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม อันประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และตำบลที่อาศัยอยู่ รายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

(n=394)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวนคน	ร้อยละ
1. เพศ		
-ชาย	162	41.12
-หญิง	232	58.88
4. อายุ		
-ไม่เกิน 30 ปี	33	8.38
-31-45 ปี	161	40.86
-46-60 ปี	195	49.49
-มากกว่า 60 ปี	5	1.27
3. การศึกษา		
-ต่ำกว่าปริญญาตรี	360	91.37
-ปริญญาตรี	34	8.63
-สูงกว่าปริญญาตรี	-	-
4. อาชีพ		
-เกษตรกรรวม	286	72.59
-ค้าขาย	61	15.48
-เจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัว	12	3.05
-รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ	13	3.30
-รับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน	13	3.30
-อาชีพอื่น ๆ	9	2.28

ตาราง 2 (ต่อ)

(n=394)		
คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวนคน	ร้อยละ
5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
- ไม่เกิน 10,000 บาท	353	89.59
- 10,001-20,000 บาท	36	9.14
- 20,001-30,000 บาท	5	1.27
- ตั้งแต่ 30,001 บาท ขึ้นไป	-	-
6. ตำบลที่อาศัยอยู่		
- ตำบลนาทม	140	35.53
- ตำบลหนองซน	139	35.28
- ตำบลดอนเตย	115	29.19
รวม	394	100.00

จากตาราง 2 พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นประชาชนในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม มีจำนวน 394 คน ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 58.88 มีอายุระหว่าง 46-60 ปี จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 49.49 มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 360 คน คิดเป็นร้อยละ 91.37 ประกอบอาชีพเกษตรกร มากที่สุด จำนวน 286 คน คิดเป็นร้อยละ 72.59 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่เกิน 10,000 บาท มากที่สุด จำนวน 353 คน คิดเป็นร้อยละ 89.59 และอาศัยอยู่ในตำบลนาทม มากที่สุด จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35.53 ตามลำดับ

**ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขต
อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม**

ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
ส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม
รายละเอียดดังตาราง 3-7

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม รายด้าน

(n=394)

ด้าน ที่	ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	3.65	0.74	มาก
2	ปัจจัยด้านสังคม	4.12	0.84	มาก
3	ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม	3.58	0.70	มาก
4	ปัจจัยด้านวัฒนธรรม	4.05	0.59	มาก
	รวม	3.85	0.63	มาก

จากตาราง 3 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
ส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม
โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่งผลต่อ
การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านสังคม
($\bar{X} = 4.12$) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.05$) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ
($\bar{X} = 3.65$) และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.58$) ตามลำดับ

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

(n=394)

ข้อ ที่	ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	เศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้นเพราะผลจากการท่องเที่ยว	3.81	0.69	มาก
2	ท่านได้รับผลประโยชน์ในรูปแบบของตัวเงินจากการท่องเที่ยว	3.46	0.90	ปานกลาง
3	คนในชุมชนดีขึ้นมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการท่องเที่ยว	3.70	0.80	มาก
4	คนในชุมชนมีความเป็นอยู่และการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นจากการท่องเที่ยว	3.62	0.84	มาก
รวม		3.65	0.74	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ เศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้นเพราะผลจากการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.81$) ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ คนในชุมชนดีขึ้นมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.70$) ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านได้รับผลประโยชน์ในรูปแบบของตัวเงินจากการท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.46$) ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ปัจจัยด้านสังคม

(n=394)

ข้อ ที่	ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	การท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ทำให้ชุมชนของท่านเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้น	4.14	0.86	มาก
2	คนในชุมชนร่วมมือกันหาทางป้องกันและแก้ปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว	4.11	0.98	มาก
3	คนในชุมชนได้รับความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ จากการท่องเที่ยว	4.16	0.86	มาก
4	ชุมชนของท่านได้ประสานความร่วมมือเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	4.06	0.95	มาก
	รวม	4.12	0.84	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ปัจจัยด้านสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} =4.12) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ คนในชุมชนได้รับความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ จากการท่องเที่ยว (\bar{X} =4.16) รองลงมาคือ การท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ทำให้ชุมชนของท่านเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้น (\bar{X} =4.14) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ชุมชนของท่านได้ประสานความร่วมมือเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (\bar{X} =4.06)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

(n=394)

ข้อ ที่	ข้อความคำถาม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนได้รับการปรับปรุงสภาพพื้นที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยว เช่น ถนน ทางเดิน ทางน้ำ	3.49	0.84	ปานกลาง
2	ชุมชนมีระบบเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว	3.98	0.93	มาก
3	สภาพภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวและผู้ประกอบการค้าภายนอก	3.37	0.75	ปานกลาง
4	สภาพแวดล้อมภายในชุมชนเหมาะสมที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยว	3.50	0.71	ปานกลาง
	รวม	3.58	0.70	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ชุมชนมีระบบเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.98$) ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ สภาพแวดล้อมภายในชุมชนเหมาะสมที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 3.50$) ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สภาพภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวและผู้ประกอบการค้าภายนอก ($\bar{X} = 3.37$) ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ปัจจัยด้านวัฒนธรรม

(n=394)

ข้อ ที่	ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	กิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนเหมาะสมกับสภาพวัฒนธรรมของพื้นที่	4.40	0.76	มาก
2	ชุมชนมีการสืบสานภูมิปัญญา และประเพณีท้องถิ่นไม่ให้สูญหาย	4.30	0.86	มาก
3	ชุมชนอนุรักษ์วัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน	4.38	0.79	มาก
4	วิถีชีวิตและวัฒนธรรมในชุมชนของท่านเปลี่ยนไปจากการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	3.12	0.79	ปานกลาง
	รวม	4.05	0.59	มาก

จากตาราง 7 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ปัจจัยด้านวัฒนธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนเหมาะสมกับสภาพวัฒนธรรมของพื้นที่ ($\bar{X} = 4.40$) ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ชุมชนอนุรักษ์วัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน ($\bar{X} = 4.38$) ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ วิถีชีวิตและวัฒนธรรมในชุมชนของท่านเปลี่ยนไปจากการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ($\bar{X} = 3.12$) ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม รายละเอียดดังตาราง 8-12

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม รายด้าน

(n=394)

ด้านที่	การมีส่วนร่วมของประชาชน	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ	4.11	0.64	มาก
2	การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	4.07	0.65	มาก
3	การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.91	0.77	มาก
4	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.09	0.76	มาก
	รวม	4.04	0.66	มาก

จากตาราง 8 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.04$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ ($\bar{X}=4.11$) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X}=4.09$) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ($\bar{X}=4.07$) และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X}=3.91$) ตามลำดับ

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม
จังหวัดนครพนม ด้านการมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ

(n=394)

ข้อ ที่	ข้อคำถาม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาเพื่อ ส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น การจัดงานหรือ จัดกิจกรรม การให้ข้อมูลข่าวสาร ด้านการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ฯลฯ	4.06	0.72	มาก
2	ท่านมีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานกับ บุคลากรและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของ ด้านการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	3.86	0.71	มาก
3	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการจัดระเบียบ เกี่ยวกับการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในชุมชน	4.04	0.73	มาก
4	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอวิธีการดูแลรักษา ทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในชุมชน	4.23	0.75	มาก
5	ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับ การท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ร่วมกับหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง	4.22	0.86	มาก
6	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอวิธีการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	4.23	0.76	มาก
	รวม	4.11	0.64	มาก

จากตาราง 9 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว
ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ด้านการมีส่วนร่วม
ในการคิดและตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) เมื่อพิจารณารายข้อ

พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอวิธีการดูแลรักษาทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในชุมชน ($\bar{X} = 4.23$) รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอวิธีการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ($\bar{X} = 4.23$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานกับบุคลากรและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ($\bar{X} = 3.86$) ตามลำดับ

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม
จังหวัดนครพนม ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

(n=394)

ข้อ ที่	ข้อความคำถาม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพื่อการพัฒนา ด้านการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในชุมชนของท่าน กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	3.89	0.69	มาก
2	ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ด้านการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ให้แก่นักท่องเที่ยวและบุคคลภายนอก	3.93	0.80	มาก
3	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอตัวเข้าไปเป็นผู้นำหรือ ตัวแทนกลุ่ม/ชุมชน เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริม การท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ที่จัดขึ้นโดยหน่วยงาน ต่าง ๆ	3.74	0.71	มาก
4	ท่านมีส่วนร่วมในการสนับสนุนปัจจัย เช่น เงิน สิ่งของ แรงงาน ฯลฯ เพื่อการจัดกิจกรรมส่งเสริม การท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในชุมชน	4.13	0.80	มาก
5	ท่านมีส่วนร่วมในการสอดส่องดูแลรักษาความเป็น ระเบียบเรียบร้อย ป้องกันทรัพย์สิน ที่เกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในชุมชนของท่าน	4.36	0.75	มาก
6	ท่านมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาด ความเป็น ระเบียบเรียบร้อยของชุมชน และสถานที่ท่องเที่ยว	4.30	0.81	มาก
7	ท่านมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในโอกาสสำคัญ เพื่อสืบสานวัฒนธรรมประเพณี และภูมิปัญญา ท้องถิ่น ซึ่งเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน ท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในชุมชนของท่าน	4.30	0.82	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

(n=394)

ข้อ ที่	ข้อความถาม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
8	ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ในชุมชนของท่าน เช่น การจัดแสดงสินค้าและวัฒนธรรมท้องถิ่น การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวในวาระต่าง ๆ เป็นต้น	3.95	0.70	มาก
	รวม	4.07	0.65	มาก

จากตาราง 10 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการสอดส่องดูแลรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย ป้องกันทรัพย์สิน ที่เกี่ยวข้องกับ การท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ในชุมชนของท่าน ($\bar{X} = 4.36$) รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน และสถานที่ท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.30$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอตัวเข้าไปเป็นผู้นำหรือตัวแทนกลุ่ม/ชุมชน เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ที่จัดขึ้น โดยหน่วยงานต่าง ๆ ($\bar{X} = 3.74$) ตามลำดับ

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม
จังหวัดนครพนม ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

(n=394)

ข้อ ที่	ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	ท่านได้รับประโยชน์ที่เกิดจากการโครงการ/ กิจกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	3.97	0.81	มาก
2	ท่านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการพัฒนา การท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	3.70	0.90	มาก
3	ท่านได้รับประโยชน์จากการจำหน่ายสินค้า ของที่ระลึก ในการจัดการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	3.59	0.77	มาก
4	ท่านได้รับประโยชน์จากโครงการ/กิจกรรมการ พัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	3.86	0.88	มาก
5	ท่านได้รับประโยชน์จากการปรับปรุงและพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อ การท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	3.98	0.90	มาก
6	ท่านมีโอกาสสร้างรายได้ อันเป็นผลมาจากการ พัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	4.01	0.90	มาก
7	ท่านได้รับประโยชน์ทางจิตใจมีความรู้สึกภาคภูมิใจ ที่นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในชุมชน	4.25	0.83	มาก
รวม		3.91	0.77	มาก

จากตาราง 11 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว
ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ด้านการมีส่วนร่วม
ในการรับผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$) เมื่อพิจารณารายข้อ
พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านได้รับ
ประโยชน์ทางจิตใจมีความรู้สึกภาคภูมิใจที่นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในชุมชน ($\bar{X} = 4.25$)

รองลงมาคือ ท่านมีโอกาสสร้างรายได้ อันเป็นผลมาจากการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน
ท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ($\bar{X} = 4.01$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านได้รับประโยชน์
จากการจำหน่ายสินค้า ของที่ระลึก ในการจัดการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ($\bar{X} = 3.59$)
ตามลำดับ

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม
จังหวัดนครพนม ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

(n=394)

ข้อ ที่	ข้อความคำถาม	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามความก้าวหน้าในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	4.02	0.93	มาก
2	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล การปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	3.90	0.88	มาก
3	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	4.09	0.87	มาก
4	ท่านเสนอตัวเข้าไปเป็นผู้นำหรือตัวแทนกลุ่ม/ชุมชน เพื่อเข้าร่วมตรวจสอบ ติดตามประเมินผล ความก้าวหน้าของโครงการกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	3.90	0.72	มาก
5	ท่านมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาและตรวจสอบ ความชำรุดเสียหาย ของสาธารณะสมบัติทางด้านการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	4.23	0.85	มาก
6	ท่านมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา ตรวจสอบ และประเมินผลความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ในการจัดการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	4.28	0.83	มาก
7	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ แก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	4.23	0.84	มาก
	รวม	4.09	0.76	มาก

จากตาราง 12 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา ตรวจสอบ และประเมินผลความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ($\bar{X} = 4.28$) รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ($\bar{X} = 4.23$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ($\bar{X} = 3.90$) ตามลำดับ

**ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขต
อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม**

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม
จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล อันประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา
อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำบลที่อาศัยอยู่ รายละเอียดดังตาราง 13-21

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม
จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะด้านเพศ

การมีส่วนร่วมของประชาชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})		t	Sig.
	ชาย (162 คน)	หญิง (232 คน)		
1 การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ	4.13	4.09	.716	.450
2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	4.12	4.04	1.179	.202
3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.76	4.01	-3.530	.000**
4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.07	4.11	-.444	.657
รวม	4.02	4.06	-.661	.509

จากตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม
จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะด้านเพศ โดยใช้ค่า t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05
พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP
นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ในภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00

จำนวน 1 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมีส่วนร่วมสูงกว่าเพศชาย

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะด้านอายุ

การมีส่วนร่วมของประชาชน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	1.617	3	.539	1.308	.272
	ภายในกลุ่ม	160.732	390	.412		
	รวม	162.348	393			
การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	ระหว่างกลุ่ม	3.902	3	1.301	3.163	.025*
	ภายในกลุ่ม	160.386	390	.411		
	รวม	164.288	393			
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	.495	3	.165	.278	.841
	ภายในกลุ่ม	231.306	390	.593		
	รวม	231.801	393			
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	.674	3	.225	.381	.767
	ภายในกลุ่ม	229.687	390	.589		
	รวม	230.361	393			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.004	3	.335	.770	.511
	ภายในกลุ่ม	169.600	390	.435		
	รวม	170.604	393			

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะด้านอายุ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ในภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 จำนวน 1 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

ตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะด้านระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วมของประชาชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})		t	Sig.
	ต่ำกว่า ป.ตรี (162 คน)	ป.ตรี (232 คน)		
1 การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ	4.09	4.32	-1.532	.134
2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	4.06	4.25	-1.653	.099
3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	3.89	4.11	-1.602	.110
4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.05	4.50	-3.319	.001**
รวม	4.02	4.29	-2.316	.021*

จากตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะด้านระดับการศึกษา โดยใช้ค่า t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 1 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี

ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม
จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะด้านอาชีพ

การมีส่วนร่วม ของประชาชน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
การมีส่วนร่วมในการ คิดและตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	26.581	5	5.316	15.193	.000***
	ภายในกลุ่ม	135.767	388	.350		
	รวม	162.348	393			
การมีส่วนร่วมในการ ดำเนินการ	ระหว่างกลุ่ม	28.351	5	5.670	16.184	.000***
	ภายในกลุ่ม	135.937	388	.350		
	รวม	164.288	393			
การมีส่วนร่วมในการ รับผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	43.617	5	8.723	17.986	.000***
	ภายในกลุ่ม	188.184	388	.485		
	รวม	231.801	393			
การมีส่วนร่วมในการ ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	35.085	5	7.017	13.942	.000***
	ภายในกลุ่ม	195.275	388	.503		
	รวม	230.361	393			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	30.843	5	6.169	17.125	.000***
	ภายในกลุ่ม	139.761	388	.360		
	รวม	170.604	393			

ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม
จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะด้านอาชีพ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว
(One-way ANOVA) พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน
ท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ทั้งในภาพรวม และรายด้าน
ทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 จึงทำการทดสอบ

ความแตกต่างในภาพรวม เป็นรายคู่ด้วยโดยใช้วิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe' s test) รายละเอียด
ดังตาราง 17

ตาราง 17 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริม
การท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม
จังหวัดนครพนม ในภาพรวม ตามคุณลักษณะด้านอาชีพเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ
ของเชฟเฟ่ (Scheffe' s test)

อาชีพ	(\bar{X})	เกษตรกร	ค้าขาย	ธุรกิจ ส่วนตัว	รับ ราชการ	รับจ้าง	อาชีพ อื่น ๆ
		3.90	4.66	4.32	4.14	4.11	3.97
เกษตรกร	3.90		.77*	.42	.24	.21	.07
ค้าขาย	4.66			.34	.52	.56	.69
ธุรกิจส่วนตัว	4.32				.18	.21	.35
รับราชการ	4.14					.03	.17
รับจ้าง	4.11						.13
อาชีพอื่น ๆ	3.97						

จากตาราง 17 เมื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
ส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม
ในภาพรวม ตามคุณลักษณะด้านอาชีพ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe' s test)
พบว่า กลุ่มตัวอย่างกลุ่มอาชีพต่าง ๆ มีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว
ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ในภาพรวม
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 1 คู่ คือ กลุ่มตัวอย่างที่
ประกอบอาชีพค้าขายมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพเกษตรกร

ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม
จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

การมีส่วนร่วม ของประชาชน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
การมีส่วนร่วมในการ คิดและตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	14.208	2	7.104	18.750	.000***
	ภายในกลุ่ม	148.140	391	.379		
	รวม	162.348	393			
การมีส่วนร่วมในการ ดำเนินการ	ระหว่างกลุ่ม	10.306	2	5.153	13.085	.000***
	ภายในกลุ่ม	153.982	391	.394		
	รวม	164.288	393			
การมีส่วนร่วมในการ รับผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	12.795	2	6.398	11.422	.000***
	ภายในกลุ่ม	219.006	391	.560		
	รวม	231.801	393			
การมีส่วนร่วมในการ ประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	14.652	2	7.326	13.279	.000***
	ภายในกลุ่ม	215.709	391	.552		
	รวม	230.361	393			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	11.814	2	5.907	14.545	.000***
	ภายในกลุ่ม	158.790	391	.406		
	รวม	170.604	393			

ตาราง 18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม
จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า การมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม
จังหวัดนครพนม ทั้งในภาพรวม และรายด้านทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .00 จึงทำการทดสอบความแตกต่างในภาพรวม เป็นรายคู่ด้วยโดยใช้วิธี
ของเชฟเฟ้ (Scheffe's test) รายละเอียด ดังตาราง 19

ตาราง 19 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริม
การท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม
จังหวัดนครพนม ในภาพรวม ตามคุณลักษณะด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน
เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (Scheffe' s test)

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	(\bar{X})	ไม่เกิน 10,000 บาท	10,001–20,000 บาท	20,001–30,000 บาท
		3.99	4.53	4.71
ไม่เกิน 10,000 บ.	3.99		.54*	.72*
10,001–20,000 บ.	4.53			.18
20,001–30,000 บ.	4.71			

จากตาราง 19 เมื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
ส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม
ในภาพรวม ตามคุณลักษณะด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่
(Scheffe' s test) พบว่า กลุ่มตัวอย่างกลุ่มรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่าง ๆ มีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม
จังหวัดนครพนม ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
มีจำนวน 2 คู่ ได้แก่

1. กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001–20,000 บาท มีส่วนร่วม
สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่เกิน 10,000 บาท
2. กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001–30,000 บาท มีส่วนร่วม
สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่เกิน 10,000 บาท

ตาราง 20 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม
จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะด้านตำบลที่อาศัยอยู่

การมีส่วนร่วม ของประชาชน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
การมีส่วนร่วมใน การคิดและตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	24.442	2	12.221	34.650	.000***
	ภายในกลุ่ม	137.906	391	.353		
	รวม	162.348	393			
การมีส่วนร่วมใน การดำเนินการ	ระหว่างกลุ่ม	29.266	2	14.633	42.375	.000***
	ภายในกลุ่ม	135.022	391	.345		
	รวม	164.288	393			
การมีส่วนร่วมใน การรับผลประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	45.766	2	22.883	48.094	.000***
	ภายในกลุ่ม	186.036	391	.476		
	รวม	231.801	393			
การมีส่วนร่วมใน การประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	47.678	2	23.839	51.024	.000***
	ภายในกลุ่ม	182.682	391	.467		
	รวม	230.361	393			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	35.790	2	17.895	51.901	.000***
	ภายในกลุ่ม	134.814	391	.345		
	รวม	170.604	393			

ตาราง 20 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม
จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะด้านตำบลที่อาศัยอยู่ พบว่า การมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม
จังหวัดนครพนม ทั้งในภาพรวม และรายด้านทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .00 จึงทำการทดสอบความแตกต่างในภาพรวม เป็นรายคู่ด้วยโดยใช้วิธี
ของเชฟเฟ้ (Scheffe's test) รายละเอียด ดังตาราง 21

ตาราง 21 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริม
การท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม
จังหวัดนครพนม ในภาพรวม ตามคุณลักษณะด้านตำบลที่อาศัยอยู่
เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe' s test)

ตำบลที่อาศัยอยู่	(\bar{X})	ตำบลนาทม	ตำบลหนองซอน	ตำบลดอนเตย
		3.99	4.53	4.71
ตำบลนาทม	3.99		.41*	.75*
ตำบลหนองซอน	4.53			.34*
ตำบลดอนเตย	4.71			

จากตาราง 21 เมื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ
ส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม
ในภาพรวม ตามคุณลักษณะด้านตำบลที่อาศัยอยู่ เป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ
(Scheffe' s test) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในตำบลต่าง ๆ มีส่วนร่วมของประชาชน
ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม
จังหวัดนครพนม ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
มีจำนวน 3 คู่ ได้แก่

1. กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในตำบลหนองซอน มีส่วนร่วมสูงกว่า
กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในตำบลนาทม
2. กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในตำบลดอนเตย มีส่วนร่วมสูงกว่า
กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในตำบลนาทม
3. กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในตำบลดอนเตย มีส่วนร่วมสูงกว่า
กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในตำบลหนองซอน

ตาราง 22 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

ข้อสมมติฐาน	ผลการทดสอบสมมติฐาน
1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านเพศ	ปฏิเสธ
2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านอายุ	ปฏิเสธ
3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษา	ยอมรับ
4. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านอาชีพ	ยอมรับ
5. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ยอมรับ
6. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม แตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านตำบลที่อาศัยอยู่	ยอมรับ

จากตาราง 22 ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นประชาชนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม พบว่า เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

ด้านระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำบลที่อาศัยอยู่ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ในภาพรวม มีความแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานเมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านเพศ และอายุ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ในภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน

จึงสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ในภาพรวม เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้าน ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำบลที่อาศัยอยู่ มีความแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านเพศ และอายุ ไม่มีความแตกต่างกัน

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม รายละเอียดดังตาราง 23-24

ในเบื้องต้นจะทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรในแบบที่ใช้ในการศึกษา เพื่อป้องกันการเกิด Multicollinearity คือ การมีสหสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรอิสระ ซึ่งการที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับที่สูงมาก อาจส่งผลให้สมการตัวแปรที่ใช้ในการพยากรณ์ตัวแปรตามมีความคลาดเคลื่อน ดังนั้น จึงต้องตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระเพื่อให้แน่ใจว่า ตัวแปรอิสระสามารถคงอยู่ในสมการตัวแปรได้ โดยกำหนด ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์จะพิจารณาจากค่า Sig. (2-tailed) หากค่า Sig. (2-tailed) มีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าตัวแปรสองตัวมีความสัมพันธ์กัน ในทางตรงกันข้าม หากค่า Sig. (2-tailed) มีค่ามากกว่า 0.05 แสดงว่าตัวแปรสองตัวไม่มีความสัมพันธ์กัน หลังจากนั้นจึงจะทำการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยจะพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตามเกณฑ์ต่อไปนี้ (อโนทัย ตรีวานิช, 2552, หน้า 28)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.91-1.00 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.71-0.90 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.31-0.70 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.01-0.30 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0 แสดงว่ามีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง

ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม กับ
การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขต
อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม รายละเอียดดังตาราง 23

ตาราง 23 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม กับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

ตัวแปร	FAC ₁	FAC ₂	FAC ₃	FAC ₄	TFAC	PAR ₁	PAR ₂	PAR ₃	PAR ₄	TPAR
Mean	3.65	4.12	3.58	4.05	3.85	4.11	4.07	3.91	4.09	4.04
FAC ₁	1	.647**	.629**	.633**	.638**	.633**	.624**	.648**	.631**	.608**
FAC ₂		1	.608**	.621**	.619**	.644**	.694**	.641**	.603**	.627**
FAC ₃			1	.625**	.650**	.642**	.667**	.631**	.606**	.639**
FAC ₄				1	.674**	.650**	.617**	.671**	.687**	.639**
TFAC					1	.694**	.631**	.656**	.640**	.692**
PAR ₁						1	.681**	.669**	.632**	.622**
PAR ₂							1	.689**	.649**	.642**
PAR ₃								1	.641**	.618**
PAR ₄									1	.648**
TPAR										1

จากตาราง 23 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม (TFAC) มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม (TPAR) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม กับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.692$)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม (TFAC) กับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม เป็นรายด้าน พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ (PAR_1) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = .694$)

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (PAR_2) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = .631$)

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (PAR_3) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = .656$)

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (PAR_4) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = .640$)

จากข้อมูลดังกล่าว พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม (TFAC) กับ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวม (TPAR) มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=.692$) ซึ่งไม่ส่งผลกระทบบรุนแรงในการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

ซึ่งค่าสหสัมพันธ์ (r) ไม่มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยตัวเอง จึงไม่มีปัญหาเรื่องภาวะพหุสัมพันธ์รวม จึงสามารถนำไปวิเคราะห์หาการถดถอยพหุคูณได้

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) อิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม แสดงรายละเอียด ดังตาราง 24

ตาราง 24 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของอิทธิพลของปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

ตัวแปร	B	Std.error	(β)	t	P-value
(Constant)	.189	.106		1.788	.075
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	.145	.028	.162	5.201	.000*
ปัจจัยด้านสังคม	.180	.034	.231	5.322	.000*
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม	.204	.031	.217	6.576	.000*
ปัจจัยด้านวัฒนธรรม	.458	.044	.412	10.365	.000*

$R^2 = .811$, $R^{2Adj} = .809$, $F = 418.125$, $Sig = .000***$

จากตาราง 24 พบว่า ปัจจัยด้านวัฒนธรรม (มีค่าเบต้า =.412) ปัจจัยด้านสังคม (มีค่าเบต้า =.231) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (มีค่าเบต้า =.217) และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (มีค่าเบต้า =.162) มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ = .809

ซึ่งปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ได้ร้อยละ 80.90 โดยสามารถสร้างสมการในรูปแบบคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน ได้ดังต่อไปนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = .189 + .145(X_1) + .180(X_2) + .204(X_3) + .458(X_4)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z_Y = .162^{***}(Z_1) + .231^{***}(Z_2) + .217^{***}(Z_3) + .412^{***}(Z_4)$$

**ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขต
อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม**

การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมและ
พัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP
นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม รายละเอียด ดังตาราง 25

ตาราง 25 จำนวนและร้อยละของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด

ผู้ตอบ / ไม่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด	จำนวนคน (n = 394)	ร้อยละ
- ตอบแบบสอบถามปลายเปิด	206	52.28
- ไม่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด	188	47.72
รวม	394	100.00

จากตาราง 25 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 394 คน มีผู้ตอบ
แบบสอบถามปลายเปิด แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริม
และพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP
นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม จากแบบสอบถามปลายเปิด จำนวน 206 คน
คิดเป็นร้อยละ 52.28 ส่วนที่เหลือจำนวน 188 คน เป็นผู้ที่ไม่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด
คิดเป็นร้อยละ 47.72

การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมและ
พัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP
นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม สามารถสรุปเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. หน่วยงานรัฐควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามา
มีส่วนร่วมและมีบทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขต
อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยสนับสนุนงบประมาณและสร้างความร่วมมือระหว่าง
ภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยวชุมชน
ท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยการจัดระบบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับชุมชนหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานต่างๆ

3. ควรมีการประชาสัมพันธ์หรือการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมกับการท่องเที่ยวเพื่อรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบเผยแพร่ข้อมูลทางสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ชุมชนเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางและเป็นการส่งเสริมการตลาดเพื่อให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวให้มากขึ้น

4. หน่วยงานรัฐควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมถึงปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเข้าร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน

5. หน่วยงานรัฐควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว และร่วมหาแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว และมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวในชุมชนของตนเอง

แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริม การท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม มาปรับปรุงเป็นแบบสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 10 ท่าน พิจารณาเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ที่ควรนำไปศึกษาหาแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม มีจำนวน 2 ด้าน คือ

- 1) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และ 2) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

ซึ่งผลการหาแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม จากการระดมความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 10 ท่าน ที่พิจารณาเสนอแนะ และแสดงความคิดเห็น มีดังนี้

1. แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริม
การท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม
จังหวัดนครพนม ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ พบข้อมูลที่สำคัญ ดังนี้

“ควรที่จะส่งเสริมและกระตุ้นให้ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ
พัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม ให้มากขึ้น ซึ่งให้เห็น
ถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ จะต้องสร้างความตระหนักให้ประชาชนเห็นประโยชน์
จากการเข้าไปมีส่วนร่วม”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2563)

“จะต้องมีการรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอตัว
เข้าไปเป็นผู้นำหรือตัวแทนกลุ่ม/ชุมชน ให้มากขึ้น รวมทั้งเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะทำให้
รับทราบปัญหาที่แท้จริง สามารถประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว
ให้เข้ากับวิถีชีวิตจริงของประชาชนในพื้นที่”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2563)

“หน่วยงานราชการ ควรมีการประชาสัมพันธ์ และเชิญชวนประชาชน
ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอตัวให้มากขึ้น โดยสนับสนุนงบประมาณและสร้าง
ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และการมีส่วนร่วม
ด้านการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2563)

“หน่วยงานราชการ ควรจะทำการรณรงค์และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมให้มากขึ้น จะต้องสร้างการยอมรับให้กับประชาชน ซึ่งจะเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะทำให้ประชาชนเสียสละเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนปัจจัย เช่น เงิน สิ่งของ แรงงาน ฯลฯ เพื่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2563)

“ควรจะทำให้ประชาชนเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ให้ประชาชนรู้จักรักบ้านเกิด อันจะเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนปัจจัย เช่น เงิน สิ่งของ แรงงาน ฯลฯ ให้มากขึ้น”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2563)

“ควรจรรณรงค์และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมให้มากขึ้น และควรส่งเสริมให้ประชาชนมีจิตสาธารณะ เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว ส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นตั้งเอาวัฒนธรรมในท้องถิ่น กิจกรรมในท้องถิ่น การจัดแสดงสินค้าโดยชุมชน ให้แสดงความคิดเกี่ยวกับการนำเสนอการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ แนวใหม่ ซึ่งจะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6, สัมภาษณ์วันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2563)

“หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะดึงหรือส่งเสริม ประชาชนให้มีการแสดงศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น โดยการสนับสนุนงบประมาณ ให้ประชาชนรวมกลุ่มกันแสดงศิลปวัฒนธรรมเป็นกิจจะลักษณะ จะต้องสร้างความตระหนัก ให้ประชาชนเห็นประโยชน์ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การจัดแสดงสินค้าและวัฒนธรรมท้องถิ่น การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวในวาระต่าง ๆ ซึ่งจะนำมาซึ่งรายได้ของประชาชนในท้องถิ่น”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7, สัมภาษณ์วันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2563)

“จะต้องมีการรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น ส่งเสริมให้แต่ละชุมชน นำเสนอวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ วัฒนธรรม ผ่านการแสดงออก โดยให้ภาครัฐส่งเสริม สนับสนุน งบประมาณ”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8, สัมภาษณ์วันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2563)

“หน่วยงานของรัฐควรที่จัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ การท่องเที่ยวให้กับประชาชน และนำประชาชนไปศึกษาดูงาน เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวของชุมชนอื่น ๆ พื้นที่อื่น ๆ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน อีกทางหนึ่งด้วย”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9, สัมภาษณ์วันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2563)

“ควรจรรณรงค์และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมให้มากขึ้น และควรจะทำ อบรมให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวและควร ประสานงานความร่วมมือและขอรับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และหลาย ๆ ระดับ”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 10, สัมภาษณ์วันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2563)

สรุป แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ได้แก่ หน่วยงานราชการ ควรจะทำการรณรงค์และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมให้มากขึ้น จะต้องสร้างการยอมรับให้กับประชาชน ซึ่งจะเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะทำให้ประชาชนเสียสละเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนปัจจัย เช่น เงิน สิ่งของ แรงงาน ฯลฯ เพื่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีจิตสาธารณะ เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว ส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นดึงเอาวัฒนธรรมในท้องถิ่น กิจกรรมในท้องถิ่น การจัดแสดงสินค้าโดยชุมชน ให้แสดงความคิดเกี่ยวกับการนำเสนอการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ แนวใหม่ ซึ่งจะทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

2. แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบข้อมูลที่สำคัญ ดังนี้

“ควรที่จะส่งเสริมและกระตุ้นให้ประชาชนในระดับชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในชุมชนของตนเองให้มากขึ้น ซึ่งให้เห็นถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ ซึ่งจะนำมาซึ่งรายได้ของประชาชนในอนาคต”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2563)

“ควรส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นดึงเอาวัฒนธรรมในท้องถิ่น กิจกรรมในท้องถิ่น การจัดแสดงสินค้าโดยชุมชน ให้แสดงความคิดเกี่ยวกับการนำเสนอการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ ควรพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น อันจะนำมาซึ่งรายได้ของประชาชน”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2563)

“หน่วยงานราชการ ควรมีการประชาสัมพันธ์ และเชิญชวนประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวให้มากขึ้น และชี้ให้เห็นว่าประชาชนจะได้รับประโยชน์ที่เกิดจากโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี โดยต้องอาศัยการสนับสนุนงบประมาณและสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2563)

“หน่วยงานราชการ ควรจะทำการรณรงค์และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมให้มากขึ้น ซึ่งจะเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะทำให้ประชาชนเสียสละเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนปัจจัย เช่น เงิน สิ่งของ แรงงาน ฯลฯ เพื่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม อันจะนำมาซึ่งรายได้เพิ่มขึ้นจากการพัฒนาการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2563)

“หน่วยงานราชการจะต้องส่งเสริมให้ความรู้กับประชาชน ให้เห็นความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีโอกาสสร้างรายได้ อันเป็นผลมาจากการพัฒนาการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2563)

“ควรจรรณรงค์และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมให้มากขึ้น และควรส่งเสริมให้ประชาชนมีจิตสาธารณะ เสียสละเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว ส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นดึงเอาวัฒนธรรมในท้องถิ่น กิจกรรมในท้องถิ่น การจัดแสดงสินค้าโดยชุมชน ซึ่งจะทำให้มีโอกาสสร้างรายได้ อันเป็นผลมาจากการพัฒนาการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6, สัมภาษณ์วันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2563)

“หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะต้องส่งเสริมประชาชนให้มีการแสดงศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น ให้ประชาชนรวมกลุ่มกันแสดงศิลปวัฒนธรรมเป็นกิจจะลักษณะ จะต้องสร้างความตระหนัก ให้ประชาชนเห็นประโยชน์ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การจัดแสดงสินค้าและวัฒนธรรมท้องถิ่น การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวในวาระต่าง ๆ ซึ่งจะนำมาซึ่งรายได้ของประชาชนในท้องถิ่น จากการจำหน่ายสินค้า ของที่ระลึก ในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7, สัมภาษณ์วันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2563)

“หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน ให้มากขึ้น ส่งเสริมให้แต่ละชุมชน นำเสนอวิถีชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรม ผ่านการแสดงออก โดยให้ภาครัฐส่งเสริม สนับสนุน งบประมาณ และชี้ให้ประชาชนได้เห็นถึงประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับจากโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8, สัมภาษณ์วันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2563)

“หน่วยงานของรัฐควรจัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวให้กับประชาชน และชี้ให้ประชาชนเห็นถึงประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี และนำประชาชนไปศึกษาดูงาน เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยว ของชุมชนอื่น ๆ พื้นที่อื่น ๆ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนอีกทางหนึ่งด้วย”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9, สัมภาษณ์วันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2563)

“ควรจรรณงค์และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว และควรจรรณงค์ให้ความรู้กับประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวและควรประสานงานความร่วมมือและขอรับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนและหลาย ๆ ระดับ ซึ่งจะเป็นการสร้างรายได้ อันเป็นผลมาจากการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 10, สัมภาษณ์วันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2563)

สรุป แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอหนองหาน จังหวัดนครพนม ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ได้แก่ หน่วยงานราชการ ควรจะทำการรณงค์และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมให้มากขึ้น ส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นตั้งเอาวัฒนธรรมในท้องถิ่น กิจกรรมในท้องถิ่น การจัดแสดงสินค้าโดยชุมชน และชี้ให้เห็นว่าประชาชนจะได้รับประโยชน์ที่เกิดจากโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี โดยต้องอาศัยการสนับสนุนงบประมาณและสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน

3. แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนมเพิ่มเติม

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม เพิ่มเติม พบข้อมูลที่สำคัญ ดังนี้

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยการจัดระบบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับชุมชนหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานต่างๆ และควรมีการประชาสัมพันธ์หรือการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมกับการท่องเที่ยว เพื่อให้ชุมชนเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางและเป็นการส่งเสริมการตลาดเพื่อให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวให้มากขึ้น”
(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 1, สัมภาษณ์วันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2563)

“หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรบริหารส่วนตำบลในพื้นที่สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนาทม ควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประชุมถึงปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเข้าร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน”
(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 2, สัมภาษณ์วันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2563)

“หน่วยงานราชการจะต้องส่งเสริมความรู้ให้กับผู้นำชุมชน และประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยการอบรม สัมมนา และประชุมประชาคม”
(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 3, สัมภาษณ์วันที่ 13 เมษายน พ.ศ. 2563)

“จะต้องมีการรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้มากขึ้น และชี้ให้เห็นถึงข้อดีของการเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว”
(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 4, สัมภาษณ์วันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2563)

“หน่วยงานราชการจะต้องส่งเสริมให้ความรู้กับประชาชน เกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนของตนเอง ให้เห็นความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน ซึ่งจะทำให้ประชาชนมีโอกาสสร้างรายได้ อันเป็นผลมาจากการพัฒนาการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 5, สัมภาษณ์วันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2563)

“หน่วยงานรัฐควรให้การสนับสนุน หนุนแรงค์ และส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นหน่วยงานในพื้นที่ ในการดำเนินกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว และร่วมหาแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว และมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวในชุมชนของตนเอง”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 6, สัมภาษณ์วันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2563)

“หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจะต้องมีการรณรงค์ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น และชี้ให้เห็นความสำคัญของการเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอตัวเข้าไปเป็นผู้นำหรือตัวแทนกลุ่ม/ชุมชน เพื่อเข้าร่วมตรวจสอบ ติดตามประเมินผลความก้าวหน้าของโครงการกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยว ควรจัดเวทีเพื่อให้ประชาชนได้เข้ามาร่วมวิพากษ์วิจารณ์ และได้เสนอแนวความคิดเพื่อที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไขในการพัฒนาการท่องเที่ยวและการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 7, สัมภาษณ์วันที่ 14 เมษายน พ.ศ. 2563)

“หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยการจัดระบบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับชุมชนหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานต่าง ๆ ควรมีการประชาสัมพันธ์หรือการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อเป็นการส่งเสริมการตลาด เพื่อให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวให้มากขึ้น”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 8, สัมภาษณ์วันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2563)

“หน่วยงานของรัฐควรจัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ การท่องเที่ยวให้กับประชาชน รวมทั้งควรที่จะมอบเกียรติบัตร ชมเชย ผู้ที่มีการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 9, สัมภาษณ์วันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2563)

“หน่วยงานราชการจะต้องสร้างความตระหนักให้กับประชาชน ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในทุก ๆ ด้าน ให้มากขึ้น และควรประสานความร่วมมือและขอรับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน และหลาย ๆ ระดับ ซึ่งจะเป็นการสร้างรายได้ อันเป็นผลมาจากการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี”

(ผู้เชี่ยวชาญคนที่ 10, สัมภาษณ์วันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2563)

สรุป แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม เพิ่มเติมได้แก่ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ควรให้การสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยการจัดระบบการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับชุมชนหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานต่างๆ และควรมีการประชาสัมพันธ์หรือการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมกับการท่องเที่ยว เพื่อให้ชุมชนเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางและเป็นการส่งเสริมการตลาดเพื่อให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวให้มากขึ้น ควรจัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ให้กับประชาชน รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐ ควรที่จะมอบเกียรติบัตร ชมเชย ผู้ที่มีการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จ

แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ได้แก่ ควรจะส่งเสริมและกระตุ้นให้ประชาชนในระดับชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น ซึ่งให้เห็นถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ จะต้องสร้างความตระหนัก ให้ประชาชนมีจิตสำนึกเห็นประโยชน์ในการสนับสนุนปัจจัย เช่น เงิน สิ่งของ แรงงาน ฯลฯ ตามกำลังความสามารถของตนเอง เพื่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งจะนำมาซึ่งรายได้ของประชาชนในอนาคต ควรส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นดึงเอาวัฒนธรรมในท้องถิ่น กิจกรรมในท้องถิ่น

การจัดแสดงสินค้าโดยชุมชน ให้แสดงความคิดเกี่ยวกับการนำเสนอการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ นอกจากนั้นหน่วยงานของรัฐควรจัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวให้กับประชาชน รวมทั้งควรที่จะมอบเกียรติบัตร ชมเชยผู้ที่มีการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ได้ผลสรุป ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการศึกษา
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นประชาชนในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม มีจำนวน 394 คน ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง จำนวน 232 คน คิดเป็นร้อยละ 58.88 มีอายุระหว่าง 46-60 ปี จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 49.49 มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 360 คน คิดเป็นร้อยละ 91.37 ประกอบอาชีพเกษตรกรมากที่สุด จำนวน 286 คน คิดเป็นร้อยละ 72.59 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่เกิน 10,000 บาท มากที่สุด จำนวน 353 คน คิดเป็นร้อยละ 89.59 และอาศัยอยู่ในตำบลนาทมมากที่สุด จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 35.53 ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านสังคม ($\bar{X} = 4.12$) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ($\bar{X} = 4.05$) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X} = 3.65$) และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.58$) ตามลำดับ

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากทุกด้าน

โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.11$) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 4.09$) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ($\bar{X} = 4.07$) และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.91$) ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ตามคุณลักษณะส่วนบุคคล สามารถสรุปผลได้ดังนี้

4.1 ตามคุณลักษณะด้านเพศ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ในภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 จำนวน 1 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยกลุ่มตัวอย่างเพศหญิงมีส่วนร่วมสูงกว่าเพศชาย

4.2 ตามคุณลักษณะด้านอายุ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ในภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 จำนวน 1 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

4.3 ตามคุณลักษณะด้านระดับการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 1 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี

4.4 ตามคุณลักษณะด้านอาชีพ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ทั้งในภาพรวม และรายด้านทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 จึงทำการทดสอบความแตกต่างในภาพรวม เป็นรายคู่ด้วยโดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพค้าขายมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพเกษตรกร

4.5 ตามคุณลักษณะด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม

จังหวัดนครพนม ทั้งในภาพรวม และรายด้านทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 จึงทำการทดสอบความแตกต่างในภาพรวม เป็นรายคู่ด้วยโดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test) พบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001–20,000 บาท มีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท 2) กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001–30,000 บาท มีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่เกิน 10,000 บาท

4.6 ตามคุณลักษณะด้านตำบลที่อาศัยอยู่ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ทั้งในภาพรวม และรายด้านทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 จึงทำการทดสอบความแตกต่างในภาพรวม เป็นรายคู่ด้วยโดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's test) พบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในตำบลหนองซน มีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในตำบลนาทม 2) กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในตำบลดอนเตย มีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในตำบลนาทม 3) กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในตำบลดอนเตย มีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในตำบลหนองซน

5. ปัจจัยด้านวัฒนธรรม (มีค่าเบต้า=.412) ปัจจัยด้านสังคม (มีค่าเบต้า=.231) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (มีค่าเบต้า=.217) และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (มีค่าเบต้า=.162) มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์=.809 ซึ่งปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ได้ร้อยละ 80.90

6. การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม จากแบบสอบถามปลายเปิด สามารถสรุปเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

6.1 หน่วยงานรัฐควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมและมีบทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยสนับสนุนงบประมาณและสร้างความร่วมมือ

ระหว่างภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และการมีส่วนร่วมด้านการท่องเที่ยว
ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

6.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชน
ท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยการจัดระบบการบริหาร
จัดการแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับชุมชนหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานต่างๆ

6.3 ควรมีการประชาสัมพันธ์หรือการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว
เพื่อรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบเผยแพร่ข้อมูลทางสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ชุมชนเป็นที่รู้จัก
อย่างกว้างขวางและเป็นการส่งเสริมการตลาดเพื่อให้มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวให้มากขึ้น

6.4 หน่วยงานภาครัฐควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามา
มีส่วนร่วมในการประชุมถึงปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และ
มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเข้าร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน

6.5 หน่วยงานภาครัฐควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามา
มีส่วนร่วมในการประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการดำเนินกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว
และร่วมหาแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยว และมีส่วนร่วม
ในการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวในชุมชนของตนเอง

7. แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริม
การท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ได้แก่
ควรส่งเสริมและกระตุ้นให้ประชาชนในระดับชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น ซึ่งให้เห็น
ถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ สร้างความตระหนัก ให้ประชาชน มีจิตสำนึก
เห็นประโยชน์ในการสนับสนุนปัจจัย เช่น เงิน สิ่งของ แรงงาน ฯลฯ ตามกำลังความ
ความสามารถของตนเอง เพื่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งจะนำมาซึ่งรายได้
ของประชาชนในอนาคต ควรส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นตั้งเอาวัฒนธรรมในท้องถิ่น
กิจกรรมในท้องถิ่น การจัดแสดงสินค้าโดยชุมชน ให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการ
นำเสนอการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ นอกจากนั้นหน่วยงานของภาครัฐควรที่จัดให้มีการฝึกอบรม
เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวให้กับประชาชน รวมทั้งควรที่จะมอบเกียรติบัตร
ชมเชย ผู้ที่มีการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเป็น
การกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.11$) รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 4.09$) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ($\bar{X} = 4.07$) และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 3.91$) ตามลำดับ

โดยด้านการมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอวิธีการดูแลสุขภาพทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในชุมชน รองลงมาคือ ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอวิธีการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านมีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานกับบุคลากรและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ตามลำดับ และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ซึ่งเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ท่านได้รับประโยชน์ทางจิตใจมีความรู้สึกภาคภูมิใจที่นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในชุมชน รองลงมาคือ ท่านมีโอกาสสร้างรายได้ อันเป็นผลมาจากการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ท่านได้รับประโยชน์จากการจำหน่ายสินค้าของที่ระลึก ในการจัดการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ตามลำดับ

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของสมคิด ศรีสิงห์ (2558, บทคัดย่อ) ที่พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจกรรมชุมชนของเทศบาลนครพิษณุโลก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการดำเนินการ และการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร รัชชัยเจริญ (2558, บทคัดย่อ) ที่พบว่า 1) กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมค้นหาปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเกิดจากการร่วมรับรู้ปัญหาและได้รับผลกระทบจากความเสื่อมโทรมของพื้นที่ป่าชายเลน ในส่วนของ

ด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการร่วมกันคิดที่จะพัฒนาการใช้ประโยชน์จากการกลับมาอุดมสมบูรณ์อีกครั้งของทรัพยากรป่าชายเลน เป็นความเชื่อมโยงที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ป่าชายเลนขึ้น 2) กระบวนการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีลักษณะของการมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนดำเนินกิจกรรมร่วมกัน โดยใช้ทักษะความชำนาญได้เข้ามานำเสนอในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นไปเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหา แต่ด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นไปเพื่อดำเนินการพัฒนา ส่วนการวางแผนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นไปในรูปแบบของการแก้ไขปัญห และร่วมกันวางแผนด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการร่วมกันวางแผนเพื่อการพัฒนาและนำทุนทางธรรมชาติไปใช้ให้เกิดประโยชน์ 3) กระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประชาชนเข้าร่วมในกิจกรรมตามที่ได้แบ่งหน้าที่กันตามความถนัดที่ได้ร่วมกันวางแผนไว้เป็นการระดมทรัพยากรที่มีในท้องถิ่น 4) กระบวนการมีส่วนร่วมในการติดตามผลทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ส่วนด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นการติดตามผลแบบไม่เป็นทางการ 5) กระบวนการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ด้านทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงด้านการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอยู่ในรูปแบบของประโยชน์ที่ได้รับโดยตรงและได้รับทางอ้อมในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ประโยชน์ที่ได้รับโดยตรงเป็นเรื่องรายได้และการประกอบอาชีพที่เพิ่มขึ้น ส่วนประโยชน์ทางอ้อมเป็นเรื่องของการกลับมาถิ่นฐานบ้านเกิดของกลุ่มแรงงาน อีกทั้งยังเป็นการสร้างชื่อเสียงให้เป็นที่รู้จักของบุคคลภายนอกท้องถิ่นเกี่ยวกับกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ รวมถึงแนวทางการพัฒนา การมีส่วนร่วมของประชาชนแบ่งออกเป็น 2 มิติ คือ มิติด้านผู้นำท้องถิ่น/ชุมชน และมิติของด้านประชาชน

สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด ศรีสิงห์ (2558, บทคัดย่อ) ที่พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจกรรมชุมชนของเทศบาลนครพิษณุโลก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัยสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการดำเนินการ และการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐพร ดอกบุญนาค และฐาปกรณ์ ทองคำนุช (2556, บทคัดย่อ) ที่พบว่า การมีส่วนร่วม

ของคนในชุมชนในการจัดการด้านการท่องเที่ยวในวันนั้น คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และตำบลที่อาศัยอยู่ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ในภาพรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพค้าขายมีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพเกษตรกร กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001–20,000 บาท และ 20,001–30,000 บาท มีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในตำบลหนองซน และตำบลดอนเตย มีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในตำบลนาทม และกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในตำบลดอนเตย มีส่วนร่วมสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในตำบลหนองซน เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านเพศ และอายุ พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ในภาพรวม ไม่มีความแตกต่างกัน

ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ประกอบอาชีพเกษตรกร และมีรายได้ต่ำ ส่วนใหญ่ต้องดิ้นรนประกอบอาชีพ ทำมาหากินอาจไม่มีเวลาสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี มากนัก และอาจเป็นเพราะว่า คุณลักษณะส่วนบุคคล (Personal Factors) ย่อมส่งผลต่อการตัดสินใจทัศนคติความคิดเห็นที่แตกต่างกัน รวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ย่อมแตกต่างกันตามคุณลักษณะส่วนบุคคล เช่น การศึกษาที่แตกต่างกัน จะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน และมีอิทธิพลต่อความต้องการทัศนคติและค่านิยมของบุคคลทำให้มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจันทร์ สะพุ่ม (2560, บทคัดย่อ) พบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นด้านอายุ อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนชาติ ปทุมสวัสดิ์ (2558, บทคัดย่อ) ที่พบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ สถานภาพสมรส และอาชีพที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งของชุมชนตลาดฝั่งโขง เขตดอนเมือง กรุงเทพมหานคร แตกต่างกันและสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทน์ภัท วรชัยพานิชกุล (2558, บทคัดย่อ) ผลการวิจัยสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนเพชรปทุม อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี โดยมีปัจจัยดังต่อไปนี้ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับรายได้

3. จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านวัฒนธรรม (มีค่าเบต้า=.412) ปัจจัยด้านสังคม (มีค่าเบต้า=.231) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม (มีค่าเบต้า=.217) และ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ (มีค่าเบต้า=.162) มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์=.809 โดยสามารถร่วมกันทำนายระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ได้ร้อยละ 80.90

โดยปัจจัยด้านวัฒนธรรม มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม สูงที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ปัจจัยด้านวัฒนธรรมจะเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมในพื้นที่ ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวประชาชนโดยตรง ทั้งในเรื่องของกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนเหมาะสมกับสภาพวัฒนธรรมของพื้นที่ ชุมชนอนุรักษ์วัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน ชุมชนมีการสืบสานภูมิปัญญา และประเพณีท้องถิ่น ไม่ให้สูญหาย การประสานความร่วมมือเพื่อพัฒนาชุมชนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ของชุมชนให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้น ประชาชนจึงมีส่วนร่วมในการร่วมมือกันเพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน ประชาชนได้รับความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ จากการท่องเที่ยว

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุจันทร่า สะพุ่ม (2560, บทคัดย่อ) ที่พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี กับปัจจัยสภาพแวดล้อมและนโยบายการจัดการการท่องเที่ยว พบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเป็นความสัมพันธ์ในระดับสูง ยกเว้นปัจจัยสภาพแวดล้อม ด้านสิ่งแวดล้อม พบว่ามีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเป็นความสัมพันธ์ในระดับต่ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด ศรีสิงห์ (2558, บทคัดย่อ) ที่พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนากิจกรรมของเทศบาลนครพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายปัจจัยโดยเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ ความสามัคคี ความผูกพัน ความรู้ความเข้าใจเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่น ความโปร่งใส ภาวะผู้นำ การรับรู้ข่าวสาร ความมั่นคง การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และความรู้สึกเป็นเจ้าของ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภมาส แหวนวิเศษ และเจริญชัย เอกมาไพศาล (2559, บทคัดย่อ) ที่พบว่า ปัจจัยสภาพแวดล้อม ที่ส่งผลต่อกระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนต้นแบบการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน คือ ปัจจัยด้านการส่งเสริมสนับสนุนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติพิทย์ เข็มน้อย (2554, บทคัดย่อ) ที่พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวเกี่ยวกับปัจจัยทางสภาพแวดล้อมและความผูกพันต่อชุมชน พบว่า มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนัตชัย คำป้อม (2561, บทคัดย่อ) ที่พบว่า ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวในภาพรวม จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานะที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ได้แก่ ควรที่จะส่งเสริมและกระตุ้นให้ประชาชนในระดับชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น ซึ่งให้เห็นถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับสร้างความตระหนักให้ประชาชนมีจิตสำนึก การสนับสนุนปัจจัย เช่น เงิน สิ่งของ แรงงาน ฯลฯ ตามกำลังความสามารถของตนเอง เพื่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งจะนำมาซึ่งรายได้ของประชาชนในอนาคต

ควรส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นตั้งเอาวัฒนธรรมในท้องถิ่น กิจกรรมในท้องถิ่น การจัดแสดงสินค้าโดยชุมชน ให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำเสนอการท่องเที่ยว รูปแบบใหม่ นอกจากนั้นหน่วยงานของรัฐควรจัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนา รูปแบบการท่องเที่ยวให้กับประชาชน รวมทั้งควรที่จะมอบเกียรติบัตร ชมเชย ให้แก่ ผู้ที่มีการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น

ผลการวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐพร ดอกบุญญาค และ ฐาปนกรณ์ ทองคำนุช (2556, บทคัดย่อ) ผลการวิจัย พบว่า ข้อเสนอแนะ ได้แก่

- 1) ส่งเสริมคนรุ่นใหม่ให้เข้ามามีบทบาทในการจัดการท่องเที่ยวให้มากขึ้น
- 2) ส่งเสริมให้คนในชุมชนคิดถึงส่วนรวมมากกว่าผลทางธุรกิจมากขึ้น
- 3) ภาครัฐเข้ามามีบทบาทหรือส่งเสริมช่วยเหลือให้มากขึ้น เนื่องจากปัจจุบันผู้ที่จะสืบทอดหรือดูแลพื้นที่ลัดน้อยลง
- 4) ส่งเสริมให้คนในชุมชนตระหนักและเข้าใจถึงการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมากขึ้น

สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณนิมิต ภูนาศ (2556, บทคัดย่อ) พบผลการวิจัยที่เป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยว โดยชุมชนของตลาดน้ำอัมพวา ได้แก่ การรักษาอัตลักษณ์ชุมชน การรักษาสิ่งแวดล้อม การเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์ชุมชน การวางแผนการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในระยะยาว และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อานิสงค์ โอทาตะวงศ์ (2557, บทคัดย่อ) พบว่าข้อเสนอแนะจากการวิจัย ได้แก่ ควรเพิ่มช่องทางในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้มากยิ่งขึ้น จัดเจ้าหน้าที่วิทยากร หรือผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชน ควรจัดกิจกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดงไปยังชุมชนต่าง ๆ สร้างท่าเทียบเรือแห่งที่ 2 ที่บ้านเชียงแหว เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์มากยิ่งขึ้น อีกทั้งหน่วยงานราชการในระดับนโยบายควรจัดสรรงบประมาณในการจัดกิจกรรม หรือโครงการที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา คงภิรมย์ (2557, บทคัดย่อ) ที่พบว่า ควรมีการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ในการบูรณาการ บุคลากร งบประมาณ และแหล่งข้อมูล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสำรวจจัดทำข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะและพิจารณาแนวทาง วางแผนงานร่วมกันในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ทางประวัติศาสตร์ อีกทั้งต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ ตลอดจนภาคเอกชน ได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะแนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ควรให้หน่วยงานภาคเอกชนหรือสถาบันการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญ มาเป็นที่ปรึกษา ด้านการส่งเสริมการตลาดแหล่งท่องเที่ยว และให้มีตัวแทนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษา ส่งเสริมให้เกิดภาคีเครือข่ายของ ภาคประชาชนในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องในทุกกระดับและทุกมิติ นอกจากนี้ ต้องจัดทำแผนการพัฒนาล่วงหน้า โดยกำหนดระยะเวลาการใช้แผนงาน ควรมีกกลไกป้องกันความไม่ต่อเนื่องอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงนโยบาย ควรมีความร่วมมือ ในการใช้แผนเพื่อพัฒนาในระยะยาวและกำหนดเป็นนโยบายแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาที่ชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเสริมสร้างพัฒนา และส่งเสริมให้ความรู้แก่ ประชาชน เกี่ยวกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม โดยการปรับสภาพภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่เพื่อเอื้อต่อการท่องเที่ยว และผู้ประกอบการค้าภายนอก และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ โดยการชี้ให้เห็นว่าเศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้นเพราะผลจากการท่องเที่ยว

1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเสริมสร้างพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เนื่องจากเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด โดยการ ส่งเสริมให้ความรู้กับประชาชน ให้เห็นถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วม การรณรงค์ส่งเสริม และเชิญชวนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแนะทางเพื่อจัดระเบียบเกี่ยวกับ การท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ซึ่งจะ ส่งผลให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการจำหน่ายสินค้า ของที่ระลึก และมีรายได้เพิ่มขึ้น จากการพัฒนา การท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ ส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม โดยเน้นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกลุ่มอายุที่ต่ำกว่า 60 ปี กลุ่มที่มีการศึกษาต่ำกว่า ระดับปริญญาตรี กลุ่มผู้มีรายได้ระดับปานกลาง และกลุ่มภาคประชาชนให้เข้ามา มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวให้มากขึ้น

1.4 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของควรเสริมสร้างและพัฒนาปัจจัยด้านเศรษฐกิจมากที่สุด เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม น้อยที่สุด

1.5 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของควรเสริมสร้างและพัฒนาปัจจัยด้านวัฒนธรรม โดยการรณรงค์ส่งเสริมให้ชุมชนมีการสืบสานภูมิปัญญา และประเพณีท้องถิ่น ไม่ให้สูญหาย

1.6 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของควรเสริมสร้างและพัฒนาปัจจัยด้านสังคม โดยเข้ามาประสานความร่วมมือเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และให้คำแนะนำเกี่ยวกับการท่องเที่ยวให้มากขึ้น

1.7 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของควรเสริมสร้างและพัฒนาปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม โดยการรณรงค์ส่งเสริม และให้ความรู้แก่ชุมชนเกี่ยวกับการปรับสภาพภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อมในชุมชน เพื่อเป็นการเอื้อต่อการท่องเที่ยวและผู้ประกอบการค้าภายนอก

1.8 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของควรเสริมสร้างและพัฒนาปัจจัยด้านเศรษฐกิจ โดยชี้ให้ประชาชนเห็นถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับในรูปแบบของตัวเงินจากการท่องเที่ยว เมื่อประชาชนได้รับประโยชน์ ก็จะเข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี มากขึ้น

1.9 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของควรเสริมสร้างและพัฒนาปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม โดยการชี้ให้เห็นว่าเศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้นวิถีชีวิตและวัฒนธรรมในชุมชนของท่านเปลี่ยนไปในทางที่ดี จากการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี

1.10 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของควรที่จะส่งเสริมและกระตุ้นให้ประชาชนในระดับชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น ชี้ให้เห็นถึงผลประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับ สร้างความตระหนักให้ประชาชนเห็นประโยชน์ในการสนับสนุนปัจจัย เช่น เงิน สิ่งของ แรงงาน ฯลฯ ตามกำลังความสามารถของตนเอง เพื่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งจะนำมาซึ่งรายได้ของประชาชนในอนาคต

1.11 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของควรที่จะสร้างความตระหนักให้ประชาชนเห็นประโยชน์ในการสนับสนุนปัจจัย เช่น เงิน สิ่งของ แรงงาน ฯลฯ ตามกำลังความสามารถของตนเอง เพื่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งจะนำมาซึ่งรายได้ของประชาชนในอนาคต ควรส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นดึงเอาวัฒนธรรมในท้องถิ่น กิจกรรมใน

ท้องถิ่น การจัดแสดงสินค้าโดยชุมชน ให้แสดงความคิดเกี่ยวกับการนำเสนอการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ นอกจากนั้นหน่วยงานของรัฐควรที่จัดให้มีการฝึกอบรมเกี่ยวกับการพัฒนา รูปแบบการท่องเที่ยวให้กับประชาชน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้ มากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรดำเนินการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม เพื่อนำไปพัฒนา ให้ตรงต่อความต้องการและความคาดหวังของนักท่องเที่ยว

2.2 ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่มีผลหรือมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม เช่น การเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสาร การบริหารงานแบบมีส่วนร่วม และการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของหน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่ เช่น ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

2.3 ควรมีการศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการจัดการท่องเที่ยวเพิ่มเติม ซึ่งจะทำให้ได้แนวทางในการเสริมสร้างและการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.4 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับ สภาพ ปัญหาและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม เป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. (2561) คู่มือบริหารโครงการชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี. กรุงเทพฯ: กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2555). *มาตรฐานการส่งเสริมการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). *แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). *ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวไทย พ.ศ. 2558 - 2560*. กรุงเทพฯ: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- กฤติยา สมศิลา. (2560). *ปัจจัยการมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านโพน อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: คณะการจัดการการท่องเที่ยว สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- กมลวรรณ บวรรุ่งสิริกุล. (2559). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการตลาดโบราณ กรณีศึกษาตลาดโก้งโค้ง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. สารนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด.
- กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา. (2562). *รายงานภาวะเศรษฐกิจท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2557). *การวิเคราะห์สถิติ: สถิติสำหรับการบริหารและการวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: ภาควิชาสถิติ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา ดงภิรมย์. (2557). *แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- กุลวรา สุวรรณพิมล. (2548). *ความหมายของนักท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.

- กุสุมาลย์ มหาแสน. (2552). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลภูพาน อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เกตุณี พรหมตัน. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปีของเทศบาลตำบลแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จันทวัน เบ็ญจวรรณ. (2552). *ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม*. วันที่ค้นข้อมูล 27 มิถุนายน 2562, เข้าถึงได้จาก http://human.tru.ac.th/elearning/Human%20Being/humandetail3_3.html
- จิราภรณ์ เชื้ออุทัย. (2553). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลวังยาว อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม*. การค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- จินตวีร์ เกษมสุข. (2554). *การสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์. (2550). *การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- _____. (2557). *การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฉัตรยาพร เสมอใจ. (2547). *การจัดการและการบริการ*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ฉันทิช วรรณถนอม. (2554). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: สามลดา.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2541). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์.
- ณรงค์ วาธิช. (2551). *การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาเทศบาลสู่ “เมืองน่าอยู่” กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, ชลบุรี: วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ณัฐฉิณี ทองดี และกนก บุญศักดิ์. (2560). การจัดการตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง ชี มูล เพื่อเชื่อมโยงการท่องเที่ยวประเทศไทย ลาว และเวียดนาม. *วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่* 9(2): 122-137.
- ณัฐพร ดอกบุญนา และฐาปกรณ์ ทองคำนุช. (2556). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว กรณีศึกษาชุมชนในตลาดร้อยปีสามชุก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี*. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณ.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2551). *การมีส่วนร่วม: แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ*. เอกสารประกอบการศึกษาดูงานของคณะกรรมการพัฒนาการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชน วุฒิสภา วันอังคารที่ 17 มิถุนายน 2551 ณ สถาบันพระปกเกล้า.
- ทักษิณ ปิลวาสน์. (2554). *ยุทธศาสตร์การส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในเขตสามเหลี่ยมอันดามัน*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ คุษฎ์บัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2552). *บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- ทิพวรรณ พุ่มมณี. (2549). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เทิดชาย ช่วยบำรุง. (2552). *บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- ธนชาติ ปทุมสวัสดิ์. (2558). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง กรณีศึกษาเฉพาะชุมชนตลาดฝั่งโขง ดอนเมือง กรุงเทพมหานคร*. รายงานการวิจัยสถาบันรัชต์ภาคย์.
- ธนวรรณ แสงสุวรรณ. (2547). *การจัดการตลาด*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.

- ชนัดชัย คำป๋อง. (2561). *สภาพปัญหาและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว ของเทศบาลตำบลธาตุพนม อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร.
- นงค์นุช ศรีธนาอนันต์. (2553). *การโรงแรมเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- นพพร ณะชัยพันธ์. (2550) *สถิติเบื้องต้นสำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ: วิทญพัฒน์.
- นันทน์ภัส วงษ์พาณิถอักษร. (2558). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการสิ่งแวดล้อมในชุมชนเพชรปทุม อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยปทุมธานี
- นิตา ชัชกุล. (2550). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (Tourism Industry)*. กรุงเทพฯ: บริษัท วี.พรินท์ (1991) จำกัด.
- _____. (2557). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว (Tourism Industry)*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: บริษัท วี.พรินท์ (1991) จำกัด.
- บวรศักดิ์ อูวรรณโณ และ ถวิลวดี บุรีกุล. (2548). *ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy)*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- บุญใจ ศรีสถิตยรรภากร. (2553). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางพยาบาลศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ยูแอนด์ไออินเตอร์มีเดีย จำกัด.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: เพรสแอนด์ ดีไซน์.
- _____. (2555). *การจัดการดำเนินการตลาดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. นนทบุรี: หจก. เฟ้นข้าหลวง พรินต์แอนด์พับลิชชิ่ง.
- ประชุม สุวดีถิติ. (2551). *การตลาดในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์.
- ปรีดา เจษฎารางกุล. (2550). *การมีส่วนร่วมของกรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการปกครองท้องถิ่น. ขอนแก่น: วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- พชรภัทร บุญประกอบ. (2559). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว: กรณีศึกษา ศูนย์การเรียนรู้สมบูรณแบบ โฮมสเตย์ บ้านจอมแจ้ง จังหวัดหนองคาย*. รายงานการวิจัย สาขาการจัดการการท่องเที่ยวและบริการ คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น.
- พยอม ธรรมบุตร. (2549). *เอกสารประกอบการเรียนการสอนเรื่องหลักการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์*. กรุงเทพฯ: สถาบันพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัชรินทร์ สิริสุนทร. (2552). *เอกสารคำสอนรายวิชา 830321 การวางแผนและการจัดทำโครงการเพื่อการพัฒนาสังคม*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ภัทรภาพร เกษสังข์. (2549). *การวิจัยทางการศึกษา*. เลย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- วรรณวิมล ภูนาศ. (2556). *ศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษาตลาดน้ำอัมพวา*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะและการจัดการภาครัฐ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วันชัย วัฒนศัพท์และคณะ. (2551). *คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนการตัดสินใจที่ดีกว่า โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม*. ขอนแก่น: โรงพิมพ์ศิริภรณ์ ออฟเซ็ท.
- วารุณี ตันติวงศ์วานิช และคณะ. (2545). *Principles of Marketing หลักการตลาด*. กรุงเทพฯ: บริษัทเพียร์สัน เอ็ดดูเคชัน อินโดไชน่า.
- วิชัย ภูโยธิน. (2554). *การปกครองท้องถิ่นของไทย ม.4 – ม.6*. กรุงเทพฯ: บริษัทอักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด.
- ฤกษ์ดาว ประพัฒน์พงษ์. (2559). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ศรัญญา เลิศมนไพโรจน์. (2550). *การศึกษาความต้องการของผู้ประกอบธุรกิจนำเที่ยวเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา อุตสาหกรรมท่องเที่ยว*. หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ศิริพร รักษ์เจริญ. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดบริการสาธารณะ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ และการจัดการภาครัฐ. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศุภมาส แหวนพิเศษ และเจริญชัย เอกมาไพศาล. (2559). ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ในกระบวนการการมีส่วนร่วมของชุมชนต้นแบบ การจัดการการท่องเที่ยว โดยชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาตำบลน้ำเขียว จังหวัดตราด. รายงานการวิจัย คณะการจัดการการท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ศุภย์เพื่อการวางแผนการท่องเที่ยวและการแก้ไขปัญหาความยากจนแห่งเอเชีย. (2549). แนวทางการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ: บริษัท แสงสว่างเวิลด์เพรส จำกัด.
- สกุลนารี กาแก้ว (2546). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล สภาพแวดล้อมในการทำงานกับ การปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลตำรวจ. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมคิด ศรีสิงห์. (2558). ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพัฒนากิจกรรมของ ประชาชนในเขตเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- สมชาติ คุ้มัน. (2552). การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการวางแผน. นครปฐม: ภาควิชา ภูมิศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สิน พันธุ์พินิจ. (2554). เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: บริษัทวิทยพัฒน์ จำกัด.
- สุจันทร์ สะพุ่ม. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในนโยบายการจัดการ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของ ททท. กรณีศึกษา: เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ อำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี. การค้นคว้าอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

- สุธาทิพย์ เข็มน้อย. (2554). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนกรณีศึกษา: ตลาดบางหลวง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม. การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- สุระชัย ชอบชื่น. (2551). *การมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.*
- สุรีย์ เข็มทอง. (2555). *การจัดการธุรกิจสินค้าที่ระลึก. (เอกสารการสอนวิชาการจัดการธุรกิจในแหล่งท่องเที่ยว หน่วยที่ 7). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.*
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนาทม. (2561). *ข้อมูลพื้นฐานสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม. นครพนม: สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนาทม.*
- สำนักทะเบียนราษฎร ที่ทำการปกครองอำเภอนาทม. (2562). *ข้อมูลทะเบียนราษฎรอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม. นครพนม: สำนักทะเบียนราษฎร ที่ทำการปกครองอำเภอนาทม.*
- อาทิตย์ ศรีมงคล. (2550). *การวิเคราะห์ประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ มหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร. ภาคนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.*
- อานิสงค์ ไชทาตะวงศ์. (2557). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทะเลบัวแดง ในเขตเทศบาลตำบลเชียงแหวน อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสิ่งแวดล้อม คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.*
- อรรถกร จัตกุล. (2560). *บทบาทของชุมชนในท้องถิ่นต่อการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวจังหวัดบุรีรัมย์ กรณีศึกษาชุมชนวนอุทยานเขากระโดง. รายงานการวิจัย คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.*
- อรัญ กักผล และ นัตถระวี กิติโยดม. (2555). *บทวิเคราะห์ร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.*

- อรุณ จีรวัดน์กุล. (2557). *สถิติในงานวิจัย เลือกร้อย่างไรให้เหมาะสม*. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์.
- อัจฉรา สโรบล. (2553). *กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโครงการพัฒนา*. สาขาวิชาบ้านและชุมชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อาทิตย์ ศรีมงคล (2553). *การมีส่วนร่วมของประชาคมในการวางแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล*. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- Amaratunga, K. M. (2003). *Participation towards effective community development at the village levees in Sri Lanka: Sarvodaya way*. Canada: Saint Mary's University.
- A.P. Jones. (1974). *Organizational Limited, A Review of Theory and Research*. New Jersey: Prentice Hall
- Bolman, L.G. and Deal, T.E. (1984). *Modern approaches to understanding and managing organizations*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Best, J., and Kahn, J. V. (1993). *Research in Fducation* (7th ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Carolyn C. Lenng. (2005). *Public Participation in the Area: Low-Income Community Strategies*. Singapore: McGraw-Hall.
- Cohen, John M. and Uphoff, Norman T. (1977). *Rural Participation: Concepts and Measures for Project Design, Implementation and Evaluation*. In Rural Development Monograph No.2 The Rural Development Committee Center for International Studies, Cornell University, January.
- Cohen, John M and Norman T Uphoff. (1980). *Participation's Place in Rural Develop: Seeking clarity Through Specificity*. World Development.
- Coulter, Mary. (2005). *Strategic Management in Action*. New Jersey: Pearson Education.
- Daft, R.L. (1989). *Organization: Theory and design*. 3rd ed. St. Paul: West.
- Fred R.David, (2012). *Fred R. David, Strategic Management: Concepts and Cases* (Edition 6), Prentice Hall. Charles W.L. Hill.

- Garrod, J. Z. (2006). Can't Buy Me Love: An Analysis of Love, Marriage, and Economics, *Lethbridge Undergraduate Research Journal*. 1(2).
- Goeldner, C. R. and Ritchies, B. J. (2006). *Tourism: Principles, practices and philosophies*. New Jersey: John Wiley and Sons.
- Harrington, Robert J. (2008) *The Relationship among Participative Management Style, Strategy Implementation Success, and Financial Performance in the Foodservice Industry*. Massachusetts: University of Massachusetts – Amherst, USA.
- Julian Clifton and Angela Benson. (2006). Planning for Sustainable Ecotourism: The Case for Research Ecotourism in Developing Country Destinations, *Journal of Sustainable Tourism*, 14:3, 238–254.
- Hoy, Wayne K. and Miskel, Cecil G. (1991). *Educational administration: Theory, research and practice*. 4th ed. New York: McGraw–Hill, Inc.
- Kotler, P., Bowen, J., and Makens, J. C. (1999). *Marketing for hospitality and tourism*. 1th ed. Upper Saddle River, NJ.: Prentice Hall.
- Kurtz, D. L., and Clow, K. E. (1998). *Services marketing*. New York: John Wiley and Sons.
- Mark S. Homan. (1999). *Promoting Community Change. "Making it Happen in the Real World"*. Canada : Brooks Cole Publishing Company.
- McIntosh, Robert W ; Goeldner, Charles R ; and Ritchie, J.R. Brent . (1995). *Tourism Principles, Practices, Philosophies*. USA.
- Middleton, V. T. C. (1990). *Marketing in travel and tourism* (2nd ed.). Oxford: Heinemann.
- _____. (1994). *Marketing in travel and tourism*. Oxford, Uk: Butterworth Heinemann.
- Mill, R.C., and Morrison, A.M. (1992). *The Tourism System: An Introductory Text*. New–York: Prentice Hall.

- Mohammed, R.A., Fisher, R. J., Jaworski, J. B., Cahill, M.A. (2001). *Internet Marketing: building advantage in a networked economy*. New York. McGraw–Hill/Irwin.
- Newstrom, J. W. and Davis, K. (1993). *Organizational Behavior: Human Behavior at Work*. New York: McGraw – Hill.
- Pike, Steven D. (2008). *Destination Marketing: an integrated marketing communication approach*. Butterworth–Heinmann, Burlington, MA.
- Reeder, W.W. (1963). *Some Aspects of the Information Social Programmer on Direction Factors in Belief – Disbelief and Social Action*. New York: Cornell University.
- Reid and Bojanic. (2001). *Hospitality marketing management*. 3rd ed. New York: J. Wiley.
- Schermerhorn, J. R. (2002). *Management*. (7th ed.).New York: John Wiley and Sons, Inc
- Shikida, A., Yoda, M., Kino, A., and Morishige, M. (2010). Tourism relationship model and intermediary for sustainable tourism management: case study of the Kiritappu Wetland Trust in Hamanaka, Hokkaido, *Tourism and Hospitality Research*. 10(2): 105–115.
- World Tourism Organization. (1997). *International Tourism: A Global Perspective*. 2nded., WTO Publication, Madrid, Spain.
- Wright, P.L., Pringle, C.D., and Kroll, M.J. (1992). *Strategic Management*. New York: Allyn and Bacon.
- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. Third editio. Newyork: Harper and Row Publication.
- James, L. R. and Jones, A. P. (1974). Organizational Climate: a Review of Theory and Research. In *Psychological Bulletin*. 81: 1096–1112.
- Zaltman, G.R., Duncan, R. and Holbek, J. (1973). *Innovations and organizations*. New York: Wiley.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๒๐๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาคริต ชามูชิตปรีชา

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ
๒. เครื่องมือการวิจัย
๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวชนิษฐา ชัยบิล รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๖๔๒๓๑๔๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวชนิษฐา ชัยบิล โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๖๒๒๑ ๒๒๖๘

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๒๐๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

๒. เครื่องมือการวิจัย

๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวชนิษฐา ชัยบิล รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๖๔๒๓๑๔๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย รมเย็น เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศีกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวชนิษฐา ชัยบิล โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๖๒๒๑ ๒๒๖๘

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๒๐๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

๒. เครื่องมือการวิจัย

๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวชนิษฐา ชัยบิล รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๖๔๒๓๑๔๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรชญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๕๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๕๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวชนิษฐา ชัยบิล โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๖๒๒๑ ๒๒๖๘

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๒๐๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางสาววีรธิดา วงศ์มหาชัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

๒. เครื่องมือการวิจัย

๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวชนิษฐา ชัยบิล รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๖๔๒๓๑๔๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความร่วมมือของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวชนิษฐา ชัยบิล โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๖๒๒๑ ๒๒๖๘

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๒๐๗

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เรียน นางปรมาภรณ์ วิวัฒน์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. กรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ
๒. เครื่องมือการวิจัย
๓. แบบประเมินเครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวชนิษฐา ชัยบิล รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๖๔๒๓๑๔๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย เพื่อให้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์ที่นักศึกษาได้จัดทำขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวชนิษฐา ชัยบิล โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๖๒๒๑ ๒๒๖๘

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/๒๗๔

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๗ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ที่ทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย

เรียน นายอำเภอบ้านแพง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวชนิษฐา ชัยบิล รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๖๔๒๓๑๔๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ทั้งนี้ นักศึกษามีความประสงค์ขอทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย เพื่อหาความเชื่อมั่นในการศึกษาวิจัยประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ดังนั้น บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จึงขอความอนุเคราะห์ท่านอนุญาตให้นักศึกษาทำการทดลองใช้เครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ผู้วิจัยจะขอทดลองเครื่องมือวิจัยเฉพาะกลุ่มประชาชนในอำเภอบ้านแพงที่เข้ามามีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม เท่านั้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๕๗ ๐๒๒๕

โทรสาร ๐ ๔๒๕๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวชนิษฐา ชัยบิล โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๖๒๒๑ ๒๒๖๘

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

W6

การอำเภอนาทม
ที่ 1299
วันที่รับ = ๑ มิ.ย. ๒๕๖๓
เวลา.....น.

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/๓๑๕

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๕ มีนาคม ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน นายอำเภอนาทม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวชนิษฐา ชัยบิล รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๖๔๒๓๑๔๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ให้นักศึกษารายดังกล่าวได้เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เพื่อนำข้อมูลที่ได้ประกอบการศึกษาวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศีกานต์ เพียรชัยคุณกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

เรียนนายอำเภอ

- น.ส.ศ.ศ.ศ.ศ.

นางสาวชนิษฐา ชัยบิล

นักศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๒๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวชนิษฐา ชัยบิล โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๖๒๒๑ ๒๒๖๘

(นายชณัฐ ประทุมมาตย์)

ปลัดอำเภอ

(นายวิชาญ น้อยโต)

นายอำเภอนาทม

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๔๑๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนา

เรียน นายอำเภอนาทม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวชนิษฐา ชัยบิล รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๖๔๒๓๑๔๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย รมเย็น เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวชนิษฐา ชัยบิล โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๖๒๒๑ ๒๒๖๘

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๔๑๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถนนตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนา
เรียน ปลัดอำเภอหัวหน้ากลุ่มงานบริหารงานปกครองอำเภอนาทม
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวชนิษฐา ชัยบิล รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๖๔๒๓๑๔๑ ซึ่งเป็นนักศึกษา
ปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม วิถี ในเขต
อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
(ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ
และเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผล
ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม วิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัด
นครพนม ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี
และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวชนิษฐา ชัยบิล โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๖๒๒๑ ๒๒๖๘

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๔๑๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนา

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลนาทม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวชนิษฐา ชัยบิล รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๖๔๒๓๑๔๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรชญกรณม์)
ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวชนิษฐา ชัยบิล โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๖๒๒๑ ๒๒๖๘

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๔๑๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนา

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหนองชน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวชนิษฐา ชัยบิล รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๖๔๒๓๑๔๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวชนิษฐา ชัยบิล โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๖๒๒๑ ๒๒๖๘

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๔๑๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถนนิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนา

เรียน นายกองค้การบริหารส่วนตำบลดอนเตย

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวชนิษฐา ชัยบิล รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๖๔๒๓๑๔๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรชญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวชนิษฐา ชัยบิล โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๖๒๒๑ ๒๒๖๘

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๔๑๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนา

เรียน นางพิสมัย เทียงธรรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวชนิษฐา ชัยบิล รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๖๔๒๓๑๔๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรมในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรชัยคุณกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวชนิษฐา ชัยบิล โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๖๒๒๑ ๒๒๖๘

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๔๑๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนา

เรียน นางบังอร ทมถา

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวชนิษฐา ชัยบิล รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๖๔๒๓๑๔๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวชนิษฐา ชัยบิล โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๖๒๒๑ ๒๒๖๘

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๔๑๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถนนิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนา

เรียน นางดาวเรือง ดวงปากคำ

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวชนิษฐา ชัยบิล รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๖๔๒๓๑๔๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวชนิษฐา ชัยบิล โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๖๒๒๑ ๒๒๖๘

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๔๑๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถ.นิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนา

เรียน นางสาวศร สมดีดี

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวชนิษฐา ชัยบิล รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๖๔๒๓๑๔๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรชญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวชนิษฐา ชัยบิล โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๖๒๒๑ ๒๒๖๘

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ที่ อว ๐๖๒๑.๑๒/ว ๔๑๙

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
๖๘๐ ถนนิตโย ต.ธาตุเชิงชุม
อ.เมือง จ.สกลนคร ๔๗๐๐๐

๑๑ เมษายน ๒๕๖๓

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนา

เรียน นางปรมาภรณ์ วิวัฒน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือการวิจัย

ด้วย นางสาวชนิษฐา ชัยบิล รหัสประจำตัวนักศึกษา ๖๑๔๒๖๔๒๓๑๔๑ ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ป.ม.) โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สามารถ อัยกร เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ละมัย ร่มเย็น เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเสนอแนวทางการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม ตามความมุ่งหมายของการทำวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์)

ผู้อำนวยการบัณฑิตวิทยาลัย ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๔๓๙๗ ๐๒๒๙

โทรสาร ๐ ๔๒๙๗ ๐๐๓๒

ผู้ประสานงาน นางสาวชนิษฐา ชัยบิล โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๐๘ ๖๒๒๑ ๒๒๖๘

“อยู่สกล รักสกล ทำเพื่อสกลนคร”

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาคริต ชาญชิตปรีชา รองอธิการบดีฝ่ายบริหาร
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
2. รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติ กิตติเลิศไพศาล คณบดีคณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
3. รองศาสตราจารย์ ดร.ชาติชัย อุดมกิจมงคล กรรมการบริหารหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
4. นางสาววีริธิดา วงศ์มหาชัย พัฒนาการอำเภอโคกศรีสุพรรณ สำนักงาน
พัฒนาชุมชนอำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร
5. นางปรมาภรณ์ วิวัฒน์นะ พัฒนาการอำเภอนาทม สำนักงานพัฒนาชุมชน
อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

**รายนามผู้เชี่ยวชาญในการหาแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี
ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม**

1. นายวิชาญ น้อยโต นายอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม
2. นายชยณัฐ ประทุมมาตย์ ปลัดอำเภอกลุ่มงานบริหารงานปกครอง
ที่ทำการปกครองอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม
3. นายชัชวาล ภูดีทิพย์ นายกองค้การบริหารส่วนตำบลนาทม อำเภอนาทม
จังหวัดนครพนม
4. นายสนอง โมธรรม นายกองค้การบริหารส่วนตำบลหนองซน อำเภอนาทม
จังหวัดนครพนม
5. นายสียา อุดรทุม นายกองค้การบริหารส่วนตำบลดอนเตย อำเภอนาทม
จังหวัดนครพนม
6. นางพิสมัย เทียงธรรม ประธานเครือข่าย OTOP อำเภอนาทม จังหวัด
นครพนม
7. นางสมควร สมดีดี ประธานกลุ่มอาชีพทำไม้กวาดบ้านโคกสี หมู่ที่ 8
ตำบลดอนเตย อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม
8. นางดาวเรือง ดวงปากคำ ประธานกลุ่มทอผ้าอ้อมสี่ธรรมชาติ หมู่ที่ 15
ตำบลนาทม อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม
9. นางบังอร ทมถา ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีบ้านสามแยก หมู่ที่ 4
ตำบลหนองซน อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม
10. นางปรมาภรณ์ วิวัฒน์นะ พัฒนาการอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว
ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม” คำตอบจากแบบสอบถามฉบับนี้จะเก็บเป็นความลับซึ่งไม่มีผลกระทบต่อท่านแต่ประการใด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องจึงขอความอนุเคราะห์ให้ท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงมากที่สุด

2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

3. คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือด้วยดี

นางสาวชนิษฐา ชัยปิล

นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รุ่นที่ 11

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือข้อความลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. เพศ

1. ชาย

2. หญิง

2. อายุ

1. ไม่เกิน 30 ปี

2. 31-45 ปี

3. 46-60 ปี

4. มากกว่า 60 ปี

3. ระดับการศึกษา

1. ต่ำกว่าปริญญาตรี

2. ปริญญาตรี

3. สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

1. เกษตรกร

2. ค้าขาย

3. เจ้าของกิจการ/ธุรกิจส่วนตัว

4. รัฐบาล/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ

5. รับจ้าง/พนักงานบริษัทเอกชน

6. อาชีพอื่น ๆ

5. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

1. ไม่เกิน 10,000 บาท

2. 10,001-20,000 บาท

3. 20,001-30,000 บาท

4. ตั้งแต่ 30,001 บาทขึ้นไป

6. ตำบลที่อาศัยอยู่

1. ตำบลนาทม

2. ตำบลหนองชน

3. ตำบลดอนเตย

**ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริม
การท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม**

คำชี้แจง ท่านคิดว่าปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในการ
ส่งเสริมการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม
อยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด โดยให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็น
ของท่านมากที่สุด ซึ่งกำหนดระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม		ระดับปัจจัย				
		5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ						
1	เศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้นเพราะผลจากการท่องเที่ยว					
2	ท่านได้รับผลประโยชน์ในรูปแบบของตัวเงินจากการท่องเที่ยว					
3	คนในชุมชนดีขึ้นมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการท่องเที่ยว					
4	คนในชุมชนมีความเป็นอยู่และการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นจากการท่องเที่ยว					

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม		ระดับปัจจัย				
		5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)
ปัจจัยด้านสังคม						
1	การท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ทำให้ชุมชนของท่านเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้น					
2	คนในชุมชนร่วมมือกันหาทางป้องกันและแก้ปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว					
3	คนในชุมชนได้รับความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ จากการท่องเที่ยว					
4	ชุมชนของท่านได้ประสานความร่วมมือเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง					
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม						
1	แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนได้รับการปรับปรุงสภาพพื้นที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยว เช่น ถนน ทางเดิน ทางน้ำ					
2	ชุมชนมีระบบเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว					
3	สภาพภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวและผู้ประกอบการค้าภายนอก					
4	สภาพแวดล้อมภายในชุมชนเหมาะสมที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยว					

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม		ระดับปัจจัย				
		5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)
ปัจจัยด้านวัฒนธรรม						
1	กิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนเหมาะสมกับสภาพวัฒนธรรมของพื้นที่					
2	ชุมชนมีการสืบสานภูมิปัญญา และประเพณีท้องถิ่นไม่ให้สูญหาย					
3	ชุมชนอนุรักษ์วัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน					
4	วิถีชีวิตและวัฒนธรรมในชุมชนของท่านเปลี่ยนไปจากการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี					

**ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว
ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม**

คำชี้แจง ท่านมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม อยู่ในระดับมากน้อยเพียงใด โดยให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ซึ่งกำหนดระดับการมีส่วนร่วม ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

การมีส่วนร่วม		ระดับการมีส่วนร่วม				
		5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)
การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ						
1	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น การจัดงานหรือจัดกิจกรรม การให้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ฯลฯ					
2	ท่านมีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานกับบุคลากรและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี					
3	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางเพื่อจัดระเบียบเกี่ยวกับการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในชุมชน					

การมีส่วนร่วม		ระดับการมีส่วนร่วม				
		5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)
4	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอวิธีการดูแลรักษาทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในชุมชน					
5	ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
6	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอวิธีการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี					
การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ						
1	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีในชุมชนของท่าน กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง					
2	ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีให้แก่นักท่องเที่ยวและบุคคลภายนอก					
3	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอตัวเข้าไปเป็นผู้นำหรือตัวแทนกลุ่ม/ชุมชน เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานต่าง ๆ					

	การมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)
4	ท่านมีส่วนร่วมในการสนับสนุนปัจจัย เช่น เงิน สิ่งของ แรงงาน ฯลฯ เพื่อการจัดกิจกรรม ส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ในชุมชน					
5	ท่านมีส่วนร่วมในการสอดส่องดูแลรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย ป้องกันทรัพย์สิน ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ในชุมชนของท่าน					
6	ท่านมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน และสถานที่ท่องเที่ยว					
7	ท่านมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในโอกาสสำคัญเพื่อสืบสานวัฒนธรรมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ในชุมชนของท่าน					
8	ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตกรรม ในชุมชนของท่าน เช่น การจัดแสดงสินค้าและวัฒนธรรมท้องถิ่น การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวในวาระต่าง ๆ เป็นต้น					

การมีส่วนร่วม		ระดับการมีส่วนร่วม				
		5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์						
1	ท่านได้รับประโยชน์ที่เกิดจากการโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี					
2	ท่านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี					
3	ท่านได้รับประโยชน์จากการจำหน่ายสินค้าของที่ระลึก ในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี					
4	ท่านได้รับประโยชน์จากโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี					
5	ท่านได้รับประโยชน์จากการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี					
6	ท่านมีโอกาสสร้างรายได้ อันเป็นผลมาจากการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี					
7	ท่านได้รับประโยชน์ทางจิตใจ มีความรู้สึกภาคภูมิใจที่นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในชุมชน					

การมีส่วนร่วม		ระดับการมีส่วนร่วม				
		5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล						
1	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามความก้าวหน้าในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี					
2	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี					
3	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี					
4	ท่านเสนอตัวเข้าไปเป็นผู้นำหรือตัวแทนกลุ่ม/ชุมชน เพื่อเข้าร่วมตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลความก้าวหน้าของโครงการกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี					
5	ท่านมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาและตรวจสอบความชำรุดเสียหายของสาธารณะสมบัติทางด้านการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี					
6	ท่านมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา ตรวจสอบ และประเมินผลความสะอาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ในการจัดการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี					

การมีส่วนร่วม		ระดับการมีส่วนร่วม				
		5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (ต่อ)						
7	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ แก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี					

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมและการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

คำชี้แจง ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมและการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม อย่างไรบ้าง โปรดระบุ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง
แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

ภาคผนวก จ

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว
ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

แบบสอบถาม	ค่าความเชื่อมั่น	แปลผล
1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม	.876	ใช้ได้
1.1 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ	.756	ใช้ได้
1.2 ปัจจัยด้านสังคม	.736	ใช้ได้
1.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม	.745	ใช้ได้
1.4 ปัจจัยด้านวัฒนธรรม	.826	ใช้ได้
2 การมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม	.738	ใช้ได้
2.1 การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ	.953	ใช้ได้
2.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	.876	ใช้ได้
2.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	.823	ใช้ได้
2.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	.846	ใช้ได้
ภาพรวมทั้งฉบับ	.776	ใช้ได้

ภาคผนวก ฉ

คำอธิบายจำแนกของแบบสอบถาม

ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม

เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว
ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริม
การท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

ประเด็น/ข้อคำถาม		ค่าอำนาจจำแนก รายข้อ
ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ		
1	เศรษฐกิจในชุมชนดีขึ้นเพราะผลจากการท่องเที่ยว	.563
2	ท่านได้รับผลประโยชน์ในรูปแบบของตัวเงินจากการท่องเที่ยว	.463
3	คนในชุมชนดีขึ้นมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการท่องเที่ยว	.489
4	คนในชุมชนมีความเป็นอยู่และการดำรงชีวิตที่ดีขึ้นจากการท่องเที่ยว	.625
ปัจจัยด้านสังคม		
1	การท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีทำให้ชุมชนของท่านเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้น	.653
2	คนในชุมชนร่วมมือกันหาทางป้องกันและแก้ปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว	.645
3	คนในชุมชนได้รับความรู้และวิทยาการใหม่ ๆ จากการท่องเที่ยว	.688
4	ชุมชนของท่านได้ประสานความร่วมมือเพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	.697

ประเด็น/ข้อคำถาม		ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม		
1	แหล่งท่องเที่ยวในชุมชนได้รับการปรับปรุงสภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยว เช่น ถนน ทางเดิน ทางน้ำ	.623
2	ชุมชนมีระบบเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว	.745
3	สภาพภูมิทัศน์และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวและผู้ประกอบการค้าภายนอก	.766
4	สภาพแวดล้อมภายในชุมชนเหมาะสมที่จะเป็นแหล่งท่องเที่ยว	.526
ปัจจัยด้านวัฒนธรรม		
1	กิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนเหมาะสมกับสภาพวัฒนธรรมของพื้นที่	.789
2	ชุมชนมีการสืบสานภูมิปัญญา และประเพณีท้องถิ่นไม่ให้สูญหาย	.685
3	ชุมชนอนุรักษ์วัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน	.563
4	วิถีชีวิตและวัฒนธรรมในชุมชนของท่านเปลี่ยนไปจากการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	.486

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ชุมชน
ท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในเขตอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม

ประเด็น/ข้อคำถาม		ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
การมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ		
1	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น การจัดงานหรือจัดกิจกรรม การให้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ฯลฯ	.812
2	ท่านมีส่วนร่วมในการติดต่อประสานงานกับบุคลากรและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	.562
3	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางเพื่อจัดระเบียบเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในชุมชน	.563
4	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอวิธีการดูแลรักษาทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในชุมชน	.687
5	ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	.701
6	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอวิธีการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	.652
การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ		
1	ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพื่อการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในชุมชนของท่านกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	.589
2	ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ให้แก่นักท่องเที่ยวและบุคคลภายนอก	.603

ประเด็น/ข้อคำถาม		ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (ต่อ)		
3	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอตัวเข้าไปเป็นผู้นำหรือตัวแทนกลุ่ม/ชุมชน เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ที่จัดขึ้นโดยหน่วยงานต่าง ๆ	.632
4	ท่านมีส่วนร่วมในการสนับสนุนปัจจัย เช่น เงิน สิ่งของ แรงงาน ฯลฯ เพื่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในชุมชน	.856
5	ท่านมีส่วนร่วมในการสอดส่องดูแลรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย ป้องกันทรัพย์สิน ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในชุมชนของท่าน	.689
6	ท่านมีส่วนร่วมในการรักษาความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชน และสถานที่ท่องเที่ยว	.632
7	ท่านมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมในโอกาสสำคัญเพื่อสืบสานวัฒนธรรมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในชุมชนของท่าน	.675
8	ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ในชุมชนของท่าน เช่น การจัดแสดงสินค้าและวัฒนธรรมท้องถิ่น การจัดกิจกรรมท่องเที่ยว ในวาระต่าง ๆ เป็นต้น	.529
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์		
1	ท่านได้รับประโยชน์ที่เกิดจากการโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	.578
2	ท่านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการพัฒนา การท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	.758
3	ท่านได้รับประโยชน์จากการจำหน่ายสินค้า ของที่ระลึก ในการจัดการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	.714

ประเด็น/ข้อคำถาม		ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (ต่อ)		
4	ท่านได้รับประโยชน์จากโครงการ/กิจกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	.408
5	ท่านได้รับประโยชน์จากการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	.598
6	ท่านมีโอกาสสร้างรายได้ อันเป็นผลมาจากการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	.487
7	ท่านได้รับประโยชน์ทางจิตใจมีความรู้สึกภาคภูมิใจที่นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในชุมชน	.702
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล		
1	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามความก้าวหน้าในการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	.723
2	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	.639
3	ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารจัดการสถานที่ท่องเที่ยว ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	.842
4	ท่านเสนอตัวเข้าไปเป็นผู้นำหรือตัวแทนกลุ่ม/ชุมชน เพื่อเข้าร่วมตรวจสอบ ติดตามประเมินผลความก้าวหน้าของโครงการกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	.496
5	ท่านมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาและตรวจสอบความชำรุดเสียหาย ของสาธารณะสมบัติทางการท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	.562

ประเด็น/ข้อคำถาม	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (ต่อ)	
6 ทานมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา ตรวจสอบ และประเมินผล ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย ในการจัดการ ท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	.832
7 ทานมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ แก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการ ท่องเที่ยวชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี	.812

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	ชนิจุฎา ชัยปิล
วัน เดือน ปีเกิด	วันที่ 25 เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. 2517
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 55 หมู่ที่ 6 ตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม 48150 โทรศัพท์ 086 2212 268
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ (พัฒนากร)
สถานที่ทำงาน	สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอนาทม ที่ว่าการอำเภอนาทม จังหวัดนครพนม 48140
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2536	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์
พ.ศ. 2550	ปริญญาตรี สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติอำเภอนาแก จังหวัดนครพนม
พ.ศ. 2563	ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2552-2559	ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน สำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลท่าบ่อสงคราม อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม
พ.ศ. 2560 ถึงปัจจุบัน	นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ (พัฒนากร)